

GEMEENTE BOLSWARD 04-07-04 / 21-08-08
BESTEMMINGSPLAN BUITENGEBIED

TOELICHTING

INHOUDSOPGAVE

blz

DEEL A. ALGEMENE INFORMATIE	1
1. WAT IS EEN BESTEMMINGSPLAN?	1
1. 1. Wat regelt een bestemmingsplan?	1
1. 2. Wat regelt een bestemmingsplan niet?	2
1. 3. Hoe zit een bestemmingsplan in elkaar?	3
1. 4. Hoe komt een bestemmingsplan tot stand?	5
1. 5. Hoe werken digitale bestemmingsplannen?	7
1. 6. Leeswijzer	8
DEEL B. INTEGRATIEKADER	9
2. OVER HET BESTEMMINGSPLAN BOLSWARD BUITENGEBIED	9
2. 1. Aanleiding voor het plan	9
2. 2. Het plangebied	9
2. 3. Karakter van het plan	9
2. 4. Nota van Uitgangspunten	9
2. 5. Analoog en digitaal bestemmingsplan	10
3. HUIDIGE SITUATIE	11
3. 1. Functionele benadering	11
3. 2. Ontstaansgeschiedenis	11
3. 3. Landschap	12
3. 4. Cultuurhistorie en archeologie	12
3. 5. Natuur	14
3. 6. Landbouw	15
3. 7. Wonen en niet-agrarische bedrijvigheid	15
3. 8. Recreatie	16
3. 9. Verkeer en infrastructuur	16
3. 10. Nutsvoorzieningen	17
4. BELEID EN REGELGEVING	18
4. 1. Europees beleid en regelgeving	18
4. 2. Rijksbeleid	19
4. 3. Provinciaal beleid	21
4. 4. Ontwikkelingen Structuurplan Bolsward	24
5. AFSTEMMING WATER- EN MILIEUBELEID	27
5. 1. Water	27
5. 2. Bodem	29
5. 3. Milieu	30
5. 4. Cultuurhistorie	33
5. 5. Ecologie	34

6. RUIMTELIJK BELEID	36
6. 1. Inleiding	36
6. 2. Speerpunten in beleidskader	36
6. 3. Uitgangspunten ruimtelijke zonering	36
6. 4. Landschappelijke hoofdstructuur	36
6. 5. Gebieden met een hoofdfunctie landbouw	37
6. 6. Agrarische bedrijven	38
6. 7. Natuur	44
6. 8. Wonen en niet-agrarische bedrijvigheid	45
6. 9. Recreatie	49
7. SPECIFIEKE ONDERWERPEN	50
7. 1. Vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing	50
7. 2. Maneges, paardenhouderijen en -fokkerijen en bijzondere paardenhouderijen	52
DEEL C. TOELICHTING OP DE BESTEMMINGEN	55
8. PLANBESCHRIJVING	55
8. 1. Toelichting op het juridische systeem	55
8. 2. Toelichting op de bestemmingen	55
9. UITVOERBAARHEID EN HANDHAVING	61
9. 1. Maatschappelijke uitvoerbaarheid	61
9. 2. Economische uitvoerbaarheid	61
DEEL D. OVERLEG EN INSPRAAK	62
10. OVERLEG EX ARTIKEL 10 BRO	63
11. INSPRAAK	73

DEEL A. ALGEMENE INFORMATIE

1. WAT IS EEN BESTEMMINGSPLAN?

1. 1. Wat regelt een bestemmingsplan?

Een bestemmingsplan gaat over de inrichting van de ruimte. Omdat die ruimte in Nederland schaars is en grond vaak op verschillende manieren kan worden gebruikt, is in de wet (de Wet op de Ruimtelijke Ordening) bepaald dat gemeenten voor hun grondgebied bestemmingsplannen opstellen. In een bestemmingsplan geeft de gemeente *bestemmingen* aan gronden. Via die bestemmingen wordt bepaald voor welke doelen of functies gronden mogen worden gebruikt en op welke wijze die gronden mogen worden ingericht.

1.1.1. Gebruik

De *doelen of functies* die via bestemmingen aan gronden, terreinen of percelen worden toegekend zijn bepalend voor het gebruik ervan. Bij dergelijke *doelen of functies* kan bijvoorbeeld worden gedacht aan woondoeleinden (of wonen) voor woongebieden, aan bedrijfsdoeleinden (of bedrijven) voor bedrijventerreinen of aan agrarische doeleinden voor landbouwgronden. In het bestemmingsplan wordt geregeld welke functies en gebruiksvormen zijn toegestaan, maar ook welke zijn verboden. Zo kan het bijvoorbeeld voorkomen dat (onder voorwaarden) een kleinschalig bedrijfje bij een woning uitgeoefend kan worden, maar ook is het denkbaar dat het bestemmingsplan bedrijvigheid bij woningen helemaal uitsluit.

Een bestemming hoeft niet persé betrekking te hebben op één functie. Het is mogelijk (en zelfs gangbaar) dat binnen één bestemming verschillende doelen of functies toegelaten zijn. Dat is bijvoorbeeld het geval bij een bestemming als 'Centrum'. Binnen zo'n bestemming zouden bijvoorbeeld functies als bedrijvigheid, detailhandel (winkels), wonen, dienstverlening en/of maatschappelijke voorzieningen in combinatie met elkaar kunnen worden toegestaan.

1.1.2. Inrichten

Bij het *inrichten* van gronden voor de functies of doeleinden gaat het met name om de bouwwerken die binnen een bestemming mogen worden gebouwd. In de wet (Woningwet) staat dat voor bouwactiviteiten een *bouwvergunning* bij de gemeente moet worden aangevraagd. Bij haar beoordeling of zo'n vergunning kan worden verleend, kijkt de gemeente (onder andere) naar het bestemmingsplan voor het gebied waarop de aanvraag betrekking heeft. In het bestemmingsplan heeft de gemeente vastgelegd óf er binnen een bestemming bouwwerken mogen worden gebouwd en aan welke voorwaarden die bouwwerken dan moeten voldoen. Mogen er op de gronden gebouwen worden gebouwd en zo ja tot welke oppervlakte en hoogte?

Zijn er ook andere bouwwerken dan gebouwen mogelijk, zoals bijvoorbeeld schuttingen, antennemasten of pergola's en wat is de toegestane hoogte daarvan?

Daarnaast kan het bij het inrichten van gronden gaan om *werken en werkzaamheden*, die geen betrekking hebben op bouwen, zoals het graven of dempen van sloten, het ophogen van terreinen met grond of puin of het aanbrengen of verwijderen van sloten. Voor zulke activiteiten kan ook een vergunning - een zogeheten *aanlegvergunning* - nodig zijn. Of dat het geval is, voor welke werkzaamheden de aanlegvergunning moet worden aangevraagd, en wanneer deze kan worden verleend, wordt allemaal in het bestemmingsplan aangegeven.

1. 2. Wat regelt een bestemmingsplan niet?

1.2.1. Bouwvergunningsvrije bouwwerken

Het bestemmingsplan regelt dus het gebruik en de inrichting van gronden. Het bepaalt ondermeer op welke plaats gebouwen en andere bouwwerken mogen worden gebouwd en aan welke afmetingen deze bouwwerken moeten voldoen. Dat geldt echter niet voor alle bouwwerken. In de wet (Woningwet) staat aangegeven dat er bepaalde soorten bouwwerken zijn, waarvoor geen bouwvergunning nodig is. Deze bouwwerken zijn dus *bouwvergunningsvrij* en hoeven daardoor ook niet aan het bestemmingsplan te worden getoetst. Met andere woorden: deze bouwwerken mogen worden gebouwd, ongeacht wat het bestemmingsplan daarover zegt. De gemeente heeft dus geen mogelijkheid om deze bouwwerken via het bestemmingsplan te tegen te houden of te regelen.

Voor welke soorten bouwwerken geen bouwvergunning nodig is, staat aangegeven in een apart regeringsbesluit, het Besluit bouwvergunningsvrije en licht-bouwvergunningplichtige bouwwerken (*BBLB*).

1.2.2. Welstand

Het bestemmingsplan bevat niet alle eisen, waaraan bouwwerken moeten voldoen. Meestal beperkt de gemeente zich in het bestemmingsplan tot de belangrijkste: de *plaats* en de *afmetingen*, zoals de bouwhoogte en de hoogte van de dakhouten (goothoogte). Soms wordt daarbij ook een dakhelling voorgeschreven. Aspecten die bepalend zijn voor de specifieke kenmerken van afzonderlijke bebouwing worden daarentegen vaak geregeld in een *Welstandsnota*. Daarbij kan het gaan om zaken als materiaalgebruik (steen, hout, kunststoffen), kleur, kapvorm, gevelindelingen en dergelijke en in relatie daarmee om de vraag op welke wijze een bouwwerk het beste past bij zijn omgeving. Om te kunnen worden gehonoreerd moet een aanvraag om bouwvergunning dan ook niet alleen voldoen aan het bestemmingsplan, maar ook aan de *redelijke eisen van welstand*, zoals die in de Welstandsnota staan omschreven. Alleen in uitzonderlijke gevallen worden dergelijke aspecten ook in een bestemmingsplan geregeld.

Dat is bijvoorbeeld vaak het geval bij bestemmingsplannen voor gebieden, die op grond van de wet (Monumentenwet) zijn beschermd, zoals historische binnensteden.

Voor de bescherming van deze kenmerken wordt in die gebieden doorgaans zo belangrijk gevonden, dat deze via het bestemmingsplan wordt geregeld.

1.2.3. Bouwtechnische eisen

Behalve de welstandseisen zijn ook *bouwtechnische eisen*, waaraan gebouwen en andere bouwwerken moeten voldoen, niet in het bestemmingsplan opgenomen. Bij dergelijke eisen kan bijvoorbeeld worden gedacht aan de belastbaarheid van de hoofdconstructie, de mate van daglichttoetreding, de isolatiewaarde e.d. Deze zaken zijn geregeld in een apart regeringsbesluit (*Bouwbesluit*). Ook aan deze technische eisen moet worden voldaan om voor een bouwwerk, dat men wil bouwen, een bouwvergunning te kunnen krijgen.

1.2.4. Andere wetten en regelingen

Het bestemmingsplan is dus een regeling van de gemeente over de inrichting van de ruimte. In het algemeen kan gezegd worden dat het bestemmingsplan ook de belangrijkste regeling op dit gebied is, omdat de bouwvergunning hieraan rechtstreeks is gekoppeld. Dat wil echter niet zeggen dat er geen andere wetten en regelingen zijn die het gebruik en de inrichting van de ruimte regelen. Het kan zijn dat er voor bouwwerken of activiteiten (naast de bouwvergunning) een andere vergunning nodig is. Zo'n vergunning kan vereist zijn op grond van een wet van de rijksoverheid (zoals bijvoorbeeld een milieuvergunning), maar ook op grond van een verordening van de provincie, de gemeente of het waterschap. Denk bijvoorbeeld aan een ligplaatsvergunning voor een recreatieschip, aan een vergunning voor het plaatsen van een reclamebord, het afgraven van gronden (ontgronden) of het beïnvloeden van het waterpeil. Ook is het mogelijk dat bij bouwwerken op grond van dergelijke verordeningen aanvullende eisen in acht moeten worden genomen. Zo mag er vaak binnen een bepaalde afstand van (vaar)wegen niet worden gebouwd of zijn bepaalde activiteiten verboden in gebieden waar drinkwater wordt gewonnen. Het is dus raadzaam om bij de bevoegde instanties goed te informeren naar wat wel en niet mag en er voor te zorgen dat voor de gewenste (bouw)activiteiten de benodigde vergunningen worden gekregen.

1. 3. Hoe zit een bestemmingsplan in elkaar?

Elk bestemmingsplan bestaat uit één of meerdere kaarten met bijbehorende voorschriften en een toelichting.

1.3.1. De kaart(en)

Een bestemmingsplan geeft *bestemmingen* aan het gebied waarop het betrekking heeft. Deze bestemmingen staan op één of meerdere *kaarten*. De verschillende bestemmingen zijn hierop herkenbaar aan de hand van kleuren en/of arceringen en aanduidingcodes. Deze zijn verklaard in een *legenda* of *renvooi*, dat bij de plankaart is afgedrukt.

Hoewel elke gemeente grotendeels zelf kan bepalen hoe het bestemmingsplan wordt ingericht en gepresenteerd, wordt er in het algemeen wel naar gestreefd om bestemmingen en daarbij behorende kleuren, aanduidingen, arceringen e.d. zoveel mogelijk te uniformeren. Zo wordt de kleur geel in combinatie met de letteraanduiding "W" veelal gebruikt voor woondoeleinden (of wonen) en de kleur paars met de letteraanduiding "B" voor bedrijfsdoeleinden (of bedrijven). De manier waarop een gemeente hiermee om kan gaan, is vastgelegd in het provinciale *Friese handboek bestemmingsplannen*.

Daarnaast heeft ook de gemeente Bolsward een eigen Handboek dat is afgestemd op het provinciale handboek

1.3.2. Voorschriften

Bestemmingsvoorschriften

In de *voorschriften* is per bestemming een juridische regeling opgenomen, die nader aangeeft wat binnen de verschillende bestemmingen wel en niet is toegestaan. Bij elke bestemming hoort een artikel: een zogeheten *bestemmingsbepaling* of *bestemmingsvoorschrift*. De bestemmingen op de kaart corresponderen dus met de bestemmingsbepalingen in de voorschriften. Als u het bestemmingsplan digitaal raadpleegt (bijvoorbeeld via het Internet), zult u door te klikken op een vlak met een bepaalde bestemming ook altijd rechtstreeks worden doorverwezen naar de betreffende bestemmingsbepaling. In het analoge (= papieren) bestemmingsplan zijn de bestemmingsbepalingen op alfabetische volgorde gerangschikt.

Inhoud bestemmingsvoorschriften

In de bestemmingsbepaling is de regeling van de gronden verder uitgewerkt. Hierin staat dus precies wat in de betreffende bestemming wel en niet is toegestaan. De onderdelen, die eerder zijn besproken, zijn in de bestemmingsbepaling terug te vinden. Zo bevat de bestemmingsbepaling een *doeleindenomschrijving* (die de doelen c.q. functies van de bestemming weergeeft), *bouwvoorschriften* (die een regeling geven voor gebouwen en andere bouwwerken), (eventuele) *aanlegvoorschriften* (die een regeling geven voor andere werk(zzaamheden)en dan bouwwerken) en *gebruiksvoorschriften* (die regelen welk gebruik is toegestaan en verboden). Daarnaast bevat de bestemmingsbepaling een *strafbepaling* (die overtreding van de gebruiksbevestigingen strafbaar stelt) en *wijzigingsbepalingen* (die aangeven welke wijzigingen er binnen de bestemming mogen worden aangebracht of in welke andere bestemmingen de betreffende bestemming eventueel mag worden gewijzigd).

In de *wijzigingsprocedure* staat tenslotte welke procedure er (door burgemeester en wethouders) moet worden gevolgd om aan de wijzigingsbepalingen toepassing te kunnen geven.

Overige voorschriften

Behalve bestemmingsvoorschriften kent het bestemmingsplan ook nog andere voorschriften.

Zo is er een voorschrift (meestal het eerste) met een verklaring van gebruikte begrippen (de *begripsbepalingen*), een voorschrift met de manier waarop moet worden gemeten (*wijze van meten*), bepalingen voor *dubbelbestemmingen* (als op een bepaalde plek meerdere functies onafhankelijk van elkaar voorkomen, zoals een hoogspanningsleiding) en zogeheten *overgangs- en slotbepalingen*, die een aantal formele aspecten met betrekking tot het bestemmingsplan regelen.

1. 4. Hoe komt een bestemmingsplan tot stand?

Een bestemmingsplan komt niet zomaar tot stand, maar heeft vaak een lange procedure doorlopen voordat het in werking treedt. Deze procedure kan grofweg in drie fasen worden onderscheiden, namelijk:

- de voorbereidingsfase;
- de fase van inspraak en overleg;
- de officiële fase van vaststelling.

1.4.1. Voorbereidingsfase

Tijdens de *voorbereidingsfase* wordt het bestemmingsplan in concept opgesteld. De gemeenteraad of burgemeester en wethouders geven opdracht om voor een bepaald gebied een bestemmingsplan te gaan opstellen en geven aan hoe dit er (in hoofdlijnen) zou moeten uitzien. Vaak wordt zo'n bestemmingsplan daarna door de ambtelijke organisatie gemaakt in samenwerking met een gespecialiseerd adviesbureau. Er wordt geïnventariseerd wat er aan functies en bebouwing in het plangebied aanwezig is en op welke ontwikkelingen men (onder andere van het gemeentelijke beleid) nastreeft. Er worden allerlei onderzoeken verricht om te bepalen of beoogde grondgebruiks- en bouwactiviteiten mogelijk zijn (onder andere naar de hinder van bedrijven, verkeerslawaaai, ecologie, archeologie, bodemgesteldheid, waterhuishouding, veiligheid, luchtkwaliteit e.d.). Als het bestemmingsplan hierna in concept klaar is, spreekt men meestal van een *voorontwerpbestemmingsplan*.

1.4.2. Inspraak en overleg

Als het gemeentebestuur met de inhoud van het voorontwerpbestemmingsplan kan instemmen, zal het bestemmingsplan ook buiten de gemeentelijke organisatie worden gepresenteerd. Dit gebeurt door middel van *de inspraak* en *het overleg*. De bedoeling hiervan is vooral om na te gaan hoe er over het plan wordt gedacht en op welk draagvlak het plan kan rekenen.

In het kader van de inspraak wordt de bevolking (particulieren, bedrijven, maatschappelijke organisaties e.d.) over het plan geïnformeerd en geraadpleegd en kan er op het voorontwerpbestemmingsplan worden gereageerd. Dit gebeurt meestal tijdens een informatie- of inspraakbijeenkomst. Die vindt doorgaans plaats in een periode waarin het voorontwerp ter inzage ligt en waarin er op het plan kan worden gereageerd.

Als het voorontwerpbestemmingsplan digitaal beschikbaar is, bestaat er soms ook een mogelijkheid om dit via het Internet in te zien en om hierop (via e-mail) te reageren.

Behalve aan de bevolking wordt het voorontwerp in het kader van het *overleg* naar een aantal officiële instanties gestuurd, zoals verschillende diensten van rijk en provincie, het waterschap, betrokken buurgemeenten en soms ook aan nutsbedrijven. Deze beoordelen het voorontwerp vanuit hun eigen (beleids)verantwoordelijkheid en geven op basis daarvan hun oordeel over de inhoud. Dit oordeel is mede van belang voor het vervolg van de procedure als het bestemmingsplan door de provincie moet worden goedgekeurd en er tegen de (onthouding van) goedkeuring beroep mogelijk is.

De reacties, die de inspraak en het overleg oplevert, worden vaak gebundeld en voorzien van het commentaar van het gemeentebestuur. Eventueel wordt het voorontwerp naar aanleiding van de reacties (op onderdelen) aangepast. Als deze fase is afgerond spreekt men van een *ontwerpbestemmingsplan*.

1.4.3. Officiële procedure

Vaststelling

De officiële vaststellingsprocedure begint zodra het ontwerpbestemmingsplan door burgemeester en wethouders voor een periode van zes weken ter inzage wordt gelegd. Tijdens die periode kan het ontwerpplan worden ingezien en kan iedereen schriftelijk zijn *zienswijze* over het ontwerpplan aan de gemeenteraad kenbaar maken. In de wet (artikel 23 van de Wet op de Ruimtelijke Ordening) staat precies aangegeven hoe de terinzagelegging moet plaatsvinden en hoe deze (o.a. door advertenties) bekend moet worden gemaakt. Zo is ondermeer bepaald dat iemand die zijn zienswijze over het ontwerpplan heeft gegeven ook de mogelijkheid moet krijgen om deze mondeling nader toe te lichten.

Na afloop van de periode van terinzagelegging moet de gemeenteraad binnen een in de wet vastgelegde termijn over de vaststelling van het bestemmingsplan beslissen. De raad betreft hierbij de zienswijzen die er op het ontwerpplan zijn ingediend. Meestal zullen burgemeester en wethouders de raad aangeven hoe zij denken dat er met de zienswijzen moet worden omgegaan. Ook kan het zijn dat een raadsdelegatie of een raadscommissie die taak op zich neemt.

De raad kan bij het vaststellen eventueel besluiten om (naar aanleiding van de ingebrachte zienswijzen of op eigen initiatief) wijzigingen in het bestemmingsplan aan te brengen.

Na vaststelling wordt het bestemmingsplan opnieuw ter inzage gelegd. Er is nu geen sprake meer van een ontwerpbestemmingsplan, maar van een *vastgesteld bestemmingsplan*.

Goedkeuring

Ook tegen het vastgestelde bestemmingsplan kan worden geageerd, maar nu bij gedeputeerde staten (GS) van de provincie. Die mogelijkheid is echter beperkt. Het is niet zo dat alle onderdelen van het vastgestelde bestemmingsplan bij GS opnieuw door iedereen ter discussie kunnen worden gesteld. Dat kan alleen tegen onderdelen die door de gemeenteraad bij de vaststelling van het plan zijn gewijzigd (en die daardoor dus nieuw zijn).

Daarnaast kunnen ook degenen, die eerder bij de gemeenteraad hun zienswijze over het ontwerpbestemmingsplan hadden gegeven (en die bijvoorbeeld niet tevreden zijn met de reactie van de gemeenteraad), aan GS hun standpunt over het (de) betreffende onderdeel(e)(en) van het vastgestelde bestemmingsplan duidelijk maken. We spreken dan overigens niet meer van zienswijzen, maar van *bedenkingen*.

GS moeten binnen een in de wet vastgelegde termijn beslissen of zij het bestemmingsplan goedkeuren of niet. Ook kunnen GS het plan gedeeltelijk goedkeuren en aan bepaalde delen (bijvoorbeeld waartegen bedenkingen zijn ingediend) geen goedkeuring verlenen. Het goedkeuringsbesluit wordt vervolgens samen met nu al dan niet geheel of gedeeltelijk *goedgekeurde bestemmingsplan* ter inzage gelegd.

Overigens moet bedacht worden dat in de situatie van de nieuwe Wet op de Ruimtelijke Ordening (die naar de verwachting van de Minister op 1/7/2008 in werking treedt) de goedkeuringsvereiste van Gedeputeerde Staten komt te vervallen.

Beroep

Tegen het goedkeuringsbesluit kan degene, die ook al bij GS bedenkingen had ingediend, binnen een bepaalde termijn in beroep gaan bij de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State. Na afloop van die beroepstermijn treden het goedkeuringsbesluit en dus de goedgekeurde delen van het bestemmingsplan in werking. Dit houdt in dat het goedgekeurde bestemmingsplan kan worden uitgevoerd, ook al is tegen de goedkeuring door iemand beroep ingesteld. Wil diegene de uitvoering tegenhouden, dan zal hij of zij aan de Voorzitter van de Afdeling bestuursrechtspraak moeten vragen om het bestemmingsplan te *schorsen*. Als de goedkeuring door de Afdeling bestuursrechtspraak niet wordt vernietigd, worden de goedkeuring en dus het bestemmingsplan na de uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak over het beroep onherroepelijk.

1. 5. Hoe werken digitale bestemmingsplannen?

Bestemmingsplannen worden tegenwoordig niet alleen analoog, dus in papieren vorm, maar ook digitaal opgesteld.

Dit houdt in dat het bestemmingsplan via de computer kan worden geraadpleegd en uitgewisseld. Ook kan de gemeente het bestemmingsplan via het Internet (bijvoorbeeld via de gemeentelijke website) beschikbaar stellen.

Digitale bestemmingsplan zijn *objectgericht*. Dit houdt in dat de bestemmingsplankaart is ingedeeld in vlakken (objecten), die aangeven waar de verschillende bestemmingen (bestemmingsvlakken of dubbelbestemmingen) en bouwmogelijkheden (bouwvlakken) liggen. Aan de vlakken is informatie gekoppeld in de vorm van de voorschriften en de toelichting. Door met de muis op een object te klikken, kan deze informatie die hoort bij het betreffende vlak gericht worden opgevraagd. In de voorschriften kan dan worden gelezen welke mogelijkheden en beperkingen er bestaan om de betreffende gronden te kunnen gebruiken en eventueel te bebouwen.

Soms staan in de voorschriften terugverwijzingen naar aanduidingen op de plankaart. De betekenis van deze aanduidingen, maar ook van de op de kaart gehanteerde kleuren en codes, wordt in het *renvooi* of de *legenda* nader verklaard

1. 6. Leeswijzer

De integrale herziening van het buitengebied wordt in de volgende hoofdstukken gemotiveerd en toegelicht.

Het vervolg van deze toelichting bestaat uit twee (planspecifieke) delen:

- Deel B: integratiekader
 - een beschrijving van de huidige ruimtelijke situatie in het plangebied en de ontwikkeling van de diverse functies daarbinnen (hoofdstuk 2);
 - het beleidskader van rijk, provincie en gemeente (hoofdstuk 3);
 - de beoogde situatie met planbeschrijving (hoofdstuk 4);
 - de randvoorwaarden voor het bestemmingsplan met onder meer een afstemming het water- en milieubeleid (hoofdstuk 5);
 - een weergave van de uitvoerbaarheid (hoofdstuk 6).
- Deel C: toelichting op de bestemmingen
 - de planbeschrijving, ter toelichting op de voorschriften en de bestemmingen op de plankaart (hoofdstuk 7).

DEEL B. INTEGRATIEKADER

2. OVER HET BESTEMMINGSPLAN BOLSWARD BUITENGE- BIED

2. 1. Aanleiding voor het plan

Voor u ligt het bestemmingsplan Buitengebied van de gemeente Bolsward. Het plan voorziet in een herziene en geactualiseerde planologisch-juridische regeling voor het buitengebied van de gemeente. Een integrale herziening is noodzakelijk omdat het nog geldende bestemmingsplan voor het buitengebied haar actualiteit heeft verloren.

De gemeente biedt met het bestemmingsplan Buitengebied een actueel planologisch kader voor toekomstige ontwikkelingen in het buitengebied. Ook spelen formele motieven een rol bij de herziening van het bestemmingsplan Buitengebied. Op grond van de Wet op de Ruimtelijke Ordening moeten bestemmingsplannen eens in de tien jaar worden herzien.

2. 2. Het plangebied

Het plangebied omvat het gehele buitengebied van de gemeente Bolsward, zoals dat gevormd wordt door de rond de stad gelegen gronden.

2. 3. Karakter van het plan

Het bestemmingsplan Buitengebied is vooral een beheersplan voor het buitengebied. De aanwezige functies zijn in beginsel uitgangspunt voor de regeling. Wel worden in voorkomend geval (perceelsgebonden) ontwikkelingsmogelijkheden geboden, zoals dat bijvoorbeeld voor de agrarische bedrijven het geval is.

2. 4. Nota van Uitgangspunten

De eerste belangrijke stap naar de herziening van het bestemmingsplan is gemaakt in de *Nota van Uitgangspunten (2005)* waarin het beleid voor het buitengebied op hoofdlijnen is vastgesteld. De nota is in 2006 in de gemeenteraad behandeld en als uitgangspunt voor dit bestemmingsplan genomen.

In de *Nota van Uitgangspunten* is het provinciale en gemeentelijke beleid voor de diverse relevante functies en aspecten uiteengezet. Op basis hiervan zijn de uitgangspunten voor het bestemmingsplan vastgesteld.

Daarbij is onderscheid gemaakt tussen de basisfuncties die een sterke relatie hebben met het buitengebied (landschap, natuur en landbouw) en de toegevoegde functies (wonen, bedrijvigheid, detailhandel, recreatie, verkeer, infrastructuur) die minder sterk aan het buitengebied zijn gebonden.

2. 5. Analooq en digitaal bestemmingsplan

Van het bestemmingsplan Buitengebied 2006 is niet alleen een analoge versie gemaakt, zoals de *Wet op de Ruimtelijke Ordening* en het *Besluit op de ruimtelijke ordening* voorschrijft, maar wordt tevens een digitale versie ontwikkeld. Hiermee wordt gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de informatietechnologie biedt.

Voordelen van een digitaal plan zijn dat het gemakkelijker voor iedereen toegankelijk te maken is (zowel via internet thuis) én dat de mogelijkheden voor gegevensuitwisseling met bijvoorbeeld de hogere overheden groter zijn. Door gebruik te maken van het *Informatiemodel Ruimtelijke Ordening* (IMRO) kunnen gegevens zodanig worden uitgewisseld, dat de betekenis hiervan voor iedere organisatie duidelijk is. Dit IMRO is het standaard uitwisselingsmodel en is daartoe ook toegevoegd aan het digitale plan.

Voor wat betreft de inhoud is het digitale plan een kopie van het analoge plan.

3. HUIDIGE SITUATIE

3. 1. Functionele benadering

Bij het beschrijven van de huidige situatie is gebruik gemaakt van een functionele benadering. Daarbij wordt aangesloten bij de praktijk waarbij in het buitengebied diverse functies voorkomen die allemaal een plaats en - indien mogelijk en gewenst - ontwikkelingsruimte dienen te krijgen.

In de beschrijving is onderscheid gemaakt tussen functies die een sterke relatie met het buitengebied hebben en voor hun functioneren afhankelijk zijn van de ruimte in het buitengebied (basisfuncties) en de functies die minder sterk of niet aan het buitengebied zijn gebonden (toegevoegde functies).

De basisfuncties zijn:

- de productiefunctie: landbouw, tuinbouw en delfstoffenwinning;
- de ecologische functie: water, bodem, lucht, flora en fauna en het onderlinge samenspel daartussen;
- de omgevingsfunctie: de betekenis die het landschap heeft voor het menselijk welzijn (culturele ontwikkeling, herkenbaarheid, eigenheid).

Tot de toegevoegde functies behoren wonen, niet-agrarische bedrijvigheid, recreatie en verkeer.

Van de basisfuncties is de ecologische functie over het algemeen een stabiele functie met relatief weinig veranderingen. Als veranderingen zich voordoen verlopen deze langzaam. Er kunnen ook meer dynamische ontwikkelingen binnen deze functie plaatsvinden bijvoorbeeld als gevolg van gestuurde natuurontwikkeling. Veranderingen in de omgevingsfunctie komen steeds vaker voor en kunnen soms in een relatief hoog tempo plaatsvinden. Bij de overige "dynamische" functies doen zich veel en meestal snelle (maatschappelijke) ontwikkelingen voor.

In de volgende paragrafen worden de functies beschreven. Tevens worden ontwikkelingen en knelpunten aangegeven en wordt ingegaan op de maatschappelijke trends.

3. 2. Ontstaansgeschiedenis

Bolsward vormt vanouds het centrum van Westergo en dan in het bijzonder in het zuidelijk deel ervan, genaamd de Greidhoek ten zuiden van de lijn Harlingen-Franeker. Westergo bestaat voornamelijk uit jonge zeekelegronden (*De Wereld van het Friese Landschap, 2000*). Met name in het meer zuidwestelijk gelegen deel van de Greidhoek is sprake van een qua hoogte afnemende hoogteligging. Waar ten noorden van de lijn *Midlum-Tzum-Winsum-Mantgum* sprake is van gronden die boven NAP liggen, loopt dat in het zuidwestelijke deel (waaronder Bolsward) af naar een ligging tot circa 1 meter beneden NAP.

De Greidhoek raakte omstreeks 1500-1200 voor Christus bedekt met een dikke laag zeeklei. Het aanwezige veenpakket verdween geleidelijk aan door een diepe geulen die tevens een flinke laag klei afzetten.

Weer later drongen brede slenken als De Marne en de Middelsee het gebied binnen (Bolsward lag aan de zuidelijke uitloper van de Middelsee op een plek waar de slenken van de Middelsee en de Marne met elkaar in verbinding stonden).

De Greidhoek tussen Bolsward en Tzum vertoont veel nederzettingen die op terpen zijn gebouwd. Veel namen van nederzettingen wijzen daar ook naar (waaronder Bolsward).

3. 3. Landschap

Het landschap is het resultaat van een voortdurende wisselwerking tussen de mens en zijn omgeving. Het landschap van Bolsward hoort tot het terpenlandschap van de Friese klei, gelegen in het historische Westergo, waarvan Bolsward feitelijk de kern vormde (vormt).

Belangrijke kenmerken zijn van het terpenlandschap waarin Bolsward ligt zijn:

- de openheid als gevolg van de afwezigheid van opgaande begroeiing;
- het verkavelings- en ontsluitingspatroon, waarbij het patroon van (onregelmatig) blokverkaveling een karakteristiek van het gebied is;
- brede sloten en vaarten;
- alleenstaande boerderijen;
- terpen en verhoogde huisplaatsen.

3. 4. Cultuurhistorie en archeologie

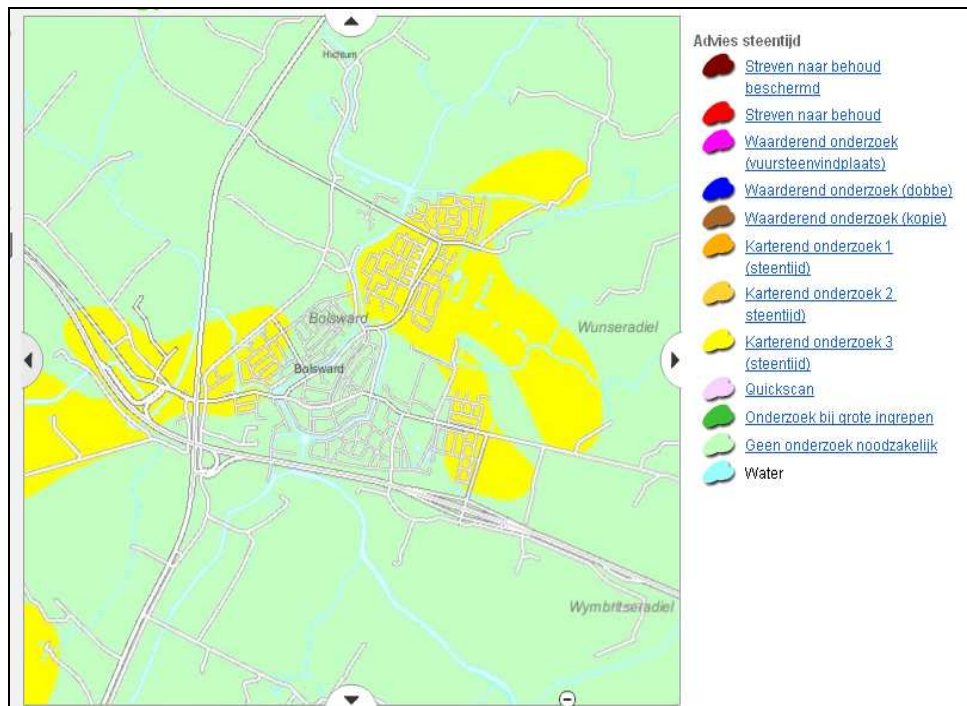
Binnen het buitengebied komt voor meerdere terreinen voor die vanuit archeologisch oogpunt beschermingswaardig zijn. Hoewel niet van een monumentale status, gaat het om terreinen die wel op de landelijke AMK (Archeologische Monumentenkaart) voorkomen.

Cultuurhistorie omvat zowel het archeologische, het historisch-bouwkundige en het historisch-landschappelijke erfgoed van een gebied.

De provincie is van mening dat cultuurhistorie een belangrijke plaats verdient in de ruimtelijke ordening. De provincie ondersteunt de visie op cultuurhistorie uit de rijksnota Belvédère uit 1999. Hierin wordt cultuurhistorie gezien als factor die van grote invloed is op de ruimtelijke kwaliteit en als een integrerend onderdeel in ruimtelijke kwaliteit. Archeologische belangen dienen zo vroeg mogelijk mee te worden gewogen bij het voorbereiden en uitvoeren van ruimtelijke ingrepen. In de lijn van de nieuwe Monumenten, waarin het Verdrag van Malta zal zijn verwerkt, streeft de provincie naar behoud van bestaande archeologische waarden.

Voor de provincie Fryslân is de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE) opgesteld.

Op de onderscheiden advieskaart “steentijd-bronstijd” (figuur 1 blijkt dat zowel in de stad als doorlopend in het oostelijke en zuidwestelijke buitengebied er sprake te zijn van gebieden waar in voorkomende gevallen (bij nieuwe ingrepen) nader karterend onderzoek nodig is. De cultuurhistorische kaart spreekt over karterend onderzoek-3



Figuur 1. Fragment FAMKE: advieskaart “steentijd-bronstijd”

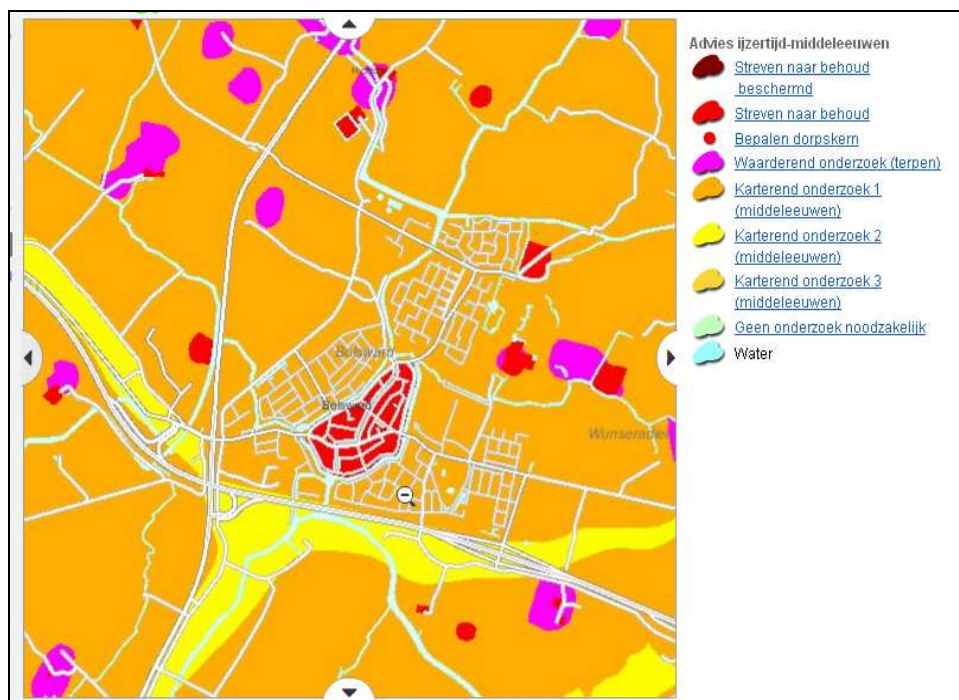
Uit de advieskaart “ijzertijd-middeleeuwen” (figuur 2) blijkt een aantal terpen of terprestanten aanwezig. Van deze terreinen is bekend dat zij waardevolle archeologische resten uit de periode bronstijd en later bevatten. In veel gevallen betreft het AMK-terreinen, maar het kunnen ook terreinen zijn die bij gemeente of provincie bekend staan als archeologisch waardevol. De provincie raad af om in deze gebieden ingrepen te verrichten, die het bodemarchief kunnen schaden. Soms hebben deze terreinen nu reeds een bestemming waarbij het oprichten van bouwwerken is toegestaan, zoals bijvoorbeeld een woonbestemming. In deze gevallen adviseert de provincie voor ingrepen van minder dan 50m² geen consequenties te verbinden aan de aanduiding ‘streven naar behoud’. Mochten er bij het realiseren van deze kleine plannen bodemvondsten worden gedaan, dan dienen die gemeld te worden bij de provinciaal archeoloog.

Voor het overgrote deel geldt dat een karterend onderzoek-1 wordt aanbevolen. In deze gebieden kunnen zich archeologische resten bevinden uit de periode midden-bronstijd - vroege Middeleeuwen. De provincie beveelt aan om bij ingrepen van meer dan 500m² een karterend archeologisch onderzoek uit te laten voeren.

Dit archeologisch onderzoek moet bestaan uit minimaal zes boringen per hectare, met een minimum van zes boringen per plan, waarbij duidelijk wordt of er vindplaatsen in het plangebied aanwezig zijn. De resultaten van het karterend onderzoek kunnen uitwijzen dat de voorgenomen ingreep niet bezwaarlijk is, of met welke randvoorwaarden in het plan rekening dient te worden gehouden.

Mocht het plangebied een bebouwde kom betreffen, dan dient in de onderzoeksstrategie rekening te worden gehouden met recente verstoringen die zich kunnen hebben voorgedaan. Worden er een of meerdere vindplaatsen worden aangetroffen, dan zal uit nader (waarderend) onderzoek moeten blijken hoe waardevol deze vindplaatsen zijn. De aard van dit waarderend (vervolg)onderzoek hangt af van het type aangetroffen vindplaats.

Voor het deel ten zuiden van de A7 geldt dat een karterend onderzoek 2 uitgevoerd moet worden. In deze gebieden kunnen zich namelijk archeologische resten bevinden uit de periode midden-bronstijd - vroege Middeleeuwen. De provincie beveelt aan om bij ingrepen van meer dan 2500m² een karterend archeologisch onderzoek uit te laten voeren. Daarbij gelden dezelfde voorwaarden als voor een karterend onderzoek 1.



Figuur 2. Fragment Famke: advieskaart "ijzertijd-middeleeuwen"

3. 5. Natuur

Binnen het buitengebied van Bolsward komen geen gebieden voor die als natuurgebied onder de Ecologische hoofdstructuur vallen. Ook ligt er in het plangebied geen "speciale beschermingszone" (Vogelrichtlijn- of Habitatrichtlijngebied). Er is daarmee geen sprake van 'gebiedsbescherming' die relevant voor dit bestemmingsplan is.

Wat betreft de aanwezigheid van waardevolle soorten vermeldt de Plan-toets Bolsward dat het buitengebied van Bolsward dank zij het over het algemeen open en weidse karakter geschikt is als broed- en foerageergebied voor weidevogels en de meer natte gedeelten voor ganzen en trekvogels. Ten slotte blijken waterlopen geschikte biotopen voor vissen en is er bij de trekvaarten sprake van oevervegetatie met een ecologische betekenis.

3. 6. Landbouw

Binnen het plangebied komt een negental agrarische bedrijven voor. Het zijn allemaal zogenaamde graasdierbedrijven, in dit geval melkveehouderij-bedrijven. Er komen geen andere bedrijfstypen voor, althans als hoofdberoepsbedrijf.

Op enige (voormalige) boerderijcomplexen is nog sprake van een beperkte veebezetting: zo houdt het complex het Ugoklooster paarden en is bij het complex aan de Wibrandaweg (hoek verlengde Rondweg) nog sprake van enig vleesvee. Voormalige agrarische bedrijfscomplexen zijn tevens aan te treffen aan de Tjerkwerderweg en aan de oostzijde van de Provinciale weg, meer noordelijk.

Het totale areaal cultuurgrond in de gemeente Bolsward is vrijwel uitsluitend als grasland in gebruik.

Het westelijke deel van het buitengebied maakt deel uit van de *Landinrichting Wymbritseradeel* in welk kader de cultuurtechnische omstandigheden voor de agrarische bedrijfsvoering zijn verbeterd. Het is een in uitvoering staande landinrichting (2006, Dienst Landelijk gebied).

3. 7. Wonen en niet-agrarische bedrijvigheid

In de huidige situatie komt de woonfunctie, afgezien van agrarische bedrijfswoningen, in bescheiden mate voor: enkele verspreide woningen en de kleine buurtschappen Spreeuwenstein en Laad en Zaad.

Een specifieke vorm van wonen is aan te treffen aan de Wymerts, waar één woonschip ligt; deze heeft een perceelsgebonden ligplaatsenvergunning.

Binnen het plangebied zijn incidenteel vormen van niet-agrarische bedrijvigheid aanwezig. Deze neemt toe nu een aantal landbouwbedrijven zijn gestopt. Zo komt er in de buurtschap Spreeuwenstein een scheepstimmerbedrijf annex bouwinterieurbedrijf voor. Eveneens zuidelijk van de A7, maar dan verder oostwaarts, komt een herstelrichting voor auto's en landbouwwerktuigen voor. Aan de Tjerkwerderweg is een dierenartsenpraktijk gevestigd.

Daarnaast is sprake van overige niet-agrarische bedrijvigheid aan de Wijmerts gericht op de watersport in de reparatie, de scheepsbetimmering en jachtservice.

3. 8. Recreatie

In de huidige situatie heeft het buitengebied een recreatieve functie in de zin van recreatief medegebruik voor de stad (fietsen, wandelen, schaatsen, vissen). Daarnaast maakt het buitengebied onderdeel uit van een gebied dat in groter verband een functie in de vaarrecreatie heeft. Zo maakt de Wijmerts/Workumertrekvaart deel uit van de staande mastroute binnen het zuidwestelijke Friese merengebied.

In de provinciale beleidsnota *Verrassend Fryslân* (Beleidsnota recreatie en toerisme, 2001-2010) komen samengevat als uitgangspunten van beleid voor:

- aansluiten bij de wensen van de markt;
- handhaving van de economische betekenis;
- een gevarieerd aanbod;
- kwaliteitsverbetering;
- bevordering van een duurzame kwaliteitsontwikkeling;
- verbetering van de samenhang in aanbod.

Voor de water- en vaarrecreatie - ook voor Bolsward van belang - wordt er naar meer vaarmogelijkheden gestreefd. Bolsward valt onder het onderscheiden "toervaartgebied", een gebied dat een zeker deel van de druk op het centrale merengebied moet afleiden. In dit gebied is ruimte voor nieuwe (kleine) jachthavens, kleinschalige recreatieve voorzieningen, kwaliteitsvergroting van het vaarwegennet en ontwikkeling van nieuwe routes.

In dat licht bestaan er plannen voor de opwaardering van de Witmarsumervaart ter afronding van maatregelen aan de vaarverbinding Bolsward-Harlingen. In dat kader wordt inzet op een ruimere uniforme normering van diepte, doorvaarhoogtes en bedieningstijden van bruggen en sluizen. Dat stelt eisen aan de hoogte van bruggen (in dat geval 2,40 m), dan wel op het beweegbaar maken ervan. Afgezien van de vaarrecreatie blijft Bolsward een aantrekkelijke schakel voor fiets- en wandelrecreatie met goede aansluitmogelijkheden richting de IJsselmeerkust, Gaasterland en in breder verband als centrale plaats in de 11-stedenroute.

Het buitengebied kent geen specifieke functie voor de verblijfsrecreatie.

3. 9. Verkeer en infrastructuur

In de huidige situatie wordt het buitengebied doorsneden met de A7, onderdeel van de verbinding tussen Noord-Holland en Noord-Nederland en de provinciale weg N359 (de weg tussen Leeuwarden, via Bolsward naar de Zuidwesthoek). Verder komt een aantal lokale wegen die verbinding geven met omliggende kernen: de Snekerweg aan de oostzijde (naar Sneek), de Tjerkwerderweg (richting de Zuidwesthoek), de oude rijksweg 43 (richting Witmarsum) en de Exmorraweg (eveneens naar de Zuidwesthoek).

In het landbouwgebied ligt een aantal doodlopende ontsluitingsweggetjes ten behoeve van de boerderijen.

3. 10. Nutsvoorzieningen

Naast verkeers-, fiets- en vaarwegen is in het buitengebied ook sprake van leidingen en kabels ten behoeve van bijvoorbeeld het transport van gas, elektriciteit en water. Om te voorkomen dat er in het buitengebied activiteiten plaatsvinden die strijdig zijn met deze vorm van infrastructuur, dient doorgaans een minimale afstand of maximale hoogte in acht te worden genomen.

In het buitengebied van Bolsward komen enkele hoofdleidingtracé's voor, die merendeels zijn gekoppeld aan de wegen, deels ook door het overigen buitengebied liggen. Het betreft leidingtracé's van water, riool en gas. Bovengronds loopt aan de westkant van de stad het tracé van een hoogspanningsleiding.

4. BELEID EN REGELGEVING

Bij het actualiseren van een bestemmingsplan buitengebied hebben gemeenten te maken met het beleid van de hogere overheden. Dit vormt het kader waarbinnen de gemeente haar eigen beleid kan formuleren.

4. 1. Europees beleid en regelgeving

Op Europees niveau kunnen beleidsvoornemens van belang zijn voor de landelijke gebieden in Nederland. In de regel is dergelijk beleid wel vertaald in het landelijke c.q. provinciaal beleid. Toch is aandacht voor enkele specifieke punten van belang.

▪ **Landbouwbeleid**

Het landbouwbeleid wordt in belangrijke mate in Europees verband bepaald. Voor de landen van de EU is daarmee een open markt ontstaan, waarbinnen een gemeenschappelijk landbouwbeleid wordt gevoerd. Door de uitbreiding van de EU met landen uit Midden- en Oost-Europa en door de GATT/WTO-onderhandelingen, staat dit landbouwbeleid meer en meer ter discussie. Verwacht wordt dat er een verdergaande liberalisering van de markt optreedt met minder steunmaatregelen en een EU-prijsontwikkeling in de richting van de wereldmarktprijzen.

▪ **Europees natuurbeleid**

De lidstaten van de Europese Unie hebben zich verplicht te komen tot een samenhangend Europese ecologisch netwerk, genaamd "Natura 2000". De afspraken waarbinnen dit in de Unie bereikt moet worden, zijn onder meer vastgelegd in de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn. Deze richtlijnen verplichten de lidstaten om maatregelen te treffen om de vereiste bescherming duurzaam te verzekeren. Het Natura 2000-netwerk dient in het eerste decennium van de 21^e eeuw een feit te zijn.

▪ **Vogelrichtlijn**

De Vogelrichtlijn is in 1979 voor alle lidstaten binnen Europa van kracht geworden (tegelijkertijd en in onderlinge samenhang tot stand gekomen met de conventie van Bern). De richtlijn bevat voorschriften en maatregelen ter bescherming van de bedreigde Europese vogelsoorten. Een belangrijke maatregel is het door de lidstaten aanwijzen van *speciale beschermingszones*. Dit betreft de gebieden die voor de instandhouding van de in de bijlage van de Vogelrichtlijn genoemde soorten het meest geschikt zijn. De Nederlandse regering heeft de Vogelrichtlijngebieden aangewezen in maart 2000. De Vogelrichtlijn is inmiddels volledig geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving (in de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet 1998).

Binnen het grondgebied van Bolsward komen geen Vogelrichtlijngebieden voor.

▪ **Habitatrichtlijn**

De Habitatrichtlijn is in 1992 door de EG vastgesteld. Doelstelling is de bescherming van planten en dieren (behalve vogels; deze worden apart beschermd) en hun leefgebieden.

Zo draagt deze richtlijn bij aan het waarborgen van de biodiversiteit door natuurlijke habitats en aan het instandhouden van de wilde flora en fauna. De lidstaten dragen een lijst van op hun grondgebied aanwezige beschermingswaardige habitats voor aan de Europese Commissie en dienen deze gebieden zo spoedig mogelijk als *speciale beschermingszone* aan te wijzen. De Habitatrichtlijn is inmiddels nagenoeg volledig geïmplementeerd in de Nederlandse wetgeving en wel in de Flora- en faunawet en de Natuurbeschermingswet.

Binnen het gemeentelijk grondgebied is geen gebied aangemeld als speciale beschermingszone op grond van de Habitatrichtlijn.

▪ **Verdrag van Malta**

In 1992 werd op Malta het Europese Verdrag van Valletta ondertekend door een groot aantal EU-landen, waaronder ook Nederland. Doelstelling van dit verdrag is de veiligstelling van het (Europese) archeologische erfgoed. Dit moet met name gestalte krijgen in het ruimtelijke ordeningsbeleid. Concreet heeft dit tot gevolg dat bij de voorbereiding van bestemmingsplannen meer aandacht moet worden besteed aan de (mogelijke) aanwezigheid van archeologische waarden en dat in bestemmingsplannen eventueel een beschermende regeling moet worden opgenomen. Aandachtspunt is voorts dat uit het verdrag van Malta voortvloeit dat er meer gelden beschikbaar moeten komen voor archeologisch onderzoek. Ook moet het beginsel 'de bodemverstoorder betaalt' worden doorgevoerd, in ieder geval voor omvangrijke projecten (artikel 6 van het verdrag).

Ter implementatie van het Verdrag van Malta in de Nederlandse wetgeving is in september 2007 de nieuwe Monumentenwet in werking treden. De kern de wet is dat wanneer de bodem wordt verstoord, de archeologische resten intact moeten blijven. De wet verplicht gemeenten bij het opstellen van bestemmingsplannen rekening te houden met de in hun bodem aanwezige waarden.

4. 2. Rijksbeleid

Het rijksbeleid dat voor de landelijke gebieden van belang is, blijkt uit de volgende nota's en beleidsstukken.

▪ **Nota Ruimte**

De *Nota Ruimte* bevat de visie van het rijk op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland tot 2020, met een doorkijk naar 2030.

Met de Nota Ruimte wordt het nationale ruimtelijke beleid meer ontwikkelingsgericht en decentraal van karakter dan voorheen.

Twee begrippen staan centraal in de Nota Ruimte: Basiskwaliteit en nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur.

De nationale Ruimtelijke Hoofdstructuur (RHS) bestaat uit de belangrijkste gebieden in Nederland op het terrein van economie, infrastructuur en verstedelijking, water, natuur en landschap. Over de EHS stelt de Nota Ruimte dat de precieze begrenzing gebeurt door de provincies.

Hoofddoel van het nationaal ruimtelijk beleid is ruimte te scheppen voor de verschillende ruimtevrage functies op het beperkte oppervlak in Nederland. Meer specifiek richt de nota zich op vier algemene doelen:

- versterking van de internationale concurrentiepositie van Nederland;
- bevordering van krachtige steden en een vitaal platteland;
- borging en ontwikkeling van belangrijke (inter)nationale ruimtelijke waarden;
- borging van de veiligheid (tegen water en risicovolle activiteiten).

Voor de gebieden die geen deel uitmaken van de nationale RHS is het rijksbeleid gericht op het waarborgen en zo mogelijk vergroten van de basiskwaliteit. De eerste verantwoordelijkheid ligt bij de provincie.

Op een aantal punten geeft het rijk zelf - met een beperkt aantal generieke regels - invulling aan het begrip basiskwaliteit. Deze zijn enerzijds normatief en inhoudelijk van karakter en anderzijds meer procesmatig van aard.

Op inhoudelijk gebied stelt de nota dat kleine dorpen voor eigen behoefte woningen en bedrijventerreinen mogen bouwen. Ook buiten de dorpen bestaat ruimte voor her- en nieuwbouw (met aandacht voor landschappelijke en ontwerp kwaliteit). Dit om het economisch draagvlak en de vitaliteit van de landelijke gebieden te vergroten. Vrijkomende bebouwing kan worden omgezet in een woonbestemming of vestigingsruimte voor kleinschalige bedrijvigheid. Soms kan ook nieuwbouw wenselijk zijn.

Op meer procesmatig gebied geldt de (Europese) wetgeving op het gebied van natuur en milieu én de watertoets als onderdeel van de basiskwaliteit.

Voor wat betreft de landbouwsector is het beleid gericht op een omvorming naar een vitale en duurzame landbouw. Voorwaarde hiervoor is dat er een economisch perspectief aanwezig is voor de agrarische bedrijven. Het rijk ziet perspectief in de vorm van;

- concurreren op de wereldmarkt;
- werken onder specifieke natuurlijke handicaps;
- economisch verbreden door andere maatschappelijke en/of economische diensten te leveren.

Uitgangspunt is om de mogelijkheden en potenties van de landbouw optimaal te benutten binnen de maatschappelijke eisen die worden gesteld.

Provincies wordt gevraagd om niet-grondgebonden en/of kapitaalintensieve landbouw en daaraan gerelateerde bedrijvigheid te bundelen in zogeheten landbouwontwikkelingsgebieden.

Ook het ruimtelijk beleid voor de grondgebonden landbouw is primair een verantwoordelijkheid van provincies.

Zij moeten sturing geven aan de ontwikkeling van deze landbouw en daarbij rekening houden met de eisen die de markt stelt én met de wens van landbouwbedrijven om hun bedrijfsvoering te verbreden. In hun ruimtelijke plannen moeten provincies meer mogelijkheden scheppen voor een bredere bedrijfsvoering.

Het gedeelte buitengebied ten zuiden van de A7 maakt deel uit van de Nationale Landschappen, 'Zuidwest-Friesland' zoals aangewezen in de Nota Ruimte. De nota stelt hierover: Nationale landschappen zijn gebieden met internationaal zeldzame en nationaal kenmerkende kwaliteiten op landschappelijk, cultuurhistorisch en natuurlijk gebied. Deze kwaliteiten moeten worden behouden, duurzaam beheerd en waar mogelijk versterkt. Uitgangspunt is 'behoud door ontwikkeling': mits de kernkwaliteiten worden behouden of versterkt (ja, mits principe) zijn binnen Nationale landschappen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk. Er is ruimte voor ten hoogste de natuurlijke bevolkingsgroei (migratiesaldo nul) en voor regionale en lokale bedrijvigheid.

Op het gebied van de recreatie is het rijksbeleid Nota Ruimte in het algemeen gericht op het vergroten van de toeristisch- recreatieve mogelijkheden in de groene ruimte

4. 3. Provinciaal beleid

▪ ***Streekplan Fryslân 2007***

Het nieuwe streekplan voor de hele provincie ('Om de kwaliteit fan de romte') is door Provinciale Staten bij besluit van 13 december 2006 vastgesteld.

Centraal in de ruimtelijke visie van de provincie staan de relaties tussen steden en platteland. Het is in de ogen van de provincie zinvol om beide gebieden als aanvullend ten opzichte van elkaar te beschouwen. Vanuit deze wisselwerking zet de provincie in op concentratie van de verstedelijking in de stedelijke gebieden, zonder dat dit ten koste gaat van de vitaliteit van het platteland. Hieronder worden de thema's genoemd die relevant zijn in het kader van dit bestemmingsplan Buitengebied.

Leefbaarheid en sociale samenhang

Tot 2015 zal naar verwachting van 1.000 tot 1.500 boerderijen in Fryslân de agrarische functie verdwijnen, circa 2 % per jaar van het aantal agrarische bedrijven. Vaak gaat het om beeldbepalende gebouwen. Niet voor iedere vrijkomende boerderij zal snel een vervangende woonfunctie beschikbaar zijn. Andere geschikte vormen van hergebruik, zoals recreatie en kleinschalige bedrijvigheid zijn tevens van belang. Daarnaast zijn er in het landelijk gebied andere gebouwen waarvan de oorspronkelijke functie is vervallen. Er bestaat zo het risico van verpaupering, verrommeling en verlies van ruimtelijk kwaliteit.

Het landelijk gebied is primair bestemd voor functies die een ruimtelijk-functionele relatie met het landelijk gebied hebben. Het gaat daarbij vooral om de functies landbouw, recreatie, natuur en waterberging en bestaande woon- en werkfuncties en voorzieningen. Voor de andere nieuwe functies, waaronder nieuwe woningen, niet-agrarische bedrijven, detailhandel en andere publiektrekkende functies, stelt de provincie de randvoorwaarde dat ruimte gezocht moet worden in of aansluitend aan kernen en dat een goede landschappelijke inpassing gewaarborgd is. Van deze lijn kan worden afgeweken als er sprake is van kwaliteitsarrangementen of wanneer het niet mogelijk is om de bedoelde functies in of bij kernen te plaatsen.

Een kwaliteitsarrangement is een concreet project waarin nieuwe passende vormen van wonen, werken, recreëren, verzorging, cultuur, educatie en/of de wijziging van bestaande functies gelijktijdig worden gecombineerd met een verbetering van de ruimtelijke kwaliteit in het landelijk gebied. De provincie geeft hierbij de volgende voorbeelden:

- hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing;
- verbetering van bebouwingslinten en bebouwingsclusters;
- recreatieve kwaliteitsverbetering;
- verplaatsing van agrarische bedrijven om maatschappelijk gewenste doelen te realiseren;

Aan deze mogelijkheden worden verscheidene, waaronder ook ruimtelijke, randvoorwaarden gesteld.

Werken

Vestiging van bedrijven en voorzieningen in het landelijk gebied is mogelijk wanneer dat om functionele redenen nodig is, zoals agrarische bedrijven of bedrijven die anderszins een binding met het buitengebied hebben.

Voor overige bedrijven is in beperkte mate ruimte voor uitbreiding, onder de voorwaarde dat de nieuwe (bedrijfs)situatie nog past in de omgeving.

Aan agrarische bedrijven verwante (collectieve) voorzieningen, zoals mestbe- en verwerking kunnen hier een passende plek krijgen wanneer deze voornamelijk ten dienste staan van de bedrijfseigen agrarische activiteiten. In alle gevallen is een zorgvuldige landschappelijke inpassing van belang, gelet op de omvang en uitstraling van dergelijke voorzieningen.

Recreatie en toerisme

Bij verblijfsrecreatie legt de provincie het accent op verbetering van de kwaliteit van het bestaande aanbod. De provincie ziet daarbij ruimte voor uitbreiding van bestaande recreatieve bedrijven en voor nieuwe initiatieven tot en met het middelgrote segment. Nieuwe initiatieven zijn mogelijk bij de stedelijke en regionale centra en de recreatiekernen; uitbreiding van bestaande voorzieningen is ook daarbuiten mogelijk.

Verdere uitbouw en verbetering van vrijetijdsvoorzieningen vindt de provincie belangrijk. Ook zet de provincie in op een betere toegankelijkheid van het landelijk gebied, voor zowel de eigen bewoners als de toerist. Op diverse plaatsen in Fryslân wordt hieraan invulling gegeven. Voorbeelden zijn kerkpaden, jaagpaden en kanoroutes.

Landbouw

De provincie streeft in de hele provincie naar een vitale en duurzame landbouw vanwege de belangrijke bijdrage aan de sociaal-economische vitaliteit van het platteland, het beheer van het landelijk gebied en de economische structuur. In het landelijk gebied worden voldoende ruimtelijke ontwikkelingsmogelijkheden voor de landbouw geboden. Om de landbouw vitaal en duurzaam te kunnen houden, zijn plaatselijk forse aanpassingen nodig. De provincie zet haar beschikbare (financiële) instrumenten gericht in voor verbetering van de externe productieomstandigheden van de landbouw.

Daarnaast draagt de provincie samen met gemeenten zorg voor het begeleiden van de ruimtelijke consequenties van schaalvergroting, intensivering, verbreding en verdieping van de landbouw. Wel moeten hierbij verschillende landschapstypen herkenbaar blijven. De provincie streeft naar voldoende ruimte voor de ontwikkeling van agrarische bouwblokken en voor perceelsverruiming, zodanig dat een efficiënte agrarische bedrijfsvoering mogelijk is en rekening gehouden wordt met landschappelijke kernkwaliteiten.

De provincie is van mening dat de ruimtelijke consequenties van schaalvergroting en intensivering in de landbouw te combineren zijn met landschappelijke kernkwaliteiten.

Voor de inpassing van grotere agrarische bouwblokken is vooral de landschappelijke situering van belang, met aandacht voor de beplanting, erf-elementen, de nokrichting van gebouwen en kleur- en materiaalgebruik.

Een maximale maat voor de omvang van een agrarisch bouwblok is hierbij minder belangrijk dan het leveren van landschappelijk maatwerk.

Om de inkomensbasis voor agrariërs te vergroten biedt de provincie aan agrarische bedrijven ruimte om op het erf (inclusief bebouwing) nevenactiviteiten te ontwikkelen die aan de agrarische activiteiten gebonden zijn. Kamperen bij de boer, agrarisch verwante detailhandel, en andere agrarisch gerelateerde activiteiten zoals mestvergisting, maar ook zorgfuncties, ondergeschikte ambachtelijke bedrijfsfuncties e.d. kunnen goed op het erf (inclusief bebouwing) ingepast worden.

Landschap

Nationale Landschappen hebben (inter)nationaal unieke landschapskwaliteiten en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten. Voor Nationale Landschappen wordt uitgegaan van versterking, ontwikkeling en benutting van deze bijzondere kwaliteiten. De omschreven landschappelijke kernkwaliteiten per landschapstype zijn richtinggevend en medesturend voor ruimtelijke ontwikkelingen. Deze kernkwaliteiten zijn voor het gebied binnen onze gemeente (kleigebied):

- open en grootschalig met structureerende elementen als dijken, kwelderwallen, slenken, terpen, paden, eendenkooien, vaarten;
- onregelmatige blokverkaveling met plaatselijk bijzondere verkavelingsvormen (mozaïek-, radiair- en strengenverkaveling);
- beplanting puntvormig geconcentreerd rondom boerderijen en dorpen, langs hoofdontsluitingswegen, kwelderwallen en randen van de Middellzee;

- aanwezigheid van grasland in lagere delen en akker- en tuinbouw op de kwelderwallen.

De provincie zet in op het instandhouden en verder ontwikkelen van de belangrijke landschappelijke kwaliteiten en waarden waardoor:

- de Friese landschapstypen en hun ontwikkelingsgeschiedenis herkenbaar blijven en de ruimtelijke kwaliteit en het identiteitsgevoel versterkt worden;
- landschap een inspiratiebron kan zijn voor nieuwe ontwikkelingen en een kernkwaliteit kan zijn voor nieuwe sociaal-economische impulsen;
- waar gewenst en noodzakelijk, geheel nieuwe eigentijdse landschappen met veel kwaliteit gerealiseerd worden.

Blijvende herkenbaarheid van de kernkwaliteiten van de landschapstypen speelt een richtinggevende rol in de totale belangenafweging bij ruimtelijke ontwikkelingen op alle schaalniveaus.

Nieuwe ontwikkelingen moeten op een zorgvuldig uitgekozen locatie plaatsvinden met een goede inpassing in de omgeving. Vooral gemeenten zijn aan zet bij het leveren van dit lokale maatwerk.

Cultuurhistorie

De provincie streeft ernaar om de belangrijke cultuurhistorische kwaliteiten en waarden in de provincie in stand te houden en waar mogelijk verder te ontwikkelen. De verantwoordelijkheid voor cultuurhistorische, aardkundige en archeologische waarden is in 2004 verankerd in de FAMKE.

Natuur

De provincie streeft naar goede ruimtelijke condities voor instandhouding en ontwikkeling van de belangrijke natuurlijke kwaliteiten en waarden in Fryslân waardoor:

- een bijdrage wordt geleverd aan behoud van de biodiversiteit door de bescherming en ontwikkeling van ecosystemen;
- de condities voor het voortbestaan van de inheemse flora en fauna en van natuurlijke levensgemeenschappen worden verbeterd;
- de ruimtelijke kwaliteit en de leefbaarheid van Fryslân worden versterkt.

In heel Fryslân bestaat de algemene zorgplicht voor de instandhouding van kwetsbare soorten. In ruimtelijke planvorming wordt rekening gehouden met de effecten van ingrepen op soorten in en nabij het gebied.

4. 4. Ontwikkelingen Structuurplan Bolsward

In het *Structuurplan Bolsward* (2001) wordt het ontwikkelingsperspectief voor de langere termijn gegeven. Het structuurplan heeft op het hele grondgebied betrekking, dus ook op het buitengebied (zie figuur 3).

Uitgangspunt:

Daar waar in het structuurplan is voorzien in planmatige stadsuitleg in de vorm van (uitbreiding van) woongebieden of bedrijventerreinen, zullen onomkeerbare ontwikkelingen (bijvoorbeeld in de vorm van nieuwe agrarische bebouwing) worden geweerd om de toekomstige woon-werkfunctie realiseerbaar te houden.

Algemeen zet het structuurplan in op:

- versterking van het landbouwgebied als productiegebied;
- behoud van de landschappelijke openheid;
- behoud van de aanwezige streekeigen, cultuurhistorische en landschappelijk waardevolle elementen;

en meer toegespitst op onderdelen:

- intensieve veehouderij pas als onderdeel van grondgebonden bedrijven;
- in vrijkomende agrarische bebouwing zijn die functies toelaatbaar die in het buitengebied passen;
- in beginsel geen tweede bedrijfswoningen toestaan;
- (nieuwe) bebouwing alleen aansluitend op de bestaande bebouwing;
- werkzaamheden die aanwezige cultuurhistorische en landschappelijk waardevolle elementen kunnen aantasten, via een aanlegvergunning nader toetsen;

terwijl hierboven als beleidsparaplu wordt uitgegaan van:

- het versterken van de samenhang tussen stad en landschap;

het zorgvuldig omgaan met open ruimtes, groenfuncties in de stad en de groene verbindingen met het buitengebied op hoofdlijnen uitgaan van het principe van scheiding van functies tussen recreatie en agrarisch gebruik.

5. AFSTEMMING WATER- EN MILIEUBELEID

5. 1. Water

5.1.1. Huidige situatie

De huidige situatie ten aanzien van het water geeft aan, dat het water in het buitengebied met name een functie voor de landbouw heeft. In een aantal gevallen is er sprake van een recreatieve functie; daarnaast is er plaatselijk sprake van ecologisch en landschappelijk medegebruik.

5.1.2. Beleid

Het provinciaal waterbeleid tot 2008 van de provincie is weergegeven in het *Tweede Waterhuishoudingsplan Fryslân "Dreaun troch it Wetter" (2000)*.

De provincie geeft algemeen beleid voor de komende jaren en daarnaast specifiek beleid, toegespitst op de verschillende functies van het water.

Het *algemene beleid* voor de komende jaren wordt het 'basisniveau' genoemd en bestaat uit vier elementen: veiligheid, oppervlaktewaterkwaliteit, grondwater en inrichting.

Wat betreft de *veiligheid* geeft de provincie aan dat op korte termijn duidelijkheid moet komen over de vraag welke gebieden onder water kunnen worden gezet in geval van extreme omstandigheden (calamiteitenpolders). Deze polders zullen in bestemmingsplannen moeten worden bestemd. In Bolsward is de aanleg van deze polders echter niet aan de orde.

Als het gaat om de *kwaliteit van het oppervlaktewater* blijven met name de eutrofiëring en bestrijdingsmiddelen de provincie zorgen baren.

De kansen van watersystemen zijn samengebracht op de zogenaamde 'waterkansenkaart'. Deze kaart is een belangrijke informatiebron voor onder andere de sturing van de ruimtelijke ordening.

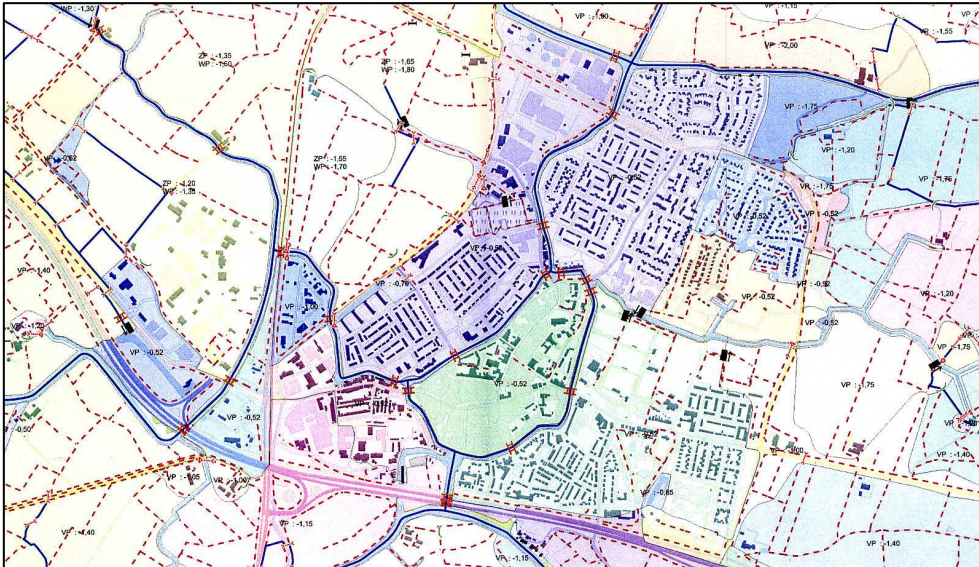
Vergroting van de Friese Boezem is een van de aspecten die in het kader van *inrichting* aan de orde komt. Dit geldt voor zowel boezemwater als boezemland.

Naast dit algemene beleid wordt in het Waterhuishoudingsplan zoals gezegd het specifieke beleid voor de verschillende functies beschreven. Deze verschillende functies zijn water voor landbouw, water voor natuur, boezemwater, water voor bebouwd gebied, drink- en industriewater en zwemwater. In een aantal gevallen gaan functies samen.

5.1.3. Afstemming Waterplan Bolsward

Met het Waterplan Bolsward (2002) streeft de gemeente in samenwerking met het waterschap Fryslân naar een integraal duurzaam waterbeheer in Bolsward. Om dit te bereiken zijn in dit plan een aantal maatregelen opgenomen waar onder meer bij bestemmingsplannen rekening mee moet worden gehouden.

Het Wetterskip hanteert binnen haar beheersgebied een hiërarchie in de waterstructuur. In deze structuur wordt binnen Bolsward onderscheid gemaakt tussen boezemwateren, hoofdwatergangen en overige watergangen. De boezemwateren en hoofdwatergangen dienen vanwege hun belangrijke waterhuishoudkundige functie een specifieke waterbestemming verkrijgen in de bestemmingsplannen.



Figuur 4. Waterstructuur en peilgebieden in Bolsward

In de *Plantoets Bolsward (2005)* zijn gemeentelijk een aantal waterhuishoudkundige aandachtspunten gegeven.

Naast een beschrijving van de waterhuishoudkundige structuur wordt een aantal richtlijnen gegeven voor de bestemmingsplannen:

- het specifiek bestemmen van boezemwateren en hoofdwatergangen;
- voorgenomen kadeverhogingen van het waterschap mogelijk maken;
- waar mogelijk ruimte reserveren voor gecontroleerde opvang van water;
- waar mogelijk toepassing van gescheiden watersystemen;
- het bestemmen van recreatieve watervoorzieningen.

In het algemeen geldt dat in het bestemmingsplan Buitengebied geen grote ontwikkelingen zijn opgenomen, wel perceelsgebonden. Met het oog daarop zal er weinig invloed zijn op de waterhuishouding van het plangebied.

5.1.4. Wensen en uitgangspunten

Het bestemmingsplan Buitengebied sluit op de eerste plaats aan op het gemeentelijk waterbeleid, zoals dat is omschreven in het Waterplan Bolsward (2002) en het Tweede Gemeentelijk Rioleringsplan (2004).

Uitgangspunten:

Gelet op de taakverdeling tussen het ruimtelijk en het waterbeleid, wordt voor dit bestemmingsplan op de volgende uitgangspunten ingezet:

- tijdens het opstellen van het bestemmingsplan Buitengebied is de *Water-toets* doorlopen en is het plan voorzien van een waterparagraaf;
- in het licht van de huidige taak van de waterschappen, dient het bestemmingsplan geen dubbele regeling te bevatten. Waar sprake is of zal zijn van een vastgesteld beheerplan en goedgekeurde peilbesluiten, wordt in het bestemmingsplan afgezien van een regeling van het waterpeil en andere aanlegvergunningvereisten;
- met de functietoekenning uit het provinciaal waterhuishoudingsbeleid, wordt als volgt rekening gehouden: sloten die een primaire functie hebben ten behoeve van de landbouw, vallen onder gebieden met de hoofdfunctie landbouw;
- bepalende waterlopen (zowel vanuit hun functie in de waterhuishouding, alsook vanwege hun landschappelijke, recreatieve en/of cultuurhistorische betekenis) zijn dienovereenkomstig bestemd. Op de plankaart wordt aangesloten op de Leggerkaart en de Peilkaart van het waterschap. Zo zullen in elk geval de hoofdwaterlopen die het primaire watersysteem vormen, worden inbestemd, gelet ook op hun belangrijke functie in de waterhuishouding. De sloten die deel uit maken van het secundaire watersysteem worden in de gebiedsbestemmingen meegenomen;
- een element dat in het beleid aangaande de waterhuishouding toenevende aandacht krijgt, is de vraag naar verruiming van de boezemfunctie in geval van wateroverlast. In het Waterhuishoudingsplan "Dreaun troch it wetter" is aangegeven dat gemeenten in voorkomende gevallen dergelijke gebieden in hun bestemmingsplannen moeten opnemen. De gebieden die in aanmerking komen voor verruiming van de boezemfunctie zijn nog niet aangewezen;
- in overleg met het Wetterskip is de rioolpersleiding op de plankaart opgenomen;
- uitgangspunt is voorts om specifieke waterstaatswerken, zoals gemalen, een dienovereenkomstige bestemming te geven.

5. 2. Bodem

Bij de afstemming met het milieubeleid is ook aandacht voor het onderwerp 'bodemsaneringslocaties'. Bij nieuwe ontwikkelingen moet gekeken worden naar mogelijke verontreiniging van bodem en grondwater. Door middel van een verkennend bodemonderzoek wordt dan bekeken of er sprake is van de eventuele aanwezigheid van verontreinigingen in de grond en in het grondwater teneinde te bepalen of er vanuit milieuhygiënisch oogpunt belemmeringen bestaan voor toekomstige bouwactiviteiten. Bij uitbreiding van bestaande bebouwing, nieuw- of herbouw dient bij een bouwaanvraag een 'schone-grondverklaring' te waarborgen dat er geen sprake is van risico's voor de volksgezondheid.

Het bestemmingsplan Buitengebied kent een overwegend conserverend karakter. In het kader van dit plan wordt dan ook geen bodemonderzoek uitgevoerd.

5. 3. Milieu

Het ruimtelijk beleid en het milieubeleid hebben ieder hun eigen werking, maar er liggen op een aantal onderdelen ook relaties.

5.3.1. Milieu en bedrijven

Agrarische en ook niet-agrarische bedrijven, hebben naast het bestemmingsplan, te maken met de regelgeving vanuit het milieu.

Op bedrijfsniveau hebben agrariërs te maken met een vergunning op grond van de Wet Milieubeheer, waarmee de individuele bedrijfseffecten worden geregeld. Sommige (veelal beperktere) bedrijven vallen onder een AmvB en hebben daarmee een algemene regeling. De ruimtelijke ordening is het kader om de vestiging van (milieubelastende) activiteiten te reguleren en af te wegen tegen andere functies.

Uitgangspunt:

Ten aanzien van de niet-agrarische bedrijven zal bij de toelaatbaarheid van de type bedrijven worden aangesloten bij de planologische milieuzonering van de *Vereeniging van Nederlandse Gemeenten (Bedrijven en milieuzonering)*.

5.3.2. Geluidhinder

Op grond van de Wet Geluidhinder moet in het bestemmingsplan rekening worden gehouden met geluideffecten vanuit verschillende bronnen.

In Bolsward speelt het wegverkeerslawaai en het industrielawaai.

Wat betreft de wegen is er sprake van een zone, waarvan de breedte afhankelijk is van de intensiteit, de snelheid en aard van de wegverharding.

Voor het buitengebied hebben met name de A7 en de N359 aanmerkelijke zones, de overige wegen minder. Binnen die zones moet rekening zijn in beginsel geen nieuwe geluidgevoelige functies mogelijk. Nu zal dit in het algemeen ook niet aan de orde komen, tenzij het gaat om de bouw van nieuwe bedrijfswoningen, dan wel om het toekennen van een woonfunctie aan vrijkomende agrarische bedrijven. Zoals onder paragraaf 4.5.2 opgemerkt, gaat dit bestemmingsplan niet van nieuwe (tweede) agrarische bedrijfswoningen uit. Blijft over de eventuele verbouw van agrarische bedrijfsopstallen naar meerdere wooneenheden.

In het bestemmingsplan is zo'n functieverandering aan een wijzigingsprocedure verbonden, in welk geval ook het voldoen aan de normstelling uit de Wet Geluidhinder als criterium wordt genoemd.

Een aspect van geluidhinder is voorts het industrielawaai. Ook daarvoor kent de Wet Geluidhinder een zoneringsbeleid. Van belang is nu in hoeverre delen van het buitengebied binnen de directe invloedssfeer van industrieterreinen liggen, ook al liggen deze zelf niet in het plangebied.

Gezoneerde industrieterreinen zijn de terreinen De Klokslag, Hollandia-buurt en de Marne.

De zones van deze terreinen lopen deels door in het buitengebied. Binnen deze zones is geen ruimte voor nieuwe geluidgevoelige bebouwing. Zoals ook bij het wegverkeer gesteld, gaat hiervan voor het buitengebied een relatieve beperkte werking van uit. Het betekent concreet dat voor zover er (agrarische) bouwpercelen binnen de zones vallen, er niet zonder sprake kan zijn van een eventuele functieverandering naar wonen.

Uitgangspunt:

Bij het toelaten van nieuwe geluidgevoelige functies of bebouwing, dan wel bij de omzetting van niet geluidgevoelige naar geluidgevoelige functies en bebouwing, wordt de normstelling van de Wet geluidhinder (zowel wat betreft wegverkeers- als industrielawaai) als criterium gehant

5.3.3. Luchtkwaliteit

Op grond van het *Besluit Luchtkwaliteit* en recente jurisprudentie dient in het kader van de ruimtelijke plannen tevens gekeken te worden naar de luchtkwaliteit. In voorliggend geval gaat het met name om het de verwachte uitstoot van het wegverkeer. Het Besluit Luchtkwaliteit geeft toetsingscriteria om te kunnen bepalen of aan de maximale waarden kan worden voldaan. Het Ministerie van VROM ontwikkelt momenteel criteria over het toepassingsbereik. Daarbij gaat het vooral om 'drukke wegen', waarbij voorts de ingeslotenheid door middel van bebouwing een rol kan spelen.

In de concrete situatie is van belang de aanwezigheid van de A7. Blijkens onderzoek rond de A7 (2002) van het Ministerie van Verkeer en Waterstaat, waarbij gemeten is op 10 m afstand van de weg, wordt in de huidige situatie voldaan aan de relevante grenswaarden. Voor de toekomstige situatie houdt Rijkswaterstaat de situatie bij met betrekking tot de verkeersintensiteit en de milieugevolgen.

Daarvan afgeleid wordt ervan uitgegaan dat dit ook geldt voor de N359 welke uiteraard een aanzienlijke lagere verkeersintensiteit heeft dan de A7 en waar ook de snelheid aanmerkelijk lager ligt.

Gelet op voorts de open ligging van het plangebied, de aan te houden afstand van de bebouwing tot aan de weg en het feit dat in het buitengebied geen substantiële toename van gevoelige functies plaatsvindt, dan wel van functies die de luchtkwaliteit zouden kunnen belasten, worden geen problemen met de normstelling verwacht.

5.3.4. Geurhinder

De Wet geurhinder en veehouderij (Wgv) vormt vanaf 1 januari 2007 het toetsingskader voor de milieuvergunning, als het gaat om geurhinder vanwege dierenverblijven van veehouderijen. De nieuwe wet bepaalt op welke manier geur (stank) van veehouderijstallen in de milieuvergunning moet worden beoordeeld. De nieuwe 'stankwet' komt in plaats van de stankwet voor de reconstructiegebieden en de drie stankhandreikingen. De nieuwe wet geldt voor heel Nederland.

De Wet geurhinder en veehouderij geeft normen voor de geurbelasting die een veehouderij mag veroorzaken op een geurgevoelig object (bijvoorbeeld een woning).

Belangrijke inhoudelijke wijziging in de wet is dat onderscheid wordt gemaakt tussen maximaal toegestane geurbelasting binnen en buiten de bebouwde kom en concentratie en niet-concentratiegebieden. Daarnaast mogen gemeenten de normen variëren. Gemeenten kunnen naar beneden en naar boven afwijken.

Uitgangspunten bij de nieuwe wet zijn dat aan de ene kant de uitbreidingsmogelijkheden van de veehouderijsector niet in gevaar komen, maar ook dat woningen en recreatiewoningen optimaal tegen geurhinder worden beschermd.

In het kader van de nieuwe Wet geurhinder en veehouderij heeft de gemeente Bolsward een geurverordening vastgesteld waardoor voor het landbouwbedrijf Bos-Koolen de standaard norm van de wet van 100 meter is verlaagd naar 80 meter.

5.3.5. Externe veiligheid

Bij externe veiligheid gaat het om de grootte van het overlijdensrisico voor omwonenden als gevolg van calamiteiten met gevaarlijke stoffen.

De mate van externe veiligheid wordt bepaald door de grootte van twee te berekenen grootheden: het plaatsgebonden risico en het groepsrisico. Deze variabelen geven inzicht in het overlijdensrisico van personen in de omgeving van gevaarlijke stoffen.

Op 27 oktober 2004 is het *Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen* in werking getreden, waarin het externe veiligheidsbeleid voor inrichtingen is vastgelegd. Een belangrijke consequentie van deze AMvB is dat er bij het opstellen van een bestemmingsplan rekening moet worden gehouden met het feit dat er geen kwetsbare functies binnen een 10^{-6} risico-contour van een gevaarzettende functie worden gepland. Bovendien moet gekeken worden naar de beperkt kwetsbare functies binnen zo'n contour.

In het plangebied zijn geen gevaarzettende functies aanwezig en worden ook geen nieuwe ontwikkelingen voorzien; wel moet met de effecten van de A7 als route waarop ook gevaarlijke stoffen wordt vervoerd, rekening moeten worden gehouden. Rond deze weg wordt niet voorzien in een toename van nieuwe gevoelige functies, zodat vooralsnog wordt aangenomen dat de invloed op het plan Buitengebied beperkt is.

Ten aanzien van de veiligheidszones langs transportroutes volgt de provincie het rijksbeleid, zoals dat is neergelegd in de "Nota risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen". De breedte van de veiligheidszones wordt herleid uit twee de twee genoemde normen. Bij het bepalen van de zones zijn drie typen instrumenten voorhanden:

- de vuistregels, die een eerste indicatie geven;
- de IPO-risicomal;
- specifieke risicoanalyses.

Met deze instrumenten kan van grof naar fijn het risiconiveau worden bepaald langs iedere transportroute. Bij de uitwerking in het bestemmingsplan zal hiermee rekening worden gehouden. Op voorhand kan worden gezegd, dat rond de wegen niet voorzien wordt in nieuwe, gevoelige functies.

Verder is er deels langs de A7, deels oostelijk van de binnenstad een hoofdgasleiding. De hoofdbuisleidingen voor aardgas hebben een grote diameter en het gas wordt er onder grote druk in vervoerd. De aan te houden afstanden zijn afhankelijk van de doorsnede, druk, wanddikte en diepteligging. Het ministerie van VROM is doende het externe veiligheidsbeleid rondom aardgasleidingen te vernieuwen. Hier kunnen veiligheidsafstanden uit voorkomen die afwijken van de circulaire uit 1984. De nieuwe risicoafstand kan aanzienlijk groter zijn dan de toegestane risicoruimte van de circulaire van 1984. Dit levert knelpunten op als de bebouwing binnen de risicoafstand ligt. De vaststelling van de nieuwe afstanden is op dit moment echter nog niet volledig afgerond. Hoewel er dus strikt genomen aanleiding zou zijn om zones langs dergelijke buisleidingen te vrijwaren van bebouwing, geldt op dit moment nog steeds de 'Circulaire Zoning langs hoge druk aardgastransportleidingen' (november 1984). Er dient derhalve formeel nog steeds van de in deze circulaire opgenomen afstanden te worden uitgegaan. Dit geldt des te meer omdat op dit moment nog overleg plaats vindt tussen het Ministerie van VROM en de Gasunie over de in de toekomst definitief aan te houden afstanden.

De in dit plan opgenomen aan te houden afstand zijn derhalve gebaseerd op 'Circulaire Zoning langs hoge druk aardgastransportleidingen'. In het bestemmingsplan is een regeling opgenomen die voorkomt dat er binnen deze zones woonbebouwing wordt opgericht.

Binnen een zone van 4 meter aan weerszijden van de leiding is in het geheel geen bebouwing toegestaan. In de bestaande situatie worden deze afstanden ruimschoots gehaald.

Uitgangspunt:

In het bestemmingsplan wordt wat betreft de zoning van risicovolle objecten en inrichting versus risicogevoelige objecten rekening gehouden met de grens- en richtwaarden uit het BEVI, de REVI en de "Nota risiconormering vervoer gevaarlijke stoffen".

5. 4. Cultuurhistorie

Huidige situatie

In hoofdstuk 3 is reeds ingegaan op de aanwezige cultuurhistorische waarden in het buitengebied.

Cultuurhistorie omvat zowel het archeologische, het historisch-bouwkundige en het historisch-landschappelijke erfgoed van een gebied.

De provincie is van mening dat cultuurhistorie een belangrijke plaats verdient in de ruimtelijke ordening en ondersteunt de visie op cultuurhistorie uit de rijksnota Belvédère uit 1999. Hierin wordt cultuurhistorie gezien als factor die van grote invloed is op de ruimtelijke kwaliteit en als een integrerend onderdeel in ruimtelijke kwaliteit. Archeologische belangen dienen zo vroeg mogelijk mee te worden gewogen bij het voorbereiden en uitvoeren van ruimtelijke ingrepen. In de lijn van de nieuwe Monumentenwet (in werking per 1 september 2007), waarin het Verdrag van Malta is verwerkt, streeft de provincie naar behoud van bestaande archeologische waarden.

Voor de provincie Fryslân is de Friese Archeologische Monumentenkaart Extra (FAMKE) opgesteld. De FAMKE bestaat uit twee provinciedekkende advieskaarten, één voor de periode steentijd - vroege bronstijd, en één voor de periode midden bronstijd - middeleeuwen.

Op de onderscheiden advieskaart "steentijd-bronstijd" (hoofdstuk 3.4.) blijkt dat zowel in de stad als doorlopend in het oostelijke en zuidwestelijke buitengebied er sprake te zijn van gebieden waar in voorkomende gevallen (bij nieuwe ingrepen) nader karterend onderzoek nodig is. De cultuurhistorische kaart spreekt over karterend onderzoek-3. Agrarische bouwvlakken die uitgebreid worden middels een wijziging ex artikel 11 van de WRO, worden uitgezonderd van archeologisch onderzoek, tenzij er binnen de uitbreiding sprake is van bekende archeologische waarden. Deze waardevolle archeologische terreinen dienen te worden ontzien en/of nader onderzocht op behoudenswaardigheid ervan.

Uitgangspunten:

Uitgangspunt ten aanzien van de cultuurhistorische waarden is het streven naar een planologische bescherming van die waarde. Daarmee sluit de gemeente aan bij het beleid van de provincie. Indien waarden reeds zijn aangewezen als monument, in het kader van de Monumentenwet, is een planologische bescherming niet meer noodzakelijk. Overige waarden worden zoveel mogelijk in het bestemmingsplan worden opgenomen via een aanvullende bestemmingsregeling.

5. 5. Ecologie

In hoofdstuk 3.5. is vastgesteld dat er vanuit de gebiedsbescherming geen natuurgebieden in het plangebied zijn aan te treffen, maar dat wel met de soortbescherming rekening moet worden gehouden.

Als er soorten voorkomen die op grond van de *Flora- en faunawet* beschermd dienen te worden, moet er in het geval van nieuwe ontwikkelingen een nadere afweging plaatsvinden. In genoemde wet zijn de volgende inheemse diersoorten als beschermd aangewezen:

- alle zoogdieren die van nature in Nederland voorkomen, met uitzondering van de bruine rat, de zwarte rat en de huismuis;
- alle soorten vogels die van nature op het Europees grondgebied van de lidstaten van Europese Unie in het wild voorkomen;
- alle amfibieën en reptielen die van nature in Nederland in het wild voorkomen;

- alle van nature in Nederland voorkomende vissen, met uitzondering van de soorten waarop de Visserijwet 1963 van toepassing is.

Ondanks het overwegend conserverende karakter van een bestemmingsplan Buitengebied, worden in de voorschriften toch zekere mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen geboden. Wanneer uit nader onderzoek blijkt dat als gevolg daarvan beschermde soorten bedreigd zullen worden, er geen alternatieven zijn en er dwingende redenen van groot openbaar belang zijn, kan ontheffing worden aangevraagd. Ontheffing kan alleen worden verkregen wanneer compenserende maatregelen worden getroffen niet afdoende blijken.

Uitgangspunt:

Uitgangspunt is in het bestemmingsplan rekening te houden met de *Flora- en faunawet*. Nieuwe ontwikkelingen die via een vrijstelling, wijzigingsbevoegdheid of aanlegvergunning mogelijk zijn, kunnen via zo'n afstemmings instructie aan een nadere afweging worden gebonden.

Het is onwenselijk en niet reëel om op voorhand onderzoek te doen in situaties waar vooralsnog geen zekerheid bestaat over een mogelijke toepassing van een flexibiliteitsbepalingen. Dat is ook niet in het belang van de bescherming van de flora en fauna. Juist een onderzoek op het moment dat ook de activiteiten daadwerkelijk aan de orde zijn, geeft het meest actuele en beschermingswaardige moment voor de natuurlijke waarden weer.

Daarom wordt ingezet op het opnemen van een afstemmingsinstructie. Daarmee wordt duidelijk aangegeven dat de *Flora- en faunawet* te allen tijde van toepassing en onderdeel van de afweging is.

6. RUIMTELIJK BELEID

6. 1. Inleiding

Het buitengebied van Bolsward, ook al heeft het een bescheiden omvang, biedt ruimte aan verschillende functies. Uitgangspunt is om zoveel mogelijk het principe van verweving van functies toe te passen. Dat is ook nu al in overwegende mate het geval, hoewel de landbouw toch de grootste gebruiker van het buitengebied is. Hierna worden de uitgangspunten weergegeven voor de verschillende basisfuncties en de toegevoegde functies.

6. 2. Speerpunten in beleidskader

De *Nota Ruimte (2005)* bevat het actuele ruimtelijk beleid van het Rijk. Hoofddoel van het nationaal ruimtelijk beleid is ruimte scheppen voor de verschillende ruimtevragende functies op het beperkte oppervlak van Nederland. In hoofdstuk 4.2. is dit beleidskader geschetst. De speerpunten in het provinciaal beleid – blijkend uit het *Streekplan Fryslân 2007 ('Om de kwaliteit fan de romte')* – komen hierna per thema aan de orde.

6. 3. Uitgangspunten ruimtelijke zonering

Belangrijkste bouwstenen voor de ruimtelijke zonering van het buitengebied zijn:

- het beleidskader (in casu het streekplanbeleid);
- actueel gemeentelijk beleid (i.c. het structuurplanbeleid).

6. 4. Landschappelijke hoofdstructuur

Bolsward ligt landschappelijk gezien in het terpenlandschap van de Westergo. Dit deel van de Friese Greidhoek (kleiweidestreek bestaande uit jonge zeekleigronden) kent, naast de sterke openheid, de onregelmatige blokverkeveling als belangrijk kenmerk. Binnen het landschap van Bolsward is meer en meer de invloed van de stedelijke functies merkbaar geworden. Desalniettemin blijft een aantal landschappelijke kenmerken als overkoepelend beleidsuitgangspunt van belang:

- het behoud, herstel en/of ontwikkeling van de karakteristieke landschapselementen;
- het landschap is en wordt zodanig ingericht dat de grondgebruiksvormen ook op lange termijn gewaarborgd zijn (onder afstemming op het structuurplanbeleid, zie hoofdstuk 4);
- de huidige en toekomstige inrichting en beheer van een landschap mogen de dynamiek niet onevenredig aantasten: nieuwe ontwikkelingen/inrichtingen dienen, na een gedegen afweging met de landschapswaarden, eventueel inpasbaar te zijn.

Uitgangspunten:

Meer toegespitst zijn de uitgangspunten aangaande het landschap:

- de cultuurhistorische waardevolle landschapselementen (zoals de terpen met hun contouren en structuurlijnen in het landschap) worden beschermd. Dat geldt tevens voor het in delen van het plangebied de aanwezigheid van archeologisch waardevolle terreinen
- de kenmerkende openheid moet waar mogelijk intact blijven;
- de plaatselijk aanwezige waardevolle kavelstructuur, net name rond de terpen en terprestanten, dient ontzien te worden. Met name het patroon van onregelmatige blokverkaveling verdient bescherming.
- karakteristieke (agrarische) bebouwing dient evenzo beschermd te worden.

6. 5. Gebieden met een hoofdfunctie landbouw

Voor die delen van het buitengebied, waar geen toekomstige stedelijke ontwikkelingen worden voorzien, blijft de landbouw de hoofdfunctie.

Dit sluit ook aan bij het provinciale beleid dat in de Friese Greidhoek ruime ontwikkelingsmogelijkheden ziet voor de grondgebonden landbouw. Het bestemmingsplan biedt binnen het agrarische gebied de ruimte bieden voor de melkveehouderijbedrijven op bedrijfseconomische grondslag. Vanuit economisch perspectief ligt de prioriteit bij de ontwikkeling van de bestaande agrarische sector Deze krijgt met het bestemmingsplan mogelijkheden voor specialisatie, bedrijfsvergroting en –verbreding.

In het gebied rond Bolsward zijn geen grote cultuurtechnisch ingrepen in landinrichtingsverband voorzien.

Behalve intensivering en vergroting zal voor de blijvende agrarische bedrijven ook de wens kunnen zijn voor verbreding met andere agrarische of aanverwante activiteiten. Het bestemmingsplan biedt daarvoor de ruimte.

Wel zullen voor een aantal specifieke agrarische activiteiten ruimtelijke randvoorwaarden gelden. Zo zijn de mogelijkheden voor een intensieve neventak (veehouderij) beperkt tot een neventak bij bestaande bedrijven.

In het bestemmingsplan worden voorts mogelijkheden opengehouden voor nieuwe vormen van landbouw, zoals landbouw op biologische grondslag.

Als algemene randvoorwaarde binnen landbouwgebieden geldt het behoud van de kenmerkende landschappelijke en cultuurhistorische waarden.

Uitgangspunt:

Buiten de delen, waar stedelijke ontwikkelingen zijn voorzien, blijft de landbouw de hoofdfunctie. Deze krijgt de ruimte voor verbreding met andere agrarische of agrarisch aanverwante activiteiten. Gelet op de nauwe samenhang tussen stad en omliggend landelijk gebied is nauwe afstemming gewenst.

6. 6. Agrarische bedrijven

6.6.1. Agrarische bouwpercelen

In de huidige situatie (hoofdstuk 3) zijn er in het plangebied een 10-tal agrarische en agrarisch aanverwante bedrijven gevestigd. Ook deze hebben te maken met ontwikkelingen die op Europees of nationaal niveau worden bepaald

Het provinciale beleidskader geeft aan dat als gevolg van afnemende prijs-subsidies en de overgang naar inkomenssteun de concurrentie in de landbouw groter wordt. Als gevolg hiervan is een continue trend van schaalvergroting zichtbaar. Daarbinnen tekenen zich twee belangrijke ontwikkelingsrichtingen af: aan de ene kant een bijna industriële landbouw met zeer grote bedrijven en aan de andere kant landbouw waarin wordt geprobeerd het inkomen te vergroten door verbreding en verdieping. Voor beide stromingen wil de provincie voldoende ontwikkelingsruimte blijven bieden. De provincie wil bevorderen dat er in bestemmingsplannen voldoende ruimte voor bouwpercelen wordt gecreëerd en dat de landbouw zodanige mogelijkheden voor perceelsverruiming krijgt, dat efficiënte bewerking mogelijk is.

In aansluiting op het provinciale standpunt zet de gemeente voor de bestaande agrarische bedrijven in op een ruim agrarisch bouwperceel, overigens rekening houdend met de randvoorwaarden vanuit het landschap.

De boeren krijgen op de agrarische bouwpercelen de ruimte vanwege:

- de toenemende ruimtebehoefte; het bestemmingsplan moet voor zeker 10 jaar ontwikkelingsruimte bieden. Op deze manier kan ingespeeld worden op de toekomstige schaalvergroting van agrarische bedrijven;
- de druk, ook vanuit milieuopectiek, om activiteiten als mest- en voederopslag zoveel mogelijk te concentreren op het bouwperceel;
- de ruimte die agrariërs nodig hebben voor het oprichten van een agrarische neventak, waarmee zij een soms noodzakelijk aanvullend inkomen kunnen verwerven;
- de noodzaak om aan de steeds groter wordende landbouwwerk- en voertuigen de nodige manoeuvreer- en parkeerruimte te bieden.

Bij het leggen van de bouwpercelen is rekening gehouden met de aard, omvang en ligging van de bedrijven.

Gelet op de omvang van de bedrijven in het buitengebied en de beperkingen gelet op de omliggende functies mag voor Bolsward worden verwacht dat een sterk grootschalige landbouw niet aan de orde is. Eerder moet hier rekening worden gehouden met wensen voor verbreding.

Met een bouwperceel van 1 ha groot kan gelet op de huidige situatie naar verwachting voldoende ruimte worden geboden aan de bedrijven.

Via een wijzigingsbevoegdheid kan een extra ontwikkelingsruimte naar maximaal 1,5 ha worden geboden. Bij zo'n - binnenplanse - procedure kunnen de verschillende aspecten afgewogen worden, gericht op een initiatief dat zich aandient. Maatwerk kan zo worden geleverd.

De gemeente is van mening dat agrarische bedrijfsgebouwen en -bouwwerken óp het bouwperceel gebouwd moeten worden (zoals voedersilo's en mestsilos). Torensilo's zijn niet langer noodzakelijk voor een moderne agrarische bedrijfsvoering. Om die reden en om landschappelijke redenen zullen nieuwe torensilo's niet worden toegestaan.

Ten aanzien van de hoogte en omvang van agrarische bedrijfsgebouwen beseft de gemeente dat er sprake is van een vraag naar grotere, hogere gebouwen. Hiermee zal in het nieuwe bestemmingsplan tot op zekere hoogte rekening worden gehouden.

Uitgangspunt:

Agrarische bedrijven krijgen een bouwperceel met een oppervlakte van circa 1 hectare. Het gaat hierbij om volwaardige en reële agrarische bedrijven (bedrijven met tenminste 0,5-1 arbeidskracht met hoofdberoep in de landbouw). De ligging zal per bedrijf worden bepaald aan de hand van o.a. de kavel- en ontsluitingsstructuur, de landschappelijke en milieuhygiënische randvoorwaarden en de specifieke ontwikkelingswensen. Bouwen buiten het bouwperceel wordt in het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt. Op de aldus op te nemen bouwpercelen wordt uitgegaan van 70% te bebouwen; de rest van het terrein is bedoeld voor verkeers- en manoeuvreerruimte, werkterrein, tuinen en erven.

Door middel van gerichte wijzigingsbevoegdheden kan worden meegewerkt aan een wijziging van de ligging en/of vergroting van het bouwperceel tot maximaal 1,5 hectare. Zo'n regeling geldt alleen als het gaat om volwaardige, grondgebonden bedrijven, die een duurzaam toekomstperspectief hebben en waarvan het bouwvlak al optimaal is benut.

Via de bouwvoorschriften zal worden ingespeeld op de behoefte aan hogere agrarische bedrijfsgebouwen. De bouw van nieuwe torensilo's wordt uitgesloten.

6.6.2. Mestopslag

Bij graasdierbedrijven als veehouderij is mestopslag noodzakelijk. In principe dient deze vormen van opslag óp het agrarisch bouwperceel plaats te vinden

Het beleid is immers gericht op een concentratie van bedrijfsactiviteiten (bebouwing, bouwwerken, opslag) op het bouwperceel. Toch kunnen zich situaties voordoen waarbij mestopslag buiten een bouwperceel moet plaatsvinden.

Dat kan te maken hebben met milieuhygiënische aspecten alsook met de verkeerssituatie. Voor die gevallen is een wijzigingsprocedure in het bestemmingsplan opgenomen. Cultuurhistorisch of landschappelijk waardevolle gebieden komen daarvoor niet in aanmerking.

6.6.3. Mestvergisting

Een recente ontwikkeling betreft de mestvergisting. In een biomassa-/vergistingsinstallatie wordt o.a. biogas (methaan) geproduceerd uit organische stof. Als organische stof worden bijvoorbeeld maïs en mest gebruikt. De opgewekte energie wordt in de praktijk geleverd aan het energiebedrijf.

Het restproduct van de maïs en mest wordt gebruikt op het agrarisch bedrijf of wordt eventueel verkocht.

In december 2004 heeft de staatssecretaris van VROM hierover aan de Kamer een brief geschreven. Hierin wordt een viertal situaties onderscheiden:

- A. Het bedrijf verwerkt eigen geproduceerde mest en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten (bijv. maïs) toe. Het digestaat (restproduct) wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt.
- B. Het bedrijf verwerkt eigen geproduceerde mest en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten toe. Het digestaat wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt of naar derden afgevoerd.
- C. Het bedrijf verwerkt aangevoerde mest geproduceerd door derden en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten toe. Het digestaat wordt op de tot het bedrijf behorende gronden gebruikt.
- D. Het bedrijf verwerkt aangevoerde mest van derden en voegt eigen en/of van derden afkomstige co-substraten toe. Het digestaat wordt als meststof afgeleverd aan derden.

In navolging op het standpunt van staatssecretaris Van Geel kunnen de categorieën A, B en C worden beschouwd als een bedrijfseigen agrarische activiteit, passend bij en gebonden aan een agrarische bestemming ('nevenactiviteit mestverwerking').

Categorie D wordt niet beschouwd als een bedrijfseigen activiteit. Hier is ruimtelijk maatwerk nodig, eventueel door vestiging op een bedrijventerrein.

Een biomassa-/vergistingsinstallatie kan over het algemeen een sterke toename van (zwaar) verkeer tot gevolg hebben (aanvoer van mest en/of biomassa). Uitzondering hierop vormen de installaties 'op boerderijniveau', waarbij zowel maïs als mest van het eigen bedrijf komen. Het aanwezige wegennet dient derhalve hier op te zijn afgestemd.

Er is in het plan een aparte regeling opgenomen voor een biomassa-/vergistingsinstallatie, zodat uit ruimtelijk oogpunt sturing aan deze ontwikkeling kan worden gegeven. Ook uit oogpunt van handhaving biedt een aparte regeling meer houvast.

Met dit bestemmingsplan wordt er in de lijn van het onderscheid van het Rijk, op ingezet een biogasinstallatie (categorieën A, B en C) te beschouwen als een nevenactiviteit waarvoor een binnenplanse wijziging toegepast kan worden.

Zodoende kan rekening gehouden worden met landschappelijke en verkeersaspecten. Bij de toepassing van de vrijstelling kan tevens beoordeeld worden in hoeverre nog sprake is van een agrarische activiteit. Bij een verschuiving van de activiteit van agrarisch naar bedrijfsmatig kan dan ook op dit punt gehandhaafd worden. Via een op te nemen vrijstellingsregeling kan nader op de ruimtelijke gevolgen worden gestuurd (landschappelijke inpassing, de verstoring van het bodemarchief en de geschiktheid van het wegennet etc.). Ook voor dit soort gevallen geldt dat in verband met de toename van (zwaar) verkeer dergelijke installaties gebouwen binnen het (juridisch) omschreven bouwvlak gebouwd moeten worden.

Daarnaast kan zich de situatie voordoen dat landbouwers gezamenlijk op een terrein een biomassa-/vergistingsinstallatie oprichten. In dat geval is sprake van een agrarisch bedrijventerrein (categorie D).

6.6.4. Tweede agrarische bedrijfswoningen

Logisch is dat bij een agrarisch bedrijf een bijbehorende woning wordt mogelijk gemaakt. In de huidige situatie komt er één situatie voor waar sprake is van twee woningen bij een agrarisch bedrijf; dit is echter geen gelegaliseerde situatie. Verder is er geen sprake van bedrijven die een tweede bedrijfswoning nodig hebben. Een tweede agrarische bedrijfswoning wordt over het algemeen pas dan toegestaan, als een agrarisch bedrijf zich ontwikkelt tot een duurzaam meermansbedrijf.

Bovendien wordt dan gekeken naar de vraag of er een noodzaak voor een tweede bedrijfswoning bestaat vanuit de continuïteit van de bedrijfsvoering en de wens van een permanent, efficiënt beheer.

Geleidelijk is ook vanuit het toezichtsmotief een afnemende behoefte aan tweede bedrijfswoningen op het agrarisch bouwperceel. De technologische en communicatieve mogelijkheden ontwikkelen zich zodanig dat in voorkomende gevallen er binnen de bestaande woningvoorraad mogelijkheden kunnen worden geboden. Zeker in de situatie van Bolsward, waar het buitengebied in alle gevallen op korte afstand van de stad zelf ligt.

Daarom wordt er op ingezet om in het nieuwe bestemmingsplan geen mogelijkheid op te nemen voor een tweede agrarische bedrijfswoning.

Indien dan toch in toekomstige gevallen een evidente noodzaak ontstaat, moet een aparte bestemmingsplanprocedure worden gestart.

Uitgangspunt:

Agrarische bedrijven krijgen bij recht de mogelijkheid van een agrarische bedrijfswoning. Tweede agrarische bedrijfswoningen worden via het bestemmingsplan niet mogelijk gemaakt.

6.6.5. Losse agrarische schuren

In de huidige situatie komen buiten de bedrijfsterreinen nauwelijks losse schuren voor. Het algemene principe blijft om agrarische bebouwing op het agrarische bouwperceel te regelen.

Voor de toekomst kan het aspect van de losse landbouwschuren belangrijker worden, gezien de toenemende druk op het agrarische gebied.

Soms willen particulieren vanwege een agrarische hobby een schuur of stalruimte in het buitengebied plaatsen. Dat vraagt een beleidsstandpunt.

Er wordt voor de toekomst ingezet om geen losse landbouwschuren in het buitengebied toe te staan. Dit gelet op de landschappelijke consequenties (behoud van het open karakter) en de landbouwfunctie voor de aanwezige bedrijven zelf.

Alleen voor de bedrijven zelf kan een ondergeschikte mate (bij vrijstelling) een kleine schuur (bijvoorbeeld een schuilgelegenheid voor vee) worden toegestaan.

Agrarische lobbyactiviteiten moeten een plaats krijgen binnen bijgebouwen bij daarvoor geschikte woningen of in eerder vrijgekomen agrarische bedrijfspanden.

Uitgangspunt:

Voor losse veldschuren (bijvoorbeeld voor het stallen of schutten van vee en/of de tijdelijke opslag van landbouwmaterieel of landbouwproducten) worden ten behoeve de agrarische bedrijfsvoering (via planwijziging) beperkte mogelijkheden geboden. Het kan bijvoorbeeld gaan om schuilgelegenheid voor vee of een gebouw van een andere lichte constructie. Gelet op de ruimtelijke consequenties dient het in elk geval om een schuren met een bescheiden omvang te gaan (maximaal 75 m²).

Voor agrarische hobbyactiviteiten worden in dit opzicht geen bouw mogelijkheden geboden. Deze dienen een plaats te krijgen binnen daarvoor geschikte woningen of eerder vrijgekomen agrarische bedrijfspanden en de daarbij behorende bebouwingsmogelijkheden.

6.6.6. Verplaatsing of nieuwvestiging grondgebonden agrarische bedrijven

Gelet op de beperkte omvang van het buitengebied (ook al kunnen bedrijven ook in de aangrenzende gemeenten gronden hebben) en de relaties met de stad, zal er naar verwachting geen behoefte bestaan aan de vestiging van volledig nieuwe bedrijven.

Voor zover er al behoefte is aan nieuwe locatie voor bedrijven, kan overwogen worden om dit primair mogelijk te maken op bouwpercelen waar de agrarische bedrijvigheid eerder is beëindigd.

Dit voor zover dergelijke agrarische bouwpercelen nog adequaat voor bedrijvigheid zijn ingericht en gunstig ten opzichte van de landerijen zijn gelegen. Mocht zich voor de verdere toekomst toch incidenteel behoefte aan een nieuw agrarisch bouwperceel voordoen - bijvoorbeeld tengevolge van oplossing van een knelpunt - dan kan via een afzonderlijke partiële (= gedeeltelijke) herziening van het bestemmingsplan een planologische afweging worden gemaakt.

In dat geval zullen als criteria gelden:

- een goede landschappelijke inpassing;
- het moet om een reëel dan wel volwaardig bedrijf gaan;
- voldoende afstand tot de stedelijke functies;
- voldaan kan worden aan de milieucriteria.

Uitgangspunt:

Het bestemmingsplan zal geen mogelijkheden voor nieuwvestiging en/of verplaatsing van (grondgebonden) agrarische bedrijven bieden. Mocht zich een concreet initiatief voordoen, waaraan het gemeentebestuur medewerking wenst te verlenen, dan zal dit via een partiële planherziening geregeld worden.

6.6.7. Intensieve veehouderijen en intensieve neventakken

In het Streekplan Fryslân 2007 geeft de provincie aan dat de huidige mest- en milieuwetgeving voor de ontwikkelingsruimte van de intensieve veehouderij voldoende waarborgen bieden.

In de huidige situatie komen er in het buitengebied geen intensieve veehouderij voor. Blijkens de vigerende regeling is er nog één perceel bestemd voor intensieve veehouderij. Gelet op de ligging van het buitengebied rond de stedelijke bebouwing wordt eventuele vestiging van intensieve veehouderij afgewezen; het zou teveel milieudruk op de omgeving kunnen geven, zeker als gekeken wordt naar de ontwikkelingswensen van Bolsward op de langere termijn (het structuurplan spreekt immers over een woonfunctie rond Laad en Zaad). Ook kunnen de landschappelijke gevolgen van intensieve veehouderijbedrijven zodanig zijn, dat nieuwvestiging ongewenst is.

Een ondergeschikte intensieve tak bij een grondgebonden bedrijf is om dezelfde reden bij het merendeel van de bedrijven niet aan de orde. Ook hier geldt dat een intensieve tak niet reëel is voor de bedrijven binnen de invloedssfeer van de stad zelf.

Uitgangspunt:

Gelet op de nabijheid en ontwikkelingsvraag van de stad worden voor (nieuwe) intensieve veehouderij in het bestemmingsplan geen mogelijkheden geboden. Dit geldt zowel voor hoofd- als nevenactiviteiten. Indien aan de orde, zou de wenselijkheid van een intensieve neventak in het kader van een partiële herziening van het bestemmingsplan afgewogen kunnen worden.

6.6.8. Verbreiding agrarisch bedrijf

Zowel het rijk als de provincie kent beleid dat in zijn algemeenheid gericht is op het stimuleren van verbreding. Ook blijkens het *Streekplan Fryslân (2007)* geeft de provincie aan ruimte te willen bieden voor de bedrijven die verbreding als strategie kiezen om een aanvullend inkomen te genereren.

Er kan een onderscheid worden gemaakt in verbreding met een tweede (of derde) agrarische tak dan wel het uitoefenen van een andere activiteit (zie hierna). Toevoeging van andere vormen van agrarische bedrijfsvoering is mogelijk wanneer het bijvoorbeeld gaat om een zekere uitbouw richting opengronds tuinbouw of vollegrondsgroenteteelt. Maar de bodemsituatie in het buitengebied geeft daarvoor niet direct geschikte mogelijkheden. Datzelfde geldt feitelijk voor vormen van akkerbouw. De nadruk zal blijven liggen op veehouderij. Binnen de planologische regeling worden verschillende activiteiten mogelijk gemaakt mits zij een grondgebonden karakter hebben. Gelet op landschappelijke en ruimtelijke consequenties zijn vormen van houtteelt of tuinbouw onder glas in het buitengebied niet gewenst.

Verbreiding met niet-agrarische activiteiten is een ontwikkeling die meer en meer optreedt in het buitengebied.

Agrariërs die door Europees en nationaal beleid minder perspectief hebben, zoeken naar mogelijkheden voor verbreding met niet-agrarische activiteiten.

Het kan gaan om verschillende zaken:

- agrarisch natuurbeheer; landschapsverbetering;
- recreatie: kamperen bij de boer, terwijl voorts gedacht kan worden aan kampeerboerderijen en kleinschalige logiesaccommodaties, boerderijkamers, dagrecreatieve activiteiten;
- zorgactiviteiten ¹⁾;
- bewerking en verkoop van agrarische productie.

In het nieuwe bestemmingsplan wil de gemeente plannen, gericht op passende verbreding ondersteunen. Aan het opstarten van dergelijke neventakken zijn welke enkele voorwaarden verbonden, zoals:

- de neventak moet ondergeschikt blijven aan de hoofdfunctie landbouw;
- de neventak moet een relatie hebben met de agrarische hoofdfunctie;
- de aanwezigheid van de neventak mag niet ten koste gaan van de ontwikkelingsmogelijkheden van omliggende agrarische bedrijven;
- de aanwezigheid van de neventak mag niet leiden tot een sterke toename van bebouwing op het bouwperceel.

Uitgangspunt:

De regeling voor agrarische bedrijven biedt ruimte voor uiteenlopende agrarische activiteiten met een grondgebonden agrarisch karakter. Daarnaast wordt binnen bepaalde randvoorwaarden ruimte geboden voor verbreding van het agrarisch bedrijf met activiteiten in de sfeer van natuur, recreatie, zorg en bewerking en verkoop van agrarische producten. Houtteelt en glastuinbouw worden uitgesloten.

6. 7. Natuur

In de huidige situatie is de natuurfunctie in het buitengebied beperkt aanwezig. Zie ook hoofdstuk 3. Op lokaal niveau kunnen wel ecologische waarden voorkomen, met name bijvoorbeeld gerelateerd aan landschapselementen of minder intensief gebruikte delen van het gebied. Maar in die gevallen gaat het om waarden die onderdeel van de agrarische bedrijfsvoering uitmaken en geen specifieke natuurbestemming behoeven.

Uitgangspunt zal ook zijn dat boeren in het kader van een gewenste verbreding - we gingen daar eerder op in - de nodige ruimte krijgen voor agrarisch natuurbeheer. Dat hoeft niet te leiden tot een specifieke planologische regeling, daar waar het agrarisch gebruik de hoofdfunctie blijft.

De agrarische gebieden kunnen wel zekere waarden als weidevogelgebied of voor beschermde soorten hebben. Gelet op het intensieve gebruik worden deze als beperkt ingeschat. Een gericht onderzoek naar eventuele beschermde soorten in het kader van de Flora- en faunawet moet hierover bij nieuwe ontwikkelingen uitsluitsel geven.

¹⁾ Een 'zorgboerderij' aan de noordkant van de oude weg naar Sneek betreft overigens geen agrarisch bedrijf dat in functie is.

Zo nodig moeten (compenserende) maatregelen worden genomen. Zie ook hoofdstuk 5.

Uitgangspunt:

Het landelijk gebied van Bolsward kent geen natuurgebieden die afzonderlijke bescherming middels een natuurbescherming nodig maken. Waardevolle landschapselementen met natuurwaarden kunnen binnen de (agrarische) basisbescherming worden beschermd. Natuurbeheer als eventuele agrarische nevenactiviteit zal binnen de regeling voor het agrarisch bedrijf mogelijk worden gemaakt.

6. 8. Wonen en niet-agrarische bedrijvigheid

6.8.1. Wonen

Voor de functie 'wonen' wordt erop ingezet niet-agrarische nieuwbouw in het landelijke gebied weren. Hierbij hoort echter een genuanceerde benadering, aangezien het wonen in verschillende vormen voor kan komen.

Wonen verspreid in het buitengebied

De provincie geeft in het streekplan aan dat er nog steeds behoefte bestaat aan landelijk wonen. De maatschappelijke discussie hierover is actueel geworden met de toegenomen vraag naar kwaliteit van woning en woonomgeving, maar ook in relatie tot de leefbaarheid van het platteland bij een afname van het aantal agrarische bedrijven. Vanwege de toegenomen verstedelijkingsdruk op het landelijke gebied wil de provincie echter wel selectief en voorzichtig omgaan met wonen in het buitengebied. Er mag geen aantasting plaatsvinden van de groene, open ruimte.

Uitgangspunt voor de functie wonen in het buitengebied is handhaving van de bestaande woningen en het bieden van mogelijkheden voor kwaliteitsverbetering. Het aantal woningen in het buitengebied dient in principe niet toe te nemen. Een uitzondering hierop wordt gevormd door boerderijen die als gevolg van een functieverandering een woonfunctie krijgen. Dit beleid is gebaseerd op het motief dat het buitengebied met name een functie heeft voor landbouw, natuur en landschap. Een toename van het aantal burgerwoningen in het landelijke gebied heeft een ongewenste inperking van de milieuruimte van agrarische bedrijven tot gevolg hebben en kan leiden tot een ongewenste verdichting van het landschap.

Uitgangspunt:

Het bestaande aantal niet agrarische woningen in het buitengebied dient in beginsel niet toe te nemen. Een uitzondering hierop vormen de vrijkomende agrarische bedrijfspanden die een vervangende woonfunctie krijgen. Overigens wordt bij bestaande burgerwoningen ruimte geboden voor adequate hedendaagse gebruiksmogelijkheden en kwaliteitsverbetering.

Wonen bij niet-agrarische bedrijven

Ook bij niet-agrarische bedrijven is een bijbehorende woning veelal gewenst. Het realiseren van meerdere bedrijfswoningen is niet noodzakelijk noch gewenst. Voor de woonfuncties is uitgangspunt de aanwezige woningen overeenkomstig de huidige situatie te bestemmen. Iedere woning krijgt de mogelijkheid uit te breiden met 10%. Daarnaast is een regeling voor erfbebouwing opgenomen, die rekening houdt met de ruimere bebouwingsmogelijkheden van percelen in het buitengebied ten opzichte van die in de stad (maximaal bebouwingspercentage van 50%). Voor zover een karakteristiek pand aanwezig is, is de hoofdvorm in het bestemmingsplan beschermd.

Uitgangspunt:

Bestaande woningen krijgen de mogelijkheid om hun bebouwing met ten hoogste 10% uit te breiden en om erfbebouwing te realiseren tot een oppervlakte van ten hoogste 100 m². Van bestaande karakteristieke woningen zal de hoofdvorm middels een aanlegvergunning worden beschermd.

Functies bij het wonen

Bij woningen in het buitengebied kan het wenselijk zijn beroeps- of bedrijfsactiviteiten aan huis mogelijk te maken. Uitgangspunt is dit mogelijk te maken, zij het onder een aantal kwalitatieve criteria:

- er mag geen aantasting plaatsvinden van de uitstraling van het perceel van het gebruik voor wonen, dat wil onder meer zeggen dat er geen reclame-uitingen en dergelijke zijn toegestaan;
- er mag geen nadelige invloed op het woonmilieu plaatsvinden;
- er mag geen afbreuk worden gedaan aan het woonkarakter van het perceel;
- er mag geen afbreuk worden gedaan aan de directe (woon)omgeving en de landschappelijke waarde daarvan;
- er moet voldoende parkeergelegenheid op het eigen erf aanwezig zijn;
- mag geen sprake zijn van een onevenredige verkeers- of publieksaantrekkende werking;
- er mag geen buitenopslag van materieel plaatsvinden.

In de regeling voor de stad is de omvang van de beroeps- of bedrijfsactiviteit aan huis gerelateerd aan de oppervlakte van de bebouwing (ten hoogste 30% van de gezamenlijke begane vloeroppervlakte van de bebouwing met een maximum van 50 m²). Het ligt voor de hand hier bij de woonbebouwing in het buitengebied bij aan te sluiten, met dien verstande dat voor specifiek aan het buitengebied gerelateerde activiteiten (bijvoorbeeld een dierenarts, veehandelskantoor, paardenfluisteraar, e.d.) ruimere mogelijkheden (tot 100 m²) geboden zouden kunnen worden.

Naast aan huis verbonden beroeps- en bedrijfsactiviteiten wil de gemeente ook (agrarische) hobbymatige activiteiten toestaan. Het kan daarbij gaan om het houden van enkele stuks vee, waaronder runderen, schapen en/of kippen.

Ook het hobbymatig telen van gewassen, bijvoorbeeld in de vorm van een moestuin, is binnen de woonbestemming toegestaan.

Uitgangspunt:

Bij woningen in het buitengebied worden beroeps- of bedrijfsactiviteiten aan huis en agrarische hobbyactiviteiten mogelijk gemaakt. Voor de regeling van eerstgenoemde activiteiten wordt aangesloten bij de regeling voor de stad, met dien verstande dat voor specifiek aan het buitengebied gerelateerde activiteiten ruimere mogelijkheden worden geboden.

Woon/zorgcomplexen

Steeds vaker komt het voor dat agrarische bedrijven een zorgtak opzetten of dat vrijgekomen agrarische bedrijven worden aangepast tot volwaardige zorgcomplexen. In het buitengebied van Bolsward doet zich een vergelijkbaar initiatief voor: aan de Snekertrekweg is in een voormalige boerderij een opvang voor kinderen met psycho-somatische klachten.

In het streekplan geeft de provincie aan, dat onder meer ten behoeve van de leefbaarheid op het platteland nieuwe bijzondere woon/zorgcomplexen aan de orde kunnen komen. Deze complexen dienen te zijn gekoppeld aan een specifieke zorgvraag.

Uitgangspunt:

Uitgangspunt is om in navolging van de provincie vormen van woon/zorgcomplexen mogelijk te maken in het nieuwe bestemmingsplan. Aan het ontwikkelen van een dergelijk complex zullen echter wel voorwaarden worden verbonden, die deels overeen zullen komen met de criteria zoals bij nieuwe functies in vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing. Zie de paragraaf over vrijkomende agrarische bedrijven.

6.8.2. Niet-agrarische bedrijvigheid en detailhandel

Het belangrijkste uitgangspunt met betrekking tot niet-agrarische bedrijvigheid is, dat het landelijke gebied in eerste instantie de vestigingsplaats is en moet blijven voor agrarische bedrijven en voor bedrijven die met de agrarische sector verwant zijn. Bestaande, niet-agrarische bedrijven kunnen worden inbestemd en aan deze bedrijven wordt enige, zij het beperkte, ontwikkelingsruimte geboden. In navolging van het beleid van de provincie zal dit een uitbreiding van maximaal 15% zijn. Bij een sterkere uitbreidingsbehoefte wordt een verplaatsing naar een bedrijventerrein voorgestaan.

Uitgangspunt:

Uitgangspunt voor het bestemmen van bestaande bedrijfslocaties is een (algemene) vestigingsmogelijkheid van bedrijven tot en met milieucategorie 2, mits dit milieuhygiënisch kan worden verantwoord.

Bestaande bedrijven in een hogere categorie, die op grond van de milieuwetgeving zijn ingepast, zullen specifiek (middels een aanduiding) worden bestemd. Bij functiewijziging als gevolg van beëindiging of verplaatsing van een bedrijf wordt uitgegaan van een voorkeursvolgorde van de functies landbouw, agrarisch aanverwante bedrijvigheid, recreatie en wonen (zonder bedrijf).

Ruimte voor bescheiden vormen van nieuwe niet-agrarische bedrijvigheid ligt er in het landelijke gebied in beginsel alleen in vrijkomende agrarische bebouwing. Nieuwbouw op nieuwe locaties voor bedrijven buiten de agrarische sector is in het landelijke gebied uitgesloten.

De niet-agrarische bedrijven zijn in het algemeen zodanig van aard dat het wonen bij deze bedrijven uit bedrijfsoverwegingen noodzakelijk is. Bij de (her)bouw van een bedrijfswoning dient rekening te worden gehouden met het landelijke karakter. Nieuwbouw ten behoeve van een tweede bedrijfswoning is niet toegestaan.

Wat betreft detailhandel zal een terughoudend beleid worden voorgestaan. In principe dient detailhandel zich, vanwege de publieks- en daarmee de verkeersaantrekkende werking en parkeerbehoefte, in de stad te vestigen. Ook het argument van het draagvlak van voorzieningen speelt hierbij een rol. Niettemin zijn er vormen van detailhandel waarvoor het landelijk gebied (en gelet de goede ontsluitingsmogelijkheden en de beperkte afstand tot de stad) een vestigingsplek zou kunnen bieden.

Het gaat hierbij in eerste instantie om productiegebonden detailhandel door bestaande agrarische en niet-agrarische bedrijven. Voorwaarden zijn:

- de detailhandel dient ondergeschikt te zijn aan de (agrarische) productiefunctie (ten hoogste 25% van de aanwezige bebouwing);
- het mag niet gaan om sterk publiekstrekkende vormen van detailhandel;
- de detailhandel dient hoofdzakelijk plaats te vinden binnen de bestaande bebouwing. Eventuele verkoop in de openlucht mag slechts een ondersteunde functie vervullen;
- een parkeerbehoefte dient te worden opgevangen op eigen terrein (binnen de bestemming);

Daarnaast zijn er vormen van detailhandel denkbaar die niet aan vereiste van ondergeschiktheid voldoen, maar die wel in het verlengde liggen van ambachtelijke activiteiten en/of die specifiek om een rustieke vestigingslocatie vragen. Aan deze vormen van detailhandel zou een vestigingsmogelijkheid in vrijgekomen of vrijkomende agrarische bebouwing (boerderijpanden) geboden kunnen worden.

Uitgangspunt:

Bestaande niet-agrarische bedrijven worden bestemd met een uitbreidingsmogelijkheid tot 15%, mits dit milieuhygiënisch verantwoord is. In het algemeen wordt hervestiging van bedrijvigheid tot de milieucategorie 2 (uit: *Basiszoneringslijst van de VNG*) mogelijk gemaakt. Bestaande bedrijven in een hogere milieucategorie, die op grond van de milieuwetgeving aanvaardbaar zijn, worden specifiek bestemd.

Nieuwvestiging van niet-agrarische bedrijvigheid (anders dan in vrijgekomen of vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing) wordt niet toegelaten. Onder voorwaarden wordt aan de detailhandel toegelaten, die direct is gerelateerd aan de (agrarische of niet-agrarische) productiefunctie.

6. 9. Recreatie

Binnen het perspectief zoals aangegeven in hoofdstuk 2, heeft Bolsward als 'recreatiekern' mogelijkheden voor ontwikkeling van de openlucht- en verblijfsrecreatie.

Uitgangspunt:

Binnen de diverse bestemmingen worden mogelijkheden geboden voor de realisatie van langzaam-verkeersvoorzieningen (voet-, fiets- en ruiterspaden) en kleinschalige dagrecreatieve voorzieningen, zoals aanleg-, vis- en zwemvoorzieningen, picknick- en uitkijkplaatsen, speelgelegenheden e.d.). Hierbij wordt aangesloten op bestaande recreatieve (vaar)routes.

Daarbij biedt het bestemmingsplan ruimte voor gewenste maatregelen uit het *Uitvoeringsprogramma Recreatie en Toerisme*.

Aangaande de relatie met de *Wet op de Openluchtrecreatie* (WOR) wordt hierbij gewezen op een besluit in de Ministerraad (18 juni 2004) om mettertijd te komen tot afschaffing van de Wet op de Openluchtrecreatie. In zo'n situatie wordt het primair aan de gemeenten overgelaten om hiervoor een eigen regeling in de plaats te stellen. Om het kleinschalige karakter te continueren, kan ook voor de toekomst worden aangesloten bij een omvang van maximaal 15 kampeerplaatsen, als in de huidige WOR aangegeven.

6.9.1. Verkeer en infrastructuur

Voor de toekomst worden met betrekking tot het verkeer geen grote wijzigingen voor het bestemmingsplan Buitengebied.

Uitgangspunt is de bestaande (vaar)wegen, het waterstaatkundige hoofdsysteem (boezemwateren en hoofdwatgangen), bruggen, waterkeringen, en paden planologisch te regelen. Verder kunnen ten behoeve van de verkeersveiligheid incidentele aanpassingen noodzakelijk zijn, zoals aanpassingen van kruispunten. Dergelijke kwalitatieve ingrepen moeten planologisch mogelijk worden gemaakt.

In de agrarische gebieden is het van belang dat de landbouwwegen hun functie behouden en niet bestemd worden als recreatieve routes.

Uitgangspunt:

Bestaande infrastructuur wordt als zodanig bestemd met de mogelijkheid om kwaliteitsverhogende maatregelen (o.a. ten behoeve van de verkeersveiligheid en/of het milieu) te kunnen uitvoeren. Landbouwwegen (zoals kavelontsluitingswegen worden met het oog op hun agrarische functie bestemd.

7. SPECIFIEKE ONDERWERPEN

7. 1. Vrijkomende agrarische bedrijfsbebouwing

Een van de ontwikkelingen in het buitengebied is de problematiek van het steeds vaker vrijkomen van agrarische bebouwing. In het Streekplan Fryslân-2007 geeft de provincie aan dat zij ruime mogelijkheden wil bieden aan hergebruik. Zij beschouwt de beoordeling van verschillende hergebruiksvormen als een primaire gemeentelijke taak. De provincie hanteert een aantal criteria voor functies, bebouwing en sloop. Zo moeten nieuwe activiteiten functioneel en qua ruimtelijke uitstraling passen bij het karakter van het landelijk gebied. Bij de toelaatbare bebouwing staat centraal het silhouet van het erf waarbij de provincie 'behoud van de boerenmaat' van belang vindt. Voorts kan sloop van beeldverstorende bebouwing in een aantal gevallen gecompenseerd worden door herbouw. De provincie verwijst verder voor achtergronden naar haar *Notitie Romsicht op vrijkomende agrarische bebouwing*.

Het blijkt dat volgens de verwachting van het Landbouw Economisch Instituut het aantal agrarische bedrijven in Fryslân de komende jaren met gemiddeld 4%-5% per jaar zal afnemen. Dit houdt in dat er jaarlijks tussen de 100 en de 150 boerderijen vrij zullen komen. Redenen voor deze ontwikkeling zijn de slechte economische situatie in de agrarische sector, de verdergaande schaalvergroting in de landbouw en het gebrek aan opvolging. Gevolg van deze bedrijfsbeëindiging is dat de agrarische bebouwing vrijkomt.

In de huidige situatie komen in het buitengebied al enkele voormalige agrarische bedrijven voor die thans een andere functie hebben. Op enkele van die locaties vindt nog hobbymatige agrarische activiteiten plaats, soms ook heeft zich een agrarisch aanverwant bedrijf gevestigd.

Hoewel het om nog maar om een klein aantal overblijvende agrarische bedrijven gaat, dient er rekening mee te worden gehouden dat er in de planperiode nog enkele agrarische bedrijven stoppen met hun bedrijfsvoering. In dat geval dient het bestemmingsplan aan te geven welke nieuwe functies mogelijk zijn.

In de lijn van het rijks- en provinciale beleid kunnen met name functies worden toegestaan die geen afbreuk doen aan de hoofdfuncties van het landelijk gebied:

- een nieuwe agrarische of een agrarisch aanverwante vorm van bedrijvigheid komt als eerste in aanmerking omdat deze het beste aansluit bij de functie van het buitengebied;
- daarnaast kan een woonfunctie aan de orde komen. Zeker als het agrarische pand een beeldbepalende waarde heeft kan ruimte worden geboden om meerdere wooneenheden in het pand toe te staan. Dit zeker als daarmee de karakteristiek van de boerderij behouden kan blijven.

- binnen de karakteristieke hoofdvorm van de bebouwing is een recreatieve functie in meerdere varianten denkbaar, variërend van het bieden van logies en ontbijtgelegenheid (bed en brôchje) tot kampeerboerderijen, al dan niet in combinatie met een vorm van (kleinschalig) kamperen. Belangrijk is dat de initiatieven aansluiten bij de recreatieve kwaliteiten van Bolsward en dat de karakteristiek van het boerenerf behouden blijft.

Mochten deze functies niet realiseerbaar zijn, dan komt een niet-agrarische bedrijfsfunctie in beeld. Als beleidsuitgangspunten kunnen dan gelden:

- een optimale benutting van de bestaande bebouwing is uitgangspunt. Een verdere uitbreiding moet niet mogelijk zijn, om te voorkomen dat zich een kleinschalig bedrijventerreintje zou ontwikkelen;
- ook voor een niet-agrarische bedrijfsfunctie geldt het behoud van een aanwezig karakteristiek gebouw;
- bedrijven die gericht zijn op de landbouw (agrarische hulpbedrijven of agrarisch verzorgende bedrijven) zouden de voorkeur moeten krijgen
- ook kan gedacht worden aan bedrijven die zich niet makkelijk op een bedrijventerrein vestigen, zoals een dierenpension;
- ten slotte kan gedacht worden aan een toeristische functie in een vrijkomend bedrijfspand;
- het moet gaan om kleinschalige lichte bedrijvigheid (milieucategorieën 1 en 2).

In aanvulling hierop wordt er voor geopteerd om in vrijgekomen agrarische bedrijfspanden ruimte te bieden aan zeer specifieke vormen van dienstverlening of detailhandel. Daarbij kan worden gedacht aan landelijk georiënteerde dienstverlening of detailhandel die een relatie heeft met ter plaatse gevestigde of te vestigen ambachtelijke bedrijvigheid, maar die niet aan het ondergeschiktheidvereiste voldoet of die een duidelijke relatie heeft met het rustieke karakter van de omgeving. Gedacht kan bijvoorbeeld worden aan wijn-, kunst- of antiekboerderijen, wolspinnerijen, kaasmakerijen, sauna-boerderijen of landelijke musea (flora- en fauna, zeilvaart, schaatsenrijden e.d.), maar ook aan ontspannings- of therapiecentra). Voorwaarden voor vestiging van dergelijke voorzieningen zouden moeten zijn:

- gericht op een activiteit, waarvoor het stedelijke gebied (bedrijventerrein, woonwijk of stadscentrum) als vestigingslocatie geen goed alternatief vormt;
- behoud van bestaande (karakteristieke) hoofdvorm van de bebouwing;
- specifieke binding met eigenschappen van het landelijk gebied (agrarische productiefunctie, aanwezigheid water, karakteristieke bebouwing e.d.);
- geen sterk publieksgerichtkarakter, d.w.z. niet ingericht om grote bezoekersaantallen tegelijk te kunnen ontvangen;
- voldoende parkeergelegenheid op eigen erf;
- adequate ontsluitingsmogelijkheid;
- geen onevenredig nadelige invloed op bestaande functies in de omgeving (agrarische bedrijven, wonen).

Uitgangspunt:

Vrijkomende agrarische bebouwing kan onder voorwaarden worden ingevuld met niet agrarische functies: agrarische verwante of agrarische hulpbedrijven, het wonen, niet-agrarische bedrijvigheid, een toeristische functie of specifieke vormen van dienstverlening of detailhandel. In alle gevallen staat het behoud van de karakteristieke hoofdvorm van bebouwing voorop.

7. 2. Maneges, paardenhouderijen en -fokkerijen en bijzondere paardenhouderijen

Voor agrarisch aanverwante vormen van bedrijvigheid gelden aparte uitgangspunten, zoals voor paardenhouderijen, kwekerijen en dergelijke. Daarbij kan tevens worden aangesloten op rijksrichtlijnen.

Voor het houden van paarden is een toenemend belangstelling merkbaar. Dat is ook in het buitengebied van Bolsward aan de orde. Daar is zowel sprake van het hobbymatig houden van paarden voor recreatieve doeleinden, als het fokken met paarden.

In de huidige situatie komen er in het Buitengebied al enkele agrarisch aanverwante bedrijven voor. Zo is aan de noordoostzijde van de stad een paardenhouderij gevestigd in een voormalige boerderij, overigens nog met een hobbymatig karakter. Ook nabij Laad en Zaad komt een woning voor met paardenboxen, een vorm van een paardenpension. Aan de Witmarsumerweg/Marneweg is een paardenfokkerij aanwezig.

Voor zover een paardenhouderij gelijk is te stellen met agrarische bedrijfsvoering - en volgens de omschrijving gaat het dan om het bedrijfsmatig houden van dieren met gebruikmaking van de grond als productiemiddel - gelden in principe dezelfde voorwaarden en mogelijkheden als andere agrarische bedrijven.

Voor zover zich in de toekomst een nieuw initiatief aandient, zou dit in een vrijkomend of op eerder vrijgekomen perceel zich moeten vestigen.

Voor bijzondere paardenhouderijen, bedrijven die zich bezighouden met africhten, opleiden en trainen van paarden als ook voor recreatieve bedrijven (maneges) worden in het plan geen mogelijkheden geboden. Dit houdt verband met verplaatsing van de bestaande manege uit de stad naar een locatie ten zuiden van de A7 bij Boltastate / Laad en Zaad

Het uitgangspunt is dat, in verband met het draagvlak maar ook vanwege ruimtelijke aspecten (o.a. verkeersaantrekkende werking), wordt gestreefd naar concentratie van hippische voorzieningen.

De bestaande manege zal ingepast worden op een goed ontsloten locatie aan de rand van de stad. Nieuwe maneges zijn hierdoor niet aan de orde.

Uitgangspunten:

Voor paardenhouderijen als agrarische activiteit (fokkerijen) zal binnen de regeling van het agrarisch bedrijf de nodige ruimte worden geboden. De vestiging van nieuwe bijzondere paardenhouderijen (als bedrijfsmatige activiteit) wordt niet mogelijk gemaakt. De verplaatsing van de bestaande manege zal planologisch worden geregeld. Bij de regeling wordt aangesloten op het rijksbeleid aangaande paardenhouderijen.

7.2.1. Paardrijdbakken

Aanvragen voor het aanleggen van paardrijdbakken komen steeds vaker voor. Met name paardrijdbakken zijn vaak opvallende elementen in het landschap door hun ligging en materiaalgebruik. En bij paardrijdbakken kan als gevolg van de aanwezigheid van verlichting sprake zijn van hinder voor omliggende woningen.

Het is van belang dat paardrijdbakken niet het straatbeeld gaan bepalen. Het veranderen van de grondsamenstelling voor van de aanleg van een paardrijdbak is om die reden als aanlegvergunningplichtige activiteit opgenomen. Om te voorkomen dat de bakken niet het straatbeeld gaan bepalen, moeten de paardrijdbakken een goede landschappelijke inpassing kennen en moet er worden voldaan aan milieueisen ten aanzien van geuren en stofhinder. Bovendien moeten ze op het eigen perceel van de woningen of op het agrarisch bouwperceel gerealiseerd te worden, zoveel mogelijk uit het zicht van de openbare weg. Het oprichten van lichtmasten zal niet worden toegestaan.

Uitgangspunt:

Voor paardrijdbakken komt een specifieke regeling. Deze kunnen onder voorwaarden worden toegestaan in het kader van de agrarische bedrijfsfunctie en het hobbymatig gebruik van woningen. Uitgangspunt is dat deze op het eigen perceel van woningen of het agrarisch bouwperceel worden gerealiseerd. Het oprichten van lichtmasten is niet toegestaan.

7.2.2. Nutsvoorzieningen

Uitgangspunt is in het bestemmingsplan rekening te houden met transportleidingen van nutsbedrijven alsmede met specifiek aanwezige voorzieningen en waterstaatswerken (gemaal e.d.). Bij nutsbedrijven zal worden nagegaan in hoeverre en waar hierin ontwikkelingen zijn te verwachten.

Om voor de mobiele telefonie (ten behoeve van commerciële en niet-commerciële doeleinden) te komen tot een landelijk dekkend netwerk moet over het gehele land nog een aantal antennes worden geplaatst.

Om hierop in te kunnen spelen moet er ruimte worden geboden voor het oprichten van nieuwe telecommunicatiemasten, hoewel op zichzelf de verwachting bestaat, dat de behoefte aan antennemasten in het landelijk gebied beperkt zal zijn.

Hoe dit ook zij, de kwetsbare gebieden dienen zoveel mogelijk te worden ontzien. Met de voorgestane regeling kan het plaatsen van hoge zend- en ontvangmasten in het landelijke gebied worden gereguleerd en is er de nodige ruimte om in te kunnen spelen op toekomstige ontwikkelingen.

Uitgangspunt:

Bestaande nutsvoorzieningen en hoofdtransportleidingen zijn als zodanig bestemd. De mogelijkheid voor het oprichten van antennemasten (bijvoorbeeld voor telecommunicatie) is via een vrijstelling geregeld. Uitgangspunt is dat kwetsbare gebieden (landschap, natuur) zoveel mogelijk worden ontzien. Ook moet in voorkomend worden aangesloten bij bestaande hoge bouwwerken (als windmolens) en de bouwhoogte zoveel mogelijk beperkt blijven.

7.2.3. Windenergie

In de huidige situatie komen binnen het buitengebied enkele windturbines voor nabij het bedrijventerrein De Marne.

In het kader van de in 1991 met het Rijk gesloten bestuursovereenkomst heeft de provincie Fryslân de taakstelling op zich genomen 200 Megawatt aan windenergievermogen te realiseren voor het jaar 2000. In vervolg hierop is op 10 juli 2001 de *Bestuursovereenkomst Landelijke Ontwikkeling Windenergie* (BLOW) ondertekend. Daarin wordt de taakstelling voor Friesland van 200 MW nogmaals bevestigd.

De provincie heeft haar beleid ten aanzien van windenergie weergegeven in *Streekplan Windstreek 2000*. Het beleid is erop gericht het opwekken van windenergievermogen op een landschappelijk aanvaardbare manier mogelijk te maken. De provincie werkt dit beleid uit in drie beleidscategorieën: het grootschalig windpark Afsluitdijk (IPWA), opschalingsclusters en solitaire windturbines.

Onder een opschalingscluster wordt verstaan een windpark van 2-10 turbines ter vervanging van bestaande solitaire windmolens. In principe is er binnen iedere Friese gemeente ruimte voor één opschalingscluster. Daarbij is de voorkeur gegeven aan een locatie op of aansluitend op een bedrijventerrein of wanneer dit niet te realiseren is, langs grootschalige structuurbepalende elementen.

De gemeente Bolsward vindt dat zijn grondgebied zich niet leent voor de realisering van een opschalingscluster Het buitengebied is beperkt, ligt rond de stad en er zijn landschappelijk geen geschikte mogelijkheden.

Wanneer daartoe initiatieven bestaan, kan nagegaan worden of een andere gemeente gebruik kan maken van de (wind)rechten die de gemeente Bolsward heeft.

Uitgangspunt:

De bestaande solitaire windturbines worden als zodanig bestemd. Er wordt geen planologische mogelijkheid gecreëerd voor een opschalingscluster. De bestaande turbines zouden eventueel buiten de gemeente kunnen worden opgeschaald.

DEEL C. TOELICHTING OP DE BESTEMMINGEN

8. PLANBESCHRIJVING

8. 1. Toelichting op het juridische systeem

Het bestemmingsplan regelt de gebruiks- en bebouwingsmogelijkheden van de gronden in het plangebied. De wijze waarop deze regeling kan worden vormgegeven, wordt in grote lijnen bepaald door de Wet op de Ruimtelijke Ordening (WRO) en het bijbehorende Besluit op de ruimtelijke ordening (Bro).

Bij het opstellen van de bestemmingen wordt gewerkt met een gestandaardiseerde methodiek, zoals ook toegepast in de andere nieuwe bestemmingsplannen van Bolsward. De navolgende toelichting op de bestemmingen is alfabetisch en is overeenkomstig de kaart en de voorschriften.

8. 2. Toelichting op de bestemmingen

Basisbestemmingen

-- Agrarisch - Cultuurgrond --

De basisbestemming die over het merendeel van het buitengebied ligt, is de bestemming Agrarisch-Cultuurgrond.

Binnen de bestemming staat een verdere ontwikkeling van de landbouw op bedrijfseconomische grondslag voorop. Daarnaast is behoud van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden een randvoorwaarde. Zo moet verdere bebouwing in het open terpenlandschap worden voorkomen. Daarnaast dient een aanlegvergunningstelsel, dat het verplicht stelt om activiteiten die afbreuk doen aan de landschappelijke kenmerken nader te toetsen.

Binnen de bestemming is rekening gehouden met een aanwezig terrein voor volkstuinen, gelegen aan de Snekervaart, zuidelijk van de A7.

Specifieke zaken binnen de bestemming worden nu nader toegelicht.

** agrarische bouwpercelen/bouwvlakken*

Binnen de bestemming "Agrarisch-Cultuurgrond" is een regeling opgenomen voor agrarische bouwpercelen c.q. agrarische bouwvlakken. Met het leggen daarvan geeft het plan ontwikkelingsmogelijkheden aan de aanwezige landbouwbedrijven. Op basis van inventarisatie zijn de agrarische bouwpercelen toegekend. Het gaat in totaal om een negental situaties. Bestaande volwaardige agrarische bedrijven hebben in beginsel een bouwperceel van ± 1 tot 1,5 ha gekregen. Er wordt in de regeling uitgegaan van grondgebonden bedrijven. Bij de benutting van de bouw mogelijkheden wordt rekening gehouden met het landschapskarakter en is een zorgvuldige ruimtelijke situering van bebouwing uitgangspunt. Bovendien geldt dat ingeval van een wijziging tevens getoetst wordt op de vraag of bij een alsdan noodzakelijke vergroting voldoende zicht bestaat op een duurzame vergroting van de productieomvang.

Binnen de agrarische bouwpercelen is een maximale bouwhoogte voor de bedrijfsgebouwen van 14,00 m opgenomen; daarmee wordt tevens afstemming op de omliggende gemeenten bereikt.

Zie overigens ook hoofdstuk 6.6 van deze plantoelichting waarin deze beleidskeuze nader is gemotiveerd. De aldus gegeven agrarische bouwblokken bieden voldoende ruimte voor de ontwikkeling van de agrarische bedrijfsbebouwing.

* *wijziging van bouwpercelen*

Als er sprake is van een uitbreidingsbehoefte van de bedrijven die niet binnen de aangegeven bouwpercelen kan worden opgevangen, kan via een aparte wijzigingsprocedure worden afgewogen waar de beste verruimingsmogelijkheden liggen.

Omgekeerd geldt, dat wanneer de omstandigheden daartoe aanleiding geven (afbouw van agrarische bedrijvigheid), het bouwperceel verkleind kan worden. Het niet-bebouwde deel valt dan terug naar een onbebouwde agrarische bestemming.

* *bebouwing buiten bouwpercelen*

Bij vrijstelling is het mogelijk buiten bouwpercelen kleine gebouwtjes (maximaal 50 m²) ten behoeve van een agrarisch bedrijf te realiseren. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan zomermelkstallen. Mest- en sleufsilo's dienen óp de bouwpercelen geplaatst te worden kunnen. Uitzonderingsgevallen waar het betreft vormen van grotere / collectieve mestopslag zijn gebonden aan toepassing van een wijzigingsbevoegdheid waarbij milieutechnische, bedrijfseconomische en verkeersmotieven tot de afwegingscriteria behoren. Gebieden met cultuurhistorische waarden zijn van een dergelijke wijziging uitgesloten.

* *ruimte-voor-ruimte regeling*

Het plan bevat een ruimte-voor-ruimte regeling. Via een aparte wijzigingsbevoegdheid mag bij afbraak van een minimale hoeveelheid (1000 m²) aan agrarische bebouwing, met uitzondering van karakteristieke bebouwing, compenserende woningbouw plaatsvinden in bestaande bebouwingslinten- of clusters in het landelijk gebied.

Daarbij moet wel rekening worden gehouden met de waarden van natuur en landschap ter plaatse en moet in alle gevallen de milieukwaliteit verbeteren. Ook mogen nieuwe woningen geen negatieve invloed gaan uitoefenen op de agrarische bedrijfsvoering in de omgeving en moet de regeling passen binnen het actuele woonbeleid (Woonplan).

* *bescherming verkaveling*

Binnen de bestemming is het waardevolle verkavelingspatroon beschermd. Daarover het volgende.

Bij de ontwikkeling van het cultuurlandschap speelt de verkaveling van de cultuurgrond en de vorm van de nederzettingen een belangrijke rol. Dit komt omdat nederzettingvormen, verkaveling en bodemgesteldheid nauw met elkaar samenhangen vanaf de eerste ontwikkelingsfasen van de landbouw. In Bolsward is met name sprake van een patroon van veelal onregelmatige blokverkaveling.

Bij een dergelijke verkaveling worden restanten van natuurlijke scheidingen, zoals krekken en moerassige laagten, als perceelsscheiding zijn gebruikt. De begrenzing van de kavels is daarom deels kronkelig van aard. Onregelmatige blokverkaveling is ontstaan, doordat bij veelvuldig overstromen van het gebied tijdens de vroegste bewoningsperiode het afgrenzen van kavels niet zinvol was, omdat deze nog regelmatig onder water kwamen te staan. De gebieden werden ontgonnen vanaf de oeverwallen. Later, toen steeds meer gronden bedijkt werden, werd de verkaveling rationeler en dus regelmatig van patroon.

Het is vanuit historisch oogpunt van belang de onregelmatige blokverkaveling te beschermen. Met het oog daarop heeft de gemeenteraad bij vaststelling van het plan besloten binnen de bestemming "Agrarisch - Cultuurgrond" de aanduiding onregelmatige blokverkaveling op het buitengebied te leggen (met uitzondering van het gedeelte ten noorden van de Snekerweg en een deel ten zuiden van de Snekerweg tot aan de begrenzing van de aanduiding "Archeologisch, cultuurhistorisch en cultuurlandschappelijk waardevol gebied, alsmede door infrastructuur begrensde delen, waar dit kenmerk niet meer aanwezig is).

Met het aanlegvergunningstelsel wordt voorkomen dat de karakteristiek van het gebied, namelijk de niet-regelmatige loop van de sloten, teniet wordt gedaan.

* *windmolens*

Binnen de agrarische bestemming staan een tweetal solitaire windmolens. Middels een aanduiding op de plankaart worden ze conform de aanwezige situatie geregeld.

-- *Bedrijf - 2* --

Deze bestemming heeft betrekking op niet-agrarische bedrijvigheid; ze komt tweemaal in het plangebied voor en wel aan de zuidkant van de A7, waar een scheepsbetimmeringsbedrijf annex bouwinterieurbedrijf is gevestigd en een landbouwmechanisatiebedrijf te Laad en Zuid, zuidelijk van de A7. Het bestemmingsplan voorziet in hoofdzaak in een conserverende bestemming, met bescheiden ontwikkelingsruimte (15%). Een te sterke ontwikkeling van de bedrijvigheid is hier gelet op de omliggende woningen ook niet aan de orde.

-- *Bedrijf - Paardenhouderij* --

Deze bestemming is gelegd op een specifieke bedrijfssituatie, namelijk het perceel Laad en Zaad 1. Er is hier sprake van meerder functies op een perceel. Zo gaat het enerzijds om een paardenhouderij, waar stallingsruimte voor paarden wordt geboden en paarden worden beleerd; anderzijds om een herstelbedrijf voor landbouwvoertuigen zoals tractors. Ook is een bedrijfswoning aanwezig. De functies zijn in de bestemmingsomschrijving geregeld. Daarnaast is rekening gehouden met de karakteristieke verschijningsvorm van de aanwezige bebouwing.

Net als bij de eerder genoemde bedrijfsbestemming is primair ingezet op een conserverende bestemming met bescheiden uitbreidingsruimte (15%).

-- *Bedrijf - molen* --

Binnen het plangebied komen, afgezien van de eerder genoemde windmolens, een tweetal vanouds aanwezige molens voor (aan de Witmarsumervaart en aan de weg naar Schettens). Deze molens zijn via een aparte bestemming geregeld. Behoud van de aanwezige, cultuurhistorisch waardevolle hoofdvorm is uitgangspunt.

-- *Recreatie - Manege* --

Binnen het plangebied is nabij de zuidelijke oprit naar de A7, aan de oostzijde van Bolsward, een bestemming Manege gelegd. Dit houdt verband met verplaatsing van de bestaande manege uit de stad In hoofdstuk 6.2. is daar al op ingegaan.

-- *Verkeer* --

De wegen binnen het plangebied zijn door middel van de bestemming Verkeer geregeld. Ook bijbehorende kunstwerken (viaducten, bruggen e.d.) zijn binnen de bestemming geregeld.

Voor het zover het wegen betreft met een zone op grond van de Wet Geluidhinder, is de indeling van de bestemming door middel van dwarsprofielen nader vastgelegd.

-- *Water 1* --

De verschillende waterlopen in het plangebied, zoals de Wimarsumervaart, het Kruiswater en de Hartwerdervaart, zijn met de bestemming Water bestemd. Een tweetal situaties waar sprake is van een ligplaats en een tijdelijke ligplaats voor een woonschip zijn op de plankaart aangegeven. Er wordt niet uitgegaan van een toename.

-- *Wonen - W(a)1 (vrijstaande woningen)*

Deze bestemming heeft betrekking op de bestaande woningen en bijgebouwen c.a. in het plangebied. In beginsel is voor verbouw of herbouw de bestaande locatie uitgangspunt, tenzij vanuit milieu-optiek of een goede landschappelijke inpassing enige verschuiving gewenst is. Met nadere eisen kan dit gestuurd worden. De woonfunctie mag bij recht gecombineerd worden met een aan-huis-verbonden beroep. Een dergelijke functieverbreding moet in het hoofdgebouw plaatsvinden. Binnen de woonbestemming zijn agrarische hobby-activiteiten toegestaan, echter géén agrarische bedrijfsmatige activiteiten (deze vinden plaats binnen de agrarische bedrijfsbestemming ²⁾).

Binnen de bebouwingsbepalingen is uitgegaan van de bestaande bebouwingssituatie, waarbij de omvang daarvan met 10% mag uitbreiden.

-- *Wonen- W(a)5(vrijstaande woningen)*

Deze bestemming heeft betrekking op voormalige boerderijen, thans in gebruik als woning.

²⁾ Bij het omslagpunt van hobby- naar bedrijfsmatige (neven-)activiteiten zal zowel worden gelet op de criteria uit de Handleiding agrarische bouwaanvragen, alsook aan de omstandigheid dat een nevenbedrijf ten minste moet voldoen aan de helft van de criteria voor die van volwaardig bedrijf.

De bestemming is mede gericht op de instandhouding van aanwezige karakteristieke hoofdvormen. Net als bij de hiervoor genoemde woonbestemming biedt ook deze bestemming ruimte voor aan-huis-verbonden beroepen en in zekere mate voor agrarische hobby-activiteiten.

Net als bij de bestemmingsregeling voor functionerende agrarische bedrijven, biedt het plan de mogelijkheid voor toepassing van een ruimte-voorruimte regeling. Ook hier geldt dat via een aparte wijzigingsbevoegdheid bij afbraak van een minimale hoeveelheid (1000 m²) aan (voormalige) agrarische bebouwing ter compensatie woningbouw mag worden gerealiseerd in bestaande bebouwingslinten- of clusters in het landelijk gebied.

Bij een van de panden aan de Hichtumerweg vindt kleinschalig kamperen plaats. Binnen de betreffende bestemming wordt daarin voorzien.

Dubbelbestemmingen

-- Aandachtszone - Vaarwegen --

Het gaat hier om zones langs infrastructuur, die in beginsel onbebouwd moeten blijven in verband met het optimaal functioneren van genoemde vaarwegen.

-- Archeologisch, cultuurhistorisch en (cultuur)landschappelijk waardevol gebied --

Binnen het plangebied komen meerdere terreinen voor waar sprake is van archeologische en cultuurlandschappelijke waarden, verbonden met de ligging in het terpenlandschap. Door middel van een aanvullende bestemmingsregeling worden deze beschermd. Het gaat hier om een zestal gebieden, die op de plankaart zijn aangegeven. Bescherming van de waarden van deze gebieden vindt plaats door het koppelen van een aantal (ingrijpende) bodemwerkzaamheden aan een aanlegvergunning.

-- Geluidszone - Industrielawaai --

De geluidszones van de bedrijventerreinen De Klokslag, Hollandiabuurten en de Marne, alsmede die van zoneplichtige wegen lopen deels door in het buitengebied. Binnen deze zones is geen ruimte voor nieuwe geluidgevoelige bebouwing. Daar voorziet dit plan ook niet in: de zones lopen overigens overwegend over gronden met een agrarische bestemming.

-- Leiding – Gas --

-- Leiding - Hoogspanningsverbinding --

-- Leiding - Riool --

-- Leiding - Water --

Binnen het plangebied komen diverse ondergrondse en bovengrondse nutsleidingen voor. Deze zijn door middel van aanvullende bestemmingsregelingen op de plankaart opgenomen. De leidingen vallen merendeels samen met infrastructuur voor wegen. In enkele gevallen lopen er leidingtracés door het agrarisch gebied, merendeels het onbebouwde deel ervan. Voor zover leidingsstroken incidenteel door bestemmingen lopen, waar ook bebouwing is toegestaan, voorzien de dubbelbestemmingen erin dat op en naast de leidingen mag niet worden gebouwd. Met de aanvullende bestemming wordt dat geregeld.

-- *Molenbeschermingszone* --

Rond de molens aan de weg naar Schettens en aan de Witmarsumervaart ligt een molenbeschermingszone. Het betreft een zone die ervoor moet zorgen dat een optimale windvang voor de molen aanwezig blijft. Dat betekent dat er eisen gesteld worden aan de hoogte van bouwwerken en beplanting. De voorschriften voorzien in met de aanvullende bestemming "molenbeschermingszone" in een regeling daartoe strekt.

9. UITVOERBAARHEID EN HANDHAVING

9. 1. Maatschappelijke uitvoerbaarheid

De gemeente hecht aan een breed maatschappelijke draagvlak voor het bestemmingsplan Buitengebied. Bij de voorbereiding is gebruik gemaakt van wat recent in verschillende kaders is afgesproken.

Verder is de *Nota van Uitgangspunten* in de gemeenteraad aan de orde geweest, waarbij over het algemeen instemmend is gereageerd.

Over het ontwerp-bestemmingsplan worden de gebruikelijke Inspraakmogelijkheden geboden (overeenkomstig ook de gemeentelijke Inspraakverordening en artikel 10 Bro).

Verder wordt het plan om reactie voorgelegd aan:

- de betrokken diensten van Rijk en Provincie;
- de betrokken maatschappelijke organisaties op het gebied van natuur, bos, landschap en landbouw;
- Wetterskip Fryslân;
- de aangrenzende gemeenten;
- nutsbedrijven.

Over de ingekomen reacties wordt een standpunt bepaald en voor zover nodig wordt het bestemmingsplan aangepast.

Dan volgt de formele procedure voor vaststelling en goedkeuring.

9. 2. Economische uitvoerbaarheid

Het weergeven van de financiële uitvoerbaarheid door middel van een cijfermatige opzet, is in het kader van een bestemmingsplan Buitengebied moeilijk te geven. Wel kan een meer kwalitatieve benadering van de economische uitvoerbaarheid worden gegeven. Immers, een bestemmingsplan Buitengebied is geen uitvoeringsinstrument, maar een beoordelingskader voor de inrichting en het beheer van het landelijk gebied. Zo kunnen particuliere initiatieven binnen de planologische randvoorwaarden worden gerealiseerd, maar heeft de gemeente daarmee geen directe financiële bemoeienis.

Voor de feitelijke inrichting kan met name gewezen worden op het *Landinrichtingsproject Wymbritseradeel* waar een deel van de gemeente onder valt (zie eerder).

DEEL D. OVERLEG EN INSPRAAK

Dit deel heeft tot doel belangstellenden in de gelegenheid te stellen om kennis te nemen van de Overleg- en Inspraakreacties en het standpunt en de eventueel daaruit voortkomende acties, verwoord in conclusies van de gemeente Bolsward. In hoofdstuk 10 en 11 worden de Overleg- en Inspraakreacties samengevat en voorzover noodzakelijk en gewenst beantwoord. Per reactie wordt aangegeven of en in welke mate de reactie aanleiding geeft tot aanpassing van het voorontwerpbestemmingsplan.

Ter inzage legging

Het voorontwerpbestemmingsplan Bolsward Buitengebied heeft van 30 augustus tot en met 10 oktober 2007 in het kader van Inspraakverordening ter inzage gelegen voor Inspraak. In deze periode zijn betrokkenen en belanghebbenden in de gelegenheid gesteld om te reageren op de inhoud van het voorontwerpbestemmingsplan. In oktober 2007 is het voorontwerpbestemmingsplan tijdens een informatieavond toegelicht. Het voorontwerpbestemmingsplan Bolsward Buitengebied is in oktober 2007 in het kader van het Overleg ex artikel 10 Bro toegezonden aan diverse instanties (zie hoofdstuk 10). Van vijf instanties is een reactie ontvangen.

10. OVERLEG EX ARTIKEL 10 BRO

In het kader van het overleg ex artikel 10 van het Besluit op de ruimtelijke ordening is het voorontwerpbestemmingsplan Bolsward-Buitengebied toegezonden aan de volgende instanties:

1. Provincie Fryslân
2. VROM Inspectie, Regio Noord
3. Rijkswaterstaat Noord Nederland
4. R.A.C.M.
5. Ministerie van Landbouw Natuur en Voedselkwaliteit
6. Rijksconsulent Economische Zaken van Groningen, Friesland en Drenthe
7. Wetterskip Fryslân, district Zuidwest
8. NUON (infra)
9. Vitens Fryslân
10. Essent
11. KPN divisie vaste net
12. Ministerie van Defensie (Interservice Commando)
13. N.V. Nederlandse Gasunie
14. Gastransport Services

De reacties van de overleginstanties zijn hieronder samengevat en voorzover gewenst en noodzakelijk van commentaar voorzien. Naar aanleiding van de overlegreacties is het voorontwerpbestemmingsplan op een aantal onderdelen aangepast, welke aanpassingen bij de beantwoording van de overlegreacties zijn beschreven.

Ad 1. Provinciale Commissie van Overleg

In de brief d.d. 17 december 2007 heeft de secretaris van de Commissie van Overleg van de Provincie Fryslân het plan op 6 december 2007 behandeld. Daarbij zijn de volgende opmerkingen gemaakt.

Algemeen

De commissie spreekt haar waardering uit over de wijze waarop u aandacht heeft voor het behoud van landschappelijke, natuurlijke en cultuurhistorische waarden.

Agrarisch - Cultuurgrond

De in het plan bestemde agrarische bouwvlakken kunnen een verruiming inhouden ten opzichte van het vigerende plan. De uitbreidingsruimte wordt bij recht mogelijk gemaakt. Op grond van het Streekplan is het gewenst dat zorg wordt gedragen voor een adequate landschappelijke inpassing.

De commissie stelt voor om met betrekking tot de landschappelijke inpassing het instrument van nadere eisen op te nemen, hoewel dat, zo beseft de commissie, tot op heden, niet juridisch gebruikelijk was. Alternatief is om met welstandseisen inzake landschappelijke inpassing te werken (zie Nota van uitgangspunten Bestemmingsplan Bûtengebied Dongeradeel).

Ook zal langs de weg van communicatie, uitvoering en subsidiëring tot landschappelijke inpassing kunnen worden gekomen (cat.2).

Beantwoording:

Het vigerende bestemmingsplan kent een bouwvlak van 1,5 ha., met de mogelijkheid voor burgemeester en wethouders door het stellen van een nadere eis, dit ter verkleinen naar 1 ha. Het voorliggende plan kent bouwvlakken van 1 ha., met de mogelijkheid via een wijzigingsbevoegdheid deze te vergroten tot 1,5 ha. Hierbij zullen wij de voorwaarde opnemen, dat de wijzigingsbevoegdheid wordt toegepast, onder voorwaarde van een goede landschappelijke inpassing.

Bij de wijzigingsbevoegdheid voor het vergroten van het bouwperceel is een aantal criteria opgenomen. De commissie constateert dat het criterium van landschappelijke inpassing (landschapsplan) nog ontbreekt. De commissie verzoekt u dit criterium alsnog toe te voegen (cat.2).

Beantwoording:

Zie beantwoording bij vorige punt.

Bij de bestemmingsomschrijving onder (f) staat dat gronden tevens zijn bedoeld voor het behoud en herstel van de bestaande karakteristieke hoofdvorm, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek". Om hier uitvoering aan te geven is volgens de commissie het instrument van "nadere eisen" noodzakelijk. Dit instrument ontbreekt in de voorschriften (cat.2).

Beantwoording:

Het is verboden gebouwen met de aanduiding "karakteristiek" zonder aanlegvergunning geheel of gedeeltelijk te slopen. Overige bepalingen in de vorm van nadere eisen zijn welstandsgericht. Wij zijn voornemens bepalingen hiervoor op te nemen in de welstandsnota, met verwijzing naar de als karakteristiek aangeduide panden in de bestemmingsplannen. De omschrijving wordt:

Daar waarop de kaart de aanduiding karakteristiek is aangegeven dient het hoofdpand (oorspronkelijke boerderij) voorzien te worden van:

- *gevel uitsluitend opgetrokken in baksteen;*
- *dakbedekking bestaat uitsluitend uit gebakken pannen.*

Bij de bestemmingsomschrijving onder (d) staat dat de gronden zijn bestemd voor het kleinschalig kamperen ter plaatse van een bestemmingsvlak 'Wonen - W(a)5'. Omdat het kamperen dus ook binnen de bestemming Agrarisch - Cultuurgrond kan plaats vinden is het volgens de commissie duidelijker om te spreken over kamperen op het oorspronkelijke erf van de boerderij dan over kamperen ter plaatse van een bestemmingsvlak 'Wonen - W(a)5'. Het bestemmingsvlak W(a)5 kan namelijk kleiner zijn bestemd dan het oorspronkelijke erf, waardoor het kamperen plaatsvindt op agrarische cultuurgrond (cat.3).

Beantwoording:

In de Nota van uitgangspunten is alleen genoemd dat in vrijkomende boerderijen een toeristische functie kan komen. Dit is wat anders dan een recreatieve functie en wij passen het plan in deze zin aan.

In de bestemming Agrarisch - Cultuurgrond wordt onder 1 onderdeel d geschrapt en ook de passage bij 'Wonen - W(a)5' lid 4 onder c wordt geschrapt.

Goothoogte

Bij de bestemming Agrarisch - Cultuurgrond is bij de bouwvoorschriften voor bedrijfsgebouwen een goothoogte van 5 meter opgenomen. In het Streekplan staat dat veehouderijbedrijven met stalsystemen met een goothoogte van 3,5 meter goed uit de voeten kunnen. De commissie ziet de goothoogte dan ook graag aangepast. Dat wil zeggen bij recht 3,5m of de bestaande (hogere) goothoogte. Bij vrijstelling kan een goothoogte van 5 meter worden toegestaan. Een aanpassing van de goothoogte heeft ook consequenties voor de vrijstelling lid 3 onderdeel b (cat.2).

Beantwoording:

Wij realiseren ons dat een goothoogte van 5 meter aan de hoge kant is, maar dat bedrijven met een hoogte van 3,5 meter lang niet altijd uit de voeten kunnen. Omwille van uniformiteit in de regio stemmen wij de goothoogte bij recht en bij vrijstelling af om onze burgemeente en wordt daarmee 4 meter bij recht en 6 meter bij vrijstelling.

Bij de bestemming Bedrijf - 2 is bij de bouwvoorschriften opgenomen dat de goothoogte van een gebouw (bedrijfsgebouw, bedrijfswoning) ten hoogste 5m mag bedragen. De commissie is van mening dat ook hier de maatvoering van 3,5m (in ieder geval voor het bedrijfsgebouw) gehanteerd dient te worden als nu sprake is van gebouwen tot die hoogte. Daarbij kan worden opgenomen dat bij bestaande gebouwen die hoger zijn, de bestaande maatvoering het maximum is (cat.3).

Beantwoording:

Gezien de beperkte uitbreidingsmogelijkheid binnen deze bestemming lijkt het gepast ook de goothoogte hierop af te stemmen. De goothoogte wordt aangepast naar 3,5 meter, tenzij de bestaande hoogte meer is, dan geldt de bestaande hoogte als maximum.

Bij de bestemming Recreatie - Manege is een goothoogte van 5m voor bedrijfsgebouwen opgenomen. De commissie is van mening dat hier een goothoogte van 4 m, zoals bij het verzoek om een verklaring van geen bezwaar ex artikel 19 lid 1 is aangevraagd, toereikend is (cat.2).

Beantwoording:

De goothoogte wordt aangepast naar 4 meter.

Externe veiligheid - buisleidingen

Door het plangebied loopt een aardgastransportleiding. Hierop is de Circulaire van 1984 "Zonering langs hogedruk aardgastransportleidingen" van toepassing. Deze geeft voor verschillende druk en diameter aan wat de bebouwings- en toetsingsafstand is voor de betreffende leiding. In het voorontwerpbestemmingsplan is niet aangegeven welke eigenschappen aan de leiding zijn verbonden zodat niet valt na te gaan welke zonering van toepassing is. De commissie verzoekt u deze informatie in de toelichting op te nemen en conform de Circulaire van 1984 een bebouwingsafstand en toetsingsafstand te bepalen. Daarnaast dient aangegeven te worden welke afwegingen en/of maatregelen zijn getroffen indien bebouwing zich binnen de toetsingsafstand bevindt (cat 2).

Beantwoording:

De informatie wordt opgenomen.

De regelgeving op het gebied van buisleidingen is op dit moment sterk in ontwikkeling. Inmiddels is er een nieuw - door het ministerie van VROM goedgekeurd - rekenmodel beschikbaar voor het berekenen van de veiligheidsafstanden. De commissie adviseert u dan ook om opnieuw te kijken naar de invloed van de gasleiding. De Gasunie kan op basis van de aanwezige leidinggegevens en het door het ministerie van VROM goedgekeurde rekenmodel een berekening van de plaatsgebonden risicocontour maken. Voor het uitvoeren van deze berekening kan contact opgenomen worden met de Gasunie (cat 2).

Beantwoording:

De informatie wordt opgenomen.

Ruimte voor ruimte regeling

Bij de bestemming Agrarisch - Cultuurgrond wordt in lid 7 (wijzigingsbevoegdheid) onderdeel g gesproken over een wijziging naar Wonen W(a) 1 of W(a) 5 ten behoeve van compensatie. Op het voormalige bouwperceel dient (volgens de voorschriften) tenminste 750 m² aan voormalige agrarische bedrijfsgebouwen te worden gesloopt, niet zijnde cultuurhistorisch waardevolle gebouwen. Ter compensatie van de sloop mag een nieuw te bouwen woonhuis direct achter of naast het voormalige boerderijpand worden gebouwd. In het Streekplan wordt een maat van 1.000 m² genoemd. Deze maatvoering dient te worden gehanteerd als het gaat om compenserende woningbouw in bestaande bebouwingslinten- of clusters in het landelijk gebied. U zult de maatvoering dus dienen aan te passen. Bovendien liggen de "bouwpercelen grondgebonden agrarisch bedrijf" solitair in het buitengebied. De commissie is van mening dat bouw ter compensatie direct achter of naast het voormalige boerderijpand hier niet wenselijk is. Het Streekplan staat weliswaar bij uitzondering compensatie op solitair gelegen locaties toe (maar dan dient er minimaal 1500 m² te worden gesloopt). Echter de commissie vindt het niet wenselijk om deze uitzondering nu al in het plan op te nemen (cat.2).

Beantwoording:

In het streekplan staat in paragraaf 2.2.4 Functies in het landelijk gebied dat 1.000 m² aan (agrarische) bebouwing moet worden gesloopt als compenserende woningbouw plaatsvindt in bestaande bebouwingslinten- of clusters in het landelijk gebied en 1.500 m² aan (agrarische) bebouwing als compenserende woningbouw (bij uitzondering) plaatsvindt op bestaande solitaire percelen in het landelijk gebied. Aangezien Gedeputeerde Staten vasthouden aan de in het Streekplan genoemde waarden, stemmen wij de toelichting (ruimte-voor-ruimte regeling, blad 54) en de voorschriften (bestemming Agrarisch-Cultuurgrond, wijzigingsbevoegdheid onder g) hierop af.

Bij de bestemming Wonen -W(a)5 (5.1 .b.3) kan de bestemming ten behoeve van compensatie worden gewijzigd in de bestemming W(a) 1. Bovenstaande opmerking geldt ook voor laatst genoemde wijzigingsbevoegdheid (cat.2).

Beantwoording:

Zie voor de beantwoording hierboven. De grenswaarden zullen worden toegevoegd bij de wijzigingsbevoegdheid binnen deze bestemming.

Water

Hoewel het plan wel een waterparagraaf bevat is het de commissie niet geheel duidelijk of de watertoets is doorlopen en of het waterschap met het voorliggende plan heeft ingestemd (cat.2).

Beantwoording:

Het voorontwerpbestemmingsplan is aan Wetterskip Frylân voorgelegd in het kader van het art 10 Bro overleg. De reactie staat onder 2.2. Dit zal in het bestemmingsplan worden opgenomen.

Archeologie

Ten aanzien van de archeologie heeft de commissie de volgende opmerkingen (cat.2):

1. Bij de dubbelbestemming Archeologisch, cultuurhistorisch en (cultuur) landschappelijk waardevol gebied dient volgens de commissie in de aanlegvergunning naast een verbod op werken en werkzaamheden tevens een bouwverbod te worden opgenomen;
2. In lid 2 (Aanlegvergunning) staat onder punt 2 3 dat een vergunning kan worden verleend indien geen onevenredige afbreuk wordt gedaan aan de archeologische, cultuurhistorische en (cultuur)landschappelijke waarden. Dit kan volgens de commissie alleen worden aangetoond aan de hand van de resultaten van een archeologisch onderzoek. De commissie is dan ook van mening dat dit laatste als criterium dient te worden opgenomen;

3. De begrenzing van gebiedjes op de plankaart komt niet overal overeen met de rode en roze gebieden op de kaart (ijzertijd-middeleeuwen) van de Famke respectievelijk streven naar behoud en waardevol onderzoek terpen. Bovendien is een enkel gebiedje helemaal niet terug te vinden op de plankaart. Voor de exacte begrenzing kunt u contact opnemen met de provinciaal archeoloog;
4. Tot slot is de commissie van mening dat de toelichting niet volledig is daar waar wordt ingegaan op het vereiste onderzoek met name voor de ijzertijd-middeleeuwen;

Beantwoording:

- Ad. 1 Er wordt tevens een bouwverbod opgenomen, als voorwaarde voor een aanlegvergunning;
- Ad. 2 Er wordt toegevoegd: "hetgeen zal blijken uit een uit te voeren archeologisch onderzoek";
- Ad. 3 Hiervoor is contact gezocht met de provinciale archeoloog. Deze heeft ons gegevens verstrekt. Deze worden opgenomen op de plankaart;
- Ad. 4 In de toelichting zal worden opgenomen het aspect "streven naar behoud", op basis van figuur 2 op blad 13, het fragment van de kaart Famke (betreft de rode vlekjes).

Cultuurhistorie

Hoewel het ontwerpplan hoofdzakelijk is gericht op handhaving van de bestaande situatie en functies in het buitengebied, wordt - in de plantoelichting - melding gemaakt van toekomstige ontwikkelingen zoals de mogelijke aanleg van een nieuw woongebied ten zuiden van de A7. Hoewel er ten aanzien van deze ontwikkelingen juridisch niets wordt vastgelegd wil de commissie u er nogmaals op wijzen dat de locatie conform het Streekplan 2007 niet in beeld is (cat.3).

Beantwoording:

Hierin verschilt het provinciale standpunt met dat van de gemeente.

Bedrijven - 2

In het plangebied zitten twee bedrijven (scheepstimmerbedrijf en landbouwmecanisatiebedrijf). Deze bedrijven zijn specifiek aangeduid, omdat zij binnen een hogere categorie bedrijven vallen dan binnen de bestemming is toegestaan. De bedrijven worden omringd door woningen. In de toelichting wordt aangegeven dat de VNG-brochure Bedrijven en milieuzoening wordt gehanteerd. Niet aangegeven is hoe de milieukundige inpassing van de zittende bedrijven uit een hogere categorie hier is geregeld. De commissie gaat er van uit dat dit in een milieuvergunning is geregeld, maar ziet graag dat u in de toelichting hier nader op in gaat (cat.3).

Beantwoording:

De milieukundige inpassing zal op basis van de verleende milieuvergunning of melding worden toegelicht.

Recreatie - Manege

De bestemming Recreatie - Manege betreft een verplaatsing van een manege binnen de bebouwde kom. Op dit moment ligt er bij Gedeputeerde Staten een verzoek om een verklaring van geen bezwaar ex artikel 19 lid 1. Daarbij is ook het perceel ten westen van de bestemming R-C meegenomen. De commissie adviseert het voorliggende plan in overeenstemming te brengen met het besluit van GS ten aanzien van dat verzoek (cat.3).

Beantwoording:

Dit is niet het geval. De aanvraag verklaring van geen bezwaar komt exact overeen met de bestemming Recreatie - Manege.

Paardrijbakken

Volgens de toelichting kunnen paardrijbakken onder voorwaarden worden toegestaan in het kader van de agrarische bedrijfsfunctie en het hobbymatig gebruik bij woningen. Uitgangspunt is dat deze op het eigen perceel van woningen of het agrarisch bedrijf worden gerealiseerd. In de voorschriften wordt bij de bestemming Wonen - W(a) 5/ W(a) 1 ten aanzien van paardrijbakken niets geregeld. De commissie verzoekt u dan ook om duidelijkheid te geven betreffende hetgeen u precies voor ogen heeft (cat.3).

Beantwoording:

Gezien de beperkte ruimte binnen de bestemmingsvlakken Wonen (a)5 en 1 zien wij af van het toestaan van paardenbakken binnen deze bestemmingen, maar ook niet op het aangrenzende agrarische perceel.

Wonen - W(a)5 (vrijstaande woningen)

Bij de bestemming W(a)5 is ten behoeve van eerdergenoemde compensatie (ruimte voor ruimte) een wijzigingsbevoegdheid naar W(a)1 opgenomen. Volgens de commissie kan het zijn dat er panden worden afgebroken en dat het karakteristieke woonhuis blijft staan. De bestemming W(a)1 voorziet echter niet in een aanduiding "karakteristiek". De commissie stelt voor de aanduiding "karakteristiek" in een wijzigingsbevoegdheid op te nemen cq. mogelijk te maken (cat.3).

Beantwoording:

Onder 5.1 onder b wordt na de zin: "na toepassing van deze wijzigingsbevoegdheid de bepalingen van de bestemming "Wonen – W(a)1 (vrijstaande woningen)" van overeenkomstige toepassing zijn" toegevoegd: "waarbij in de bestemmingsomschrijving wordt toegevoegd: "het behoud en herstel van de bestaande karakteristieke hoofdvorm, ter plaatse van de aanduiding "karakteristiek".

Aandachtszone vaarwegen

In de legenda en in de voorschriften wordt gesproken van een aandachtszone vaarwegen (dubbelbestemming). Deze is op de plankaart echter niet terug te vinden. De commissie verzoekt u dit nader te verduidelijken en/of aan te passen (cat.3).

Beantwoording:

De aandachtszones zullen op kaart worden aangeven.

Bodem

In het plan wordt niet ingegaan op het aspect bodem. Hoewel het plan overwegend een conserverend karakter heeft lijkt het de commissie zinvol om in geval van herinrichting, herbestemming dan wel verbouwingen een bodemonderzoek uit te voeren en waar noodzakelijk te saneren. Verder zijn de mogelijk in het gebied aanwezige slootdempingen, en mogelijk oude stortplaatsen een punt van aandacht (cat.3).

Beantwoording:

De verplichting van een bodemonderzoek zal worden opgenomen.

Plantetechnisch/juridisch (cat.3):

- bij Agrarisch - Cultuurgrond onder 3.d.6. is een verkeerde verwijzing opgenomen → de verwijzing "lid 4.7" is niet juist. Dit moet zijn: "lid 6.b".
- bij diverse bestemmingen is opgenomen dat de gezamenlijke oppervlakte van be-drijfsgebouwen per bestemmingsvlak niet meer mag bedragen dan de 115% van de bestaande gezamenlijke oppervlakte van de bedrijfsgebouwen. De commissie is van mening dat hier wel een ijkmoment moet worden opgenomen, bijvoorbeeld op het moment van de ter inzage legging. → dit ijkmoment is genoemd in de begripsbepalingen onder het begrip "bestaand".
- Bij de woonbestemmingen geldt dat de oppervlakte ten hoogste 110% van de be-staande oppervlakte zal bedragen. Ook hier dient een ijkmoment te worden ingebouwd. → dit ijkmoment is genoemd in de begripsbepalingen onder het begrip "bestaand".
- De toelichting spreekt over twee tijdelijke ligplaatsen. De commissie heeft er slechts één gevonden. → De tweede tijdelijke ligplaats is op kaart aangevuld (t.p.v. Snekervaart)
- De toelichting spreekt over 9 agrarische bouwpercelen. De commissie heeft er slechts 8 gevonden. → in het voorontwerp waren inderdaad 8 agrarische bouwpercelen. Naar aanleiding van de inspraakreacties zijn hier 2 bijgekomen.
- Bij de wijzigingsbevoegdheid (lid 7 onderdeel h) wordt gesproken over "bouwperceel intensief veehouderijbedrijf". Deze vorm is echter niet aanwezig in het voorliggende plan. → het deel "of *"bouwperceel intensief veehouderijbedrijf"*" van de zin: de bestemming "Agrarisch - Cultuurgrond" uitsluitend ter plaatse van de aanduiding "bouwperceel grondgebonden agrarisch bedrijf" of "bouwperceel intensief veehouderijbedrijf", wordt gewijzigd in de bestemming "Bedrijf - 2" of "Recreatie - Manege", ten behoeve van een functieverandering van een bouwperceel, mits:, wordt geschrapt

- Bij “Verdrag van Malta” (4.1 blz. 18) kan inmiddels worden verwezen naar de implementatie in de gewijzigde Monumentenwet, die per 1 september 2007 in werking is getreden. → De redactie van de alinea op blz. 18 van de toelichting zal worden aangepast.
- Onder “dubbelbestemmingen” (8.2, blz. 56) wordt gewezen op de wettelijke bescherming van archeologische monumenten. Deze komen in het plangebied echter niet voor. → In de toelichting op de dubbelbestemming ‘*Archeologisch, cultuurhistorisch en (cultuur)landschappelijk waardevol gebied*’ zal de zin “Opgemerkt wordt dat voor archeologische monumenten een zelfstandige bescherming op grond van de Monumentenwet geldt” worden verwijderd.
- Een molenbeschermingszone (blz. 57) ligt niet alleen rond de molen aan de weg naar Schettens, maar ook rond de molen aan de Witmarsumervaart. → In de toelichting op de dubbelbestemming ‘*Molenbeschermingszone*’ zal de zin “Rond de molen aan de weg naar Schettens ligt een molenbeschermingszone” worden gewijzigd in “Rond de molens aan de weg naar Schettens en aan de Witmarsumervaart ligt een molenbeschermingszone”.

Beantwoording:

Zie bij elk aandachtspunt na het symbool →.

Ad 7. Wetterskip Fryslân

Het wetterskip deelt mee dat een rioolpersleiding op de plankaart ontbreekt.

Beantwoording:

De persleiding is, na aanlevering van een digitale tekening, op bijgevoegde tekening aangegeven.

Ad 9. Vitens

Waterleiding bedrijf Vitens geeft aan dat het hoofd- en transportleidingen binnen het gebied van het bestemmingsplan bevinden en verzoekt deze op de plankaart aan te geven. De leidingen zijn op drie bijgevoegde tekeningen aangegeven en er kan een digitaal bestand worden aangeleverd.

Beantwoording:

De persleiding is, na aanlevering van een digitale tekening, op bijgevoegde tekening aangegeven.

Ad 11. KPN

KPN wil in overleg bespreken de tracés en plaatsen van mogelijke kabelverdeelkasten.

Beantwoording:

KPN zal benaderd worden over overleg.

Ad 13. Gasunie

De Gasunie deelt mee dat het plan geen aanleiding geeft tot het maken van op en/of aanmerkingen.

Ambtshalve aanpassingen

Het is gewenst om de navolgende ambtshalve aanpassingen in het bestemmingsplan te verwerken:

1. het woonschip van de familie Bekema wordt inbestemd als tijdelijke ligplaats woonschip (wst) binnen de bestemming 'Water - 1';
2. het genoemde in de bestemmingen 'Wonen'W(a) 1 en 5 onder lid 2.3 e, wordt gewijzigd in: Voor het bouwen van de in lid 2.1. onder a genoemde gebouwen en overkappingen, *uitgezonderd het lid 2.2 onder a genoemde woonhuis*, gelden de volgende bepalingen.

11. INSPRAAK

In de termijn gedurende de ter-inzage-legging van het voorontwerp zijn 11 reacties ontvangen. Hieronder wordt ingegaan op deze reacties.

1. **Fam. Terwisscha van Scheltinga, Ugoklooster 4, 8701 PS Bolsward.**

Willen de boerderij als agrarisch bedrijf in stand houden. Dit omdat op het bedrijf paarden worden gehouden en in de toekomst de mogelijkheid willen houden om hier nog rundvee te houden. Dit om dat het onderhoud van de boerderij nog al duur is en er wel een extra inkomen bij kan. Dit ook met het oog op de toekomst daar later de dochter het bedrijf over neemt. Verder willen men het erf aan de zuid-oostkant graag uitbreiden met 40 en 60 meter ten behoeve van een trainingveldje voor de paarden zoals op bijgevoegde tekening is aangegeven.

Beantwoording:

Bij beëindiging van een agrarische bedrijf moet de agrarische bestemming gewijzigd worden in een bestemming die het meest recht doen aan het huidig gebruik. Hoewel wij menen dat wij vooralsnog de juiste keuze hebben gemaakt het perceel te bestemmen als 'Wonen', blijkt uit nadere informatie dat weliswaar niet meer gemolken wordt, het perceel nog wel agrarisch bedrijfsmatig in gebruik is, overeenkomstig de begripsbepaling van een 'agrarisch bedrijf'. De aangegeven bestemming 'Wonen - W(a)5' wordt daarom gewijzigd in de bestemming 'Agrarisch - Cultuurgrond', zoals in het vigerende bestemmingsplan. Een paardenhouderij op dit perceel is hiermee niet mogelijk, maar dat is volgens reclamant ook niet de bedoeling. Het gewenste trainingveldje valt binnen het bouwvlak.

2. **H.J. Terwisscha van van Scheltinga en J.J. Dijkstra, Koningsburg 5, 8702 BB Bolsward.**

Willen dat de agrarische bestemming blijft bestaan voor deze boerderij. Over enkele jaren is het de bedoeling dat zij met het hele gezin gaan wonen op deze boerderij. Om deze prachtige boerderij goed te kunnen onderhouden is het noodzakelijk om agrarische activiteiten te blijven ondernemen. Hierbij kunt u denken aan een paardenhouderij. Het is dus noodzakelijk dat er land beschikbaar blijft om dit te kunnen uitvoeren en dat de agrarische bestemming voor deze boerderij blijft gelden.

Beantwoording:

Zie voor beantwoording onder 1.

3. **G. de Lange en M.C. de Lange - Terwisscha van Scheltinga, Ugoklooster 2, 8701 PS Bolsward.**

Hier maken wij bezwaar tegen en willen dat de agrarische bestemming blijft bestaan voor deze boerderij.

Beantwoording:

Zie voor beantwoording onder 1.

4. Accon avm, Postbus 349, 8600 AH, Sneek, namens de maatschap F. & J. de With-Kooistra, Hichtumerweg 8 te Bolsward.

De heer De With is om gezondheidsredenen gestopt met zijn melkveehouderij. Hij exploiteert echter nog wel zijn grasland en de bedrijfsgebouwen. Zoals het zich nu laat aanzien heeft één van de kinderen aangegeven de exploitatie van het bedrijf op termijn voort te willen zetten. De activiteiten kunnen dan bestaan uit het stallen van paarden en/of pony's, het houden van (melk)vee, het stallen van goederen in en om de bedrijfsgebouwen of een combinatie van deze of soortgelijke activiteiten. Het aanwijzen van de boerderij met bijgebouwen voor enkelbestemming wonen zou het uitvoeren van bovenstaande activiteiten in de weg kunnen gaan staan. Verzocht wordt u om bovenstaande mee te nemen in uw besluitvorming tot aanpassing van het bestemmingsplan.

Beantwoording:

Op het perceel Hichtumerweg 8 worden geen activiteiten uitgevoerd waarbij het omringende land wordt gebruikt. Men bezit een kleine 0,75 ha grond en pacht verder geen gronden. Dit is geen basis voor een agrarisch bedrijf. Dat in de toekomst mogelijk (weer) een agrarisch bedrijf zal worden gestart verandert niets aan het huidige gebruik. De bestemming moet, indien mogelijk, zijn afgestemd op het huidige gebruik. De aangegeven bestemming blijft daarom gehandhaafd. Wel is in de bestemming 'Wonen (a) 5 een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om deze bestemming te wijzigen in de bestemming Agrarisch - Cultuurgrond, indien dit milieutechnisch inpasbaar is.

5. Land en Tuinbouw Organisatie Noord, t.a.v.: ing. J.Bakker, Postbus 186, 9200 AD Drachten (namens mts. Bos-Koolen).

De maatschap exploiteert van oudsher een landbouwbedrijf aan de Hichtumerweg 14 te Bolsward. Het bedrijf bestaat uit paarden, rosékalveren en schapen en bestaat uit 38 hectare landbouwgrond. Daarnaast wordt er op het bedrijf een minicamping geëxploiteerd. Het bedrijf van Maatschap Bos - Kooien beschikt over een geldige milieuvergunning voor houden van de eerder genoemde dieren en de activiteiten die onder het uitoefenen van het landbouwbedrijf vallen. De gemeente heeft zonder overleg het perceel aangegeven als woonbestemming. De familie Bos is tot dusver steeds voornemens geweest het bedrijf verder te ontwikkelen, te meer zij voor hun bestaansinkomen afhankelijk zijn van de inkomsten uit het bedrijf. Het overige vermelde gaat in op, in het kader van de wet Milieubeheer en hieraan gelieerde wetten en richtlijnen minimale afstanden in acht te worden genomen. Men refereert aan de vaste minimale afstand van 100 meter tot een gevoelig object wanneer op het bedrijf vee of paarden worden gehouden en een variabele afstand voor andere diersoorten zoals bijvoorbeeld de rosékalveren. De gemeenteraad heeft eind 2007 een geurverordening vastgesteld, waardoor de genoemd afstand van 100 meter is verlaagd naar 80 meter.

Beantwoording:

Het voornemen om het perceel Hichtumerweg 14 de bestemming 'Wonen (a)5' te geven was gebaseerd op gegevens die bij de gemeentelijke organisatie bekend waren. Begin 2005 is de maatschap gestopt met melken. Maatschap Bos-Koolen was zich echter op dat moment al aan het oriënteren op een andere goede invulling van de agrarische activiteiten. Deze is nu gevonden in het houden van vleeskalveren, overig rundvee en paarden en voor deze agrarische activiteiten kan ook een milieuvergunning worden verleend. De aangegeven bestemming 'Wonen - W(a)5 wordt daarom gewijzigd in de bestemming 'Agrarisch - Cultuurgrond', zoals in het vigerende bestemmingsplan.

6. Milieu Werkgroep Boalsert, t.a.v.: T. Hettinga, Snekerweg 1, 8701 PZ Bolsward.

De Milieu Werkgroep Boalsert mist de vernoeming naar het nationaal landschap te zuiden van de A7 binnen het gebied van de gemeente Bolsward. Voor zo'n nationaal landschap zijn namelijk extra mogelijkheden gecreëerd. Gelet op de betekenis van het nationaal landschap lijkt het de Werkgroep juist dat dit wordt meegenomen in het bestemmingsplan. Voorts wordt op blad 14 van de toelichting onder de kop 'Landbouw' het westelijk deel van het buitengebied benoemd als 'landinrichting Wymbritseradeel'. Dit lijkt de Werkgroep onjuist. Onder de kop 'Recreatie' staat: 'Er bestaan plannen tot opwaardering 'Witmarsumervaart'. Er heeft reeds een opwaardering plaats gevonden. Wat wordt hiermee bedoeld? Wat de Werkgroep betreft zou een aankleding met groen van de loodsen op Marne 1 een uiterst waardevolle opwaardering zijn.

Beantwoording:

Het in de Nota 'Ruimte' genoemde Nationaal Landschap Zuidwest-Friesland is inderdaad niet genoemd, maar het genoemde rijks- en provinciaal beleid is hierop afgestemd. Toch wordt de volgende passages bij het rijks- en provinciaal beleid opgenomen. *Toevoegen toelichting, 4.2 rijksbeleid: Het gedeelte buitengebied ten zuiden van de A7 maakt deel uit van het Nationale Landschappen aangewezen, 'Zuidwest-Friesland' zoals aangewezen in de Nota Ruimte. De nota stelt hierover: Nationale landschappen zijn gebieden met internationaal zeldzame en nationaal kenmerkende kwaliteiten op landschappelijk, cultuurhistorisch en natuurlijk gebied. Deze kwaliteiten moeten worden behouden, duurzaam beheerd en waar mogelijk versterkt. Uitgangspunt is 'behoud door ontwikkeling': mits de kernkwaliteiten worden behouden of versterkt (ja, mits principe) zijn binnen Nationale landschappen ruimtelijke ontwikkelingen mogelijk. Er is ruimte voor ten hoogste de natuurlijke bevolkingsgroei (migratiesaldo nul) en voor regionale en lokale bedrijvigheid. Toevoegen toelichting, 4.3 provinciaal beleid De provincie Fryslân stelt hierover: Nationale Landschappen hebben (inter)nationaal unieke landschapskwaliteiten en in samenhang daarmee bijzondere natuurlijke en recreatieve kwaliteiten*

Voor Nationale Landschappen wordt uitgegaan van versterking, ontwikkeling en benutting van deze bijzondere kwaliteiten. De omschreven landschappelijke kernkwaliteiten per landschapstype richtinggevend en medesturend voor ruimtelijke ontwikkelingen. Deze kernkwaliteiten zijn voor het gebied binnen onze gemeente (kleigebied):

- *open en grootschalig met structurerende elementen als dijken, kwelderwallen, slenken, terpen, paden, eendenkooien, vaarten*
- *onregelmatige blokverkaveling met plaatselijk bijzondere verkavelingsvormen (mozaïek-, radiaal- en strengenverkaveling);*
- *beplanting puntvormig geconcentreerd rondom boerderijen en dorpen, langs hoofdontsluitingswegen, kwelderwallen en randen van de Middellzee;*
- *aanwezigheid van grasland in lagere delen en akker- en tuinbouw op de kwelderwallen.*

De verwijzing naar 'landinrichting Wymbritseradeel' is niet juist. Dit geldt voor het oostelijk deel van de gemeente. Alle landinrichtingen, waarbij gronden binnen de gemeente Bolsward waren ingebracht, zijn inmiddels afgesloten.

De onder de kop 'Recreatie' genoemde opwaardering 'Witmarsu-mervaat'. Er heeft al een opwaardering plaats gevonden. De pas-sage zal worden verwijderd op bladzijde 15 van de toelichting. Een eventuele aankleding met groen van de loodsen op Marne 1 is een aspect wat niet in het bestemmingsplan Buitengebied thuis-hoort, maar in het bestemmingsplan De Marne. Overigens zijn wij van mening dat een bedrijventerrein een onderdeel uitmaakt van de ontwikkeling van Bolsward, ook op het gebied van economische versterking. Het bedrijventerrein mag ons inziens dan ook gezien worden en niet worden onttrokken aan het zicht. Overigens worden in inrichtingsplannen voor bedrijventerrein groenplannen meegenomen wordt meer en meer aandacht besteedt aan landschappelijke inpassing.

7. G.M.C. Dooper, Snekerweg 2, 8701 PZ, Bolsward.

De heer Dooper is van mening dat het bouwvlak niet juist ligt en doen een voorstel tot aanpassing. Voorts komen de perceelgrenzen niet overeen met de bestaande situatie. Men vraagt zich af of de zorgboerderij in de toekomst consequenties kan hebben voor ontwikkelingen van hun agrarisch bedrijf. Tenslotte vindt men de omschrijving 'manege' voor het huidig onderkomen van de Hanzeruiters een te luxe en is men van mening dat ten zuiden van de A7 niet gebouwd moet worden.

Beantwoording:

De voorgestelde aanpassing wordt doorgevoerd, waarbij de opper-vlakte van 1 ha bepalend blijft. De gehanteerde ondergrond is ge-dateerd. Er zal een actueler ondergrond worden gebruikt. Perceel-grenzen wordt overigens niet getoond, maar wel bijvoorbeeld de loop van watergangen. Het woord 'manege' is volgens de begrips-bepalingen de juist omschrijving voor de huidige en toekomstige ac-tiviteiten van de Hanzeruiters.

De gemeente is van mening dat verplaatsing van het onderkomen van de Hanzeruiters naar Laad en Zaad wel een goede ontwikkeling is. Zij wordt hierin gesteund door de provincie. Die heeft onlangs de verklaring van geen bezwaar voor deze locatie afgegeven.

8. Piet en Carla Folkertsma, Laad en Zaad 1, 8701 PC Bolsward.

Reclamant heeft vernomen dat gemeente het bestemmingplan willen wijzigen en daardoor wordt de agrarische bestemming van de boerderij afgehaald. Zij hebben daar bezwaar tegen, omdat men een pensionstalling voor paarden en pony's heeft en daar in de toekomst mee door hoopt te gaan en nog wat te kunnen uitbreiden. Voorts heeft men nog enkele schapen, geiten en een paar runderen. Men wil de brief mondeling toelichten.

Beantwoording:

Op het perceel Laad en Zaad 1 worden geen activiteiten uitgevoerd waarbij het omringende land wordt gebruikt. Men bezit een kleine 0,5 ha en pacht verder geen gronden. Dit is geen basis voor een agrarisch bedrijf. Bovendien werken reclamanten elders. De genoemde activiteiten zullen enige middelen opleveren, maar zijn hobbymatig. De aangegeven bestemming Wonen W(a)5 blijft daarom gehandhaafd. Wel is in de bestemming 'Wonen (a) 5 een wijzigingsbevoegdheid opgenomen om deze bestemming te wijzigen in de bestemming Agrarisch-Cultuurgrond, indien dit milieutechnisch inpasbaar is.

9. R. Hoekstra, Laad en Zaad 2, 8701 PC Bolsward.

De volgende opmerkingen worden geplaatst:

- I. De naam Laad en Zaad, is veranderd in Laard en Zaad.
- II. Op de kaart FAMKE (deel A blz.13 fig.2) staat de terp Klein Knossens niet op de bestemmingskaart.
- III. In deel A van de toelichting op blz. 24 wordt het structuurplan van Bolsward besproken, de reactie van de provincie met de dwingende voorwaarde "Geen woningbouw op Laad en Zaad" is hier vergeten.
- IV. De bestemming op adres Laad en Zaad 2 was en moet weer worden: Service Advies & Reparatiebedrijf omdat de genoemde bestemming landbouwmechanisatiebedrijf alle bedrijfsactiviteiten niet dekt. Service Advies & Reparatiebedrijf Hoekstra is al sinds 1982 een volledig landbouwmechanisatie-bedrijf en autogarage met een door de RDW goedgekeurde werkplaats voor de APK - keuring van personenvoertuigen tot 3 500kg.
- V. De westgrens van ons paars gekleurde erf op de digitale en papieren bestemmingskaart klopt niet, hij is te breed.
- VI. De cultuurhistorische grens op ons achtererf kan ingevuld worden volgens de provinciale kaart FAMKE, nu is het namelijk de percelsgrens.

- VII. Een actualisering van het bestemmingsplan Buitengebied mag geen beperkingen voor je perceel betekenen, het uitgangspunt van het plan is immers de bestaande situatie, maar is dit wel mogelijk met: 1: een nieuwe woonbestemming op het perceel Laad en Zaad 1? Onze onderlinge afstand is minder dan 50m. Wanneer is een hobby een bedrijf? 2. Een beperking op uitbreiding via dit plan van niet-agrarische bedrijven (bedrijf2). Bij elke agrarisch bedrijf mag een ligboxstal jongveestal en werktuigenberging staan.
- VIII. Diverse malen wordt er geschreven;” het verplaatsen van de bestaande manege”, maar in Bolsward is geen manege, minder dan 50m buiten Bolsward is de manege Maurix. Wel is er in Bolsward een onderkomen van de Hanzeruiters, een kantine met berging, een open rijbak en 2 ha weide, die een nieuwe locatie behoeft. Moet deze verplaatsing nu een beperking geven voor alle andere agrarische bedrijven?

Beantwoording: (puntsgewijs)

- I. De juiste omschrijving is Laad en Zaad. Daar waar in het voorontwerp het woord “Laard” is gebruikt, wordt dit gewijzigd in “Laad”.
- II. In aansluiting op de provinciale kaart FAMKE zal ook dit deel van het buitengebied de dubbelbestemming ‘archeologisch cultuurhistorisch en (cultuur)landschappelijk waardevol gebied’ krijgen.
- III. In dit deel van de toelichting wordt het bestaande beleid van rijk, provincie en gemeente op hoofdlijnen weergegeven. Op blz. 24 wordt het Structuurplan van Bolsward besproken, de reactie van de provincie wordt niet in het reeds bestaande beleid, hier het gemeentelijke Structuurplan vermeld. De provinciale visie op dit gebied is verwoordt in het provinciale Streekplan.
- IV. De bestemmingsomschrijvingen zijn gestandaardiseerd, conform de landelijke IMRO-norm. Ruimte voor afwijkingen hiervan is er niet. In de bestemmingsomschrijving binnen de bestemming zal toegevoegd worden “met hieraan ongeschikte reparaties aan auto’s”. Dit is in de lijn van een schrijven van reclamant uit 1989, in het kader van het verlenen van vrijstelling van het vigerende bestemmingsplan voor het gebruik van het pand.
- V. De westgrens van het paars gekleurde bestemmingsvlak Bedrijf-2 zal worden aangepast aan de feitelijke kadastrale situatie.
- VI. De grens van de dubbelbestemming ‘archeologisch cultuurhistorisch en (cultuur)landschappelijk waardevol gebied’ wordt bepaald op basis van het vigerende bestemmingsplan Buitengebied en de genoemde provinciale kaart FAMKE.
- VII. 1. De afstand tussen het bedrijfsgedeelte van het pand van Hoekstra en de woning op perceel Laad en Zaad 1 is 58 meter. Het feit of deze woning een bedrijfswoning is of een particuliere woning (bestemming ‘Wonen’) maakt voor de bedrijfsvoering van indiener zienswijze geen verschil.

2. Het buitengebied wordt gezien als ontwikkelingsgebied voor de agrarische sector. Andere activiteiten zijn mogelijk indien deze de aanwezige waarden van het gebied versterken. De bestemming 'Bedrijf -2' is geen versterking van de aanwezige waarde, maar een invulling van een aan de oorspronkelijke agrarische bestemming onttrokken pand en perceel. Een nog passende ontwikkeling van zo'n bedrijf is mogelijk tot 115% van de bestaande bedrijfsoppervlakte ten tijde van de ter inzage legging van het ontwerpbestemmingsplan. Verdere ontwikkeling in de vorm van vergroting betekent een verplaatsing van het bedrijf naar een bedrijventerrein, zoals ook aangegeven in de Nota van Uitgangspunten en de toelichting van het bestemmingsplan. De essentie van invullen van bestaande voormalige agrarische bebouwing is het behoud van de karakteristieke hoofdvorm, landschapsverbreding en leefbaarheid. De omvang van die invulling dient daartoe, met in acht name van genoemde uitbreidingsmogelijk, beperkt te blijven.

VIII. Het woord 'manege' is volgens de begripsbepalingen de juiste omschrijving voor de huidige en toekomstige activiteiten van de Hanzeruiters. De gemeente is van mening dat verplaatsing van het onderkomen van de Hanzeruiters naar Laad en Zaad wel een goede ontwikkeling is. Zij wordt hierin gesteund door de provincie. Die heeft onlangs de verklaring van geen bezwaar voor deze locatie afgegeven. De verplaatsing betekent geen enkele beperking voor omliggende bedrijven.

10. Land en Tuinbouw Organisatie Noord, t.a.v.: ir. P.T. Westra, Postbus 186, 9200 AD Drachten, mede namens BIOEnergy-Noord en de Biogas Branche Organisatie (BBO).

De volgende opmerkingen worden geplaatst: LTO heeft zorg over het perspectief van de duurzame energieproductie op agrarische bedrijven, omdat de Raad van State in een geval vergisting niet als onderdeel van het agrarisch bedrijf heeft beschouwd. Omdat de Raad van State zich heeft geoordeeld over definities in het bestemmingsplan. Hiermee is een situatie ontstaan die kan leiden tot blokkades voor vergelijkbare initiatieven. Men verzoekt de gemeente te anticiperen op de ontstane situatie. Vergisting en andere vormen van duurzame energieproductie vormen een economische impuls voor de agrarische sector en leveren een belangrijke bijdrage aan maatschappelijke milieudoelen. Zowel Rijksoverheid als provincies hebben hier op ingestoken en beleid ontwikkeld. Dit beleid gaat ervan uit dat agrarische bedrijven een cruciale rol spelen bij de productie van duurzame energie. Ook zijn criteria ontwikkeld waar mee kan worden beoordeeld in welke vorm en omvang vergisting op een agrarisch bedrijf kan worden toegestaan. Hiermee is een duidelijk kader geschapen dat de positieve grondhouding van overheden en maatschappij benadrukt. In dit kader zou de gemeente een aantal zaken tegen het licht moeten houden. Allereerst is het voor de korte termijn van belang te onderzoeken of de definiëring van het begrip "agrarische bedrijf" alsmede de binnenplanse regelingen in uw bestemmingsplannen daadwerkelijk ruimte bieden voor een vergistingsinstallatie.

Als hier twijfel over is, zou in overleg met initiatiefnemers die in een planologische procedure zitten, of daar binnenkort in gaan, gekeken kunnen worden naar alternatieven (voorbeeld artikel 19). Hierbij moeten risico's en kosten/tijd tegen elkaar afgewogen kunnen worden. Voor de langere termijn is het van wezenlijk belang dat het realiseren van een vergister op een agrarisch bouwblok in het bestemmingsplan mogelijk wordt gemaakt. Dit kan door in de definitie van een agrarisch bedrijf ruimte te laten voor duurzame energieproductie. Ook is het mogelijk om een vrijstellingsregeling op te nemen die expliciet beschrijft hoe duurzame energieproductie in de agrarische functie wordt geïntegreerd, dan wel er aan toe wordt gevoegd. Vanzelfsprekend zijn de criteria uit de handreiking van uw provincie (en VROM) hierbij toepasbaar. LTO pleit ervoor, gelet op het scheppen van duidelijkheid, maar ook om onnodige procedures en rompslomp te voorkomen, een dergelijke regeling zo spoedig mogelijk integreert in het bestemmingsplan. Nu doet zich ook de situatie voor dat biomassavergisters worden gebouwd ten behoeve van meerdere agrarische ondernemers en/of een zodanige omvang hebben dat ze fysiek niet bij een agrarisch bedrijf gerealiseerd kunnen worden. Wij achten het van belang dat er binnen de bestemmingsplannen ook voor deze categorie ruimte wordt gecreëerd. Het zou in onze ogen goed zijn om parallel aan de eerder genoemde vrijstellingsregeling een wijzigingsbevoegdheid op te nemen om in voorkomende gevallen feitelijk een nieuw bouwblok te kunnen creëren voor een vergistingsinstallatie. Het hoeft hierbij niet te gaan om een "maagdelijke" locatie, maar kan ook een voormalig agrarisch bouwperceel, een voormalige NAM-locatie of een ander terrein betreffen. Ook kan bij de lokalisering van dergelijke installaties koppeling aan een warmtevraag een rol spelen. Mogelijkheid tot enige flexibiliteit is ook in dit kader gewenst

Beantwoording:

Vooralsnog houden wij vast aan de huidige voorschriften. De laatste signalen zijn zodanig dat vergisting niet zo duurzaam en milieuvriendelijk is als in eerste instantie gedacht. Daarnaast biedt de regeling voldoende mogelijkheden. Mochten zich afwijkende constructies aanbieden, zoals het gezamenlijk door meerdere agrarische ondernemers opstarten van een mestvergister, maar welke voor het overige wel voldoet aan de situaties A, B en C, dan zal Bolsward een positieve grondhouding aannemen. Op basis van gelijkwaardige oplossingen kan dan alsnog vrijstelling worden verleend.

11. Land en Tuinbouw Organisatie Noord, t.a.v.: ir. P.T. Westra, Postbus 186, 9200 AD Drachten.

- a. LTO Noord pleit in het algemeen voor voldoende grote bouwpercelen en ruime bouw mogelijkheden, omdat het plan voor de komende 10 jaar geldig is.
 - I. Bouwperceel: LTO Noord pleit voor een bouwperceel bij recht van 2 hectare en bij vrijstelling van groter dan 2 hectare., omdat alle agrarische gebouwen en bouwwerken op het bouwperceel geplaatst moeten worden en er een maximale bezetting/bebouwing van 70% van het oppervlak van het bouwperceel geldt.

- II. Gebouwen: LTO Noord pleit voor ruime bedrijfsgebouwen een maximale nokhoogte van 15 meter en een maximale goothoogte van 6 meter, vanwege licht lucht en ruimte. Ruimere afmetingen gelden ook voor bijvoorbeeld voor overige gebouwen, omdat er door de schaalvergroting steeds grotere machines komen.
- III. Torensilo's: Omdat torensilo's niet worden toegestaan, moet er ruimte zijn voor sleufsilo's gebruikt, wat weer pleit voor een groter bouwperceel.
- IV. Mestvergisting: Gezien de uitspraak van de Raad van State over de plaatsing van de biovergister op Texel, wil LTO Noord wijzen op het formuleren van een voldoende ruime definitie van het begrip agrarische bedrijfsactiviteiten, zodanig dat ook het vergisten van mest ten behoeve van de energieproductie hier onder valt.
- V. Intensieve veehouderij: In het ontwerp-plan wordt nieuwe intensieve veehouderij, zowel als hoofd- of als nevenactiviteit, niet toegestaan. LTO Noord vindt echter dat nieuwvestiging van intensieve veehouderij, als hoofd- en als neven-tak, om deze reden niet kan worden geweigerd, waarbij wordt gerefereerd aan streekplan.
- VI. Verbreding: De gemeente wil onder bepaalde voorwaarden verbrede activiteiten, zoals zorgboerderijen, verkoop streekproducten etc. toestaan. LTO Noord stemt in met genoemd beleid.
- VII. Verplaatsing/nieuwvestiging: Gezien de beperkte grootte van het landelijk gebied worden er geen bedrijfsverplaatsingen of nieuwvestiging verwacht. Eventueel is dit via een partiële herziening wel mogelijk. LTO Noord kan met deze visie instemmen.
- VIII. Vrijkomende agrarische gebouwen/ruimte-voor-ruimte-regeling: In sommige gevallen is het mogelijk om vrijkomende agrarische gebouwen bijvoorbeeld een woonfunctie te geven. LTO Noord wil ten allen tijde voorkomen dat het platteland gaat verrommelen, dus zijn we hier op zich niet op tegen. Wel wil LTO Noord opmerken dat deze ontwikkeling geen belemmeringen mag opleveren voor de bestaande agrarische bedrijven in de omgeving hiervan, hierbij denkend aan onder meer de Wet Geurhinder en Geluidshinder. De voorgestelde ruimte-voor-ruimte-regeling om bij de sloop van minimaal 750 m² aan bedrijfsgebouwen hiervoor een woning te mogen plaatsen, is wat LTO Noord betreft akkoord.
- IX. Tweede agrarische bedrijfswoning: Het ontwerp-plan biedt hiervoor in beginsel geen ruimte. Wanneer een bedrijf kan aantonen via de boekhouding dat er een duurzaam meermansbedrijf van te maken is, kan via een aparte bestemmingsplan procedure dit alsnog mogelijk worden gemaakt. LTO Noord gaat er hierbij vanuit dat de gemeente hieraan verder geen uitzonderlijke eisen stelt en gaat dan akkoord.

- X. Windmolens: De huidige twee windmolens mogen blijven staan. Nieuwvestiging van solitaire molens is niet mogelijk en eventueel wel in clusters in samenwerking met andere gemeente(n), neemt LTO Noord aan. Dat zou eventueel nog ruimte geven voor een tweede tak voor agrariërs.
- XI. Paardenhouderij en maneges: Met het voorgenomen beleid kan LTO Noord instemmen.
- XII. Archeologie: LTO Noord wil er hierbij voor pleiten dat de gemeente Bolsward bij de uitvoering van dit Verdrag van Malta zorgvuldig te werk gaat en geen onnodig onderzoek gaat bepleiten, omdat het landelijk beleid hierbij is dat de bodemverstoorder betaalt en hierbij de agrariër in kwestie altijd met hoge extra kosten wordt opgezadeld.
- XIII. Structuurplan Bolsward: Ten aanzien van de bouw van nieuwe woningen en bedrijventerreinen merkt LTO Noord op dat er ter plekke met de mogelijk betrokken agrariërs naar passende oplossingen en vergoedingen wordt gezocht, zodanig dat de continuïteit van het betreffende agrarische bedrijf gehandhaafd blijft (evt bedrijfsverplaatsingen).
- XIV. Milieu: LTO Noord is voorstander van de invoering van de omgevingsvergunning Wabo, i.v.m. beperking van administratiekosten voor de aanvragers, ook leden TLO Noord dus.
- XV. Flora- en faunawet: In het ontwerp-plan geeft de gemeente aan dat zij gehouden is aan de Flora- en Faunawet. LTO Noord pleit er hierbij voor dat de gemeente bij de uitvoering van dit beleid praktisch te werk wil gaan. Bij agrariërs is de kans op het vinden van zeldzame planten en dieren immers erg klein, gezien de aanwezigheid van agrarische activiteiten. Dit zelfde argument geldt voor een vrijstelling van archeologisch onderzoek, aangezien de grond/bodem rond boerderijen veelal al geroerd is.
- XVI. Genetisch gemanipuleerde gewassen: Volgens artikel 10 WRO betreft het hier een niet ruimtelijk relevant criterium. LTO Noord stelt dan ook voor dat deze paragraaf in zijn geheel wordt geschrapt in het komende bestemmingsplan buitengebied.

Beantwoording:

- I. Bouwperceel: Zoals in paragraaf 6.6 wordt verwoordt is de gemeente Bolsward van mening dat 1 ha voldoende ruimte biedt voor de komende jaren. De afgelopen periode toont ook niet aan dat 1 ha niet voldoende zou zijn. Bovendien komt het planologische kader overeen met die van omliggende gemeenten en is er een wijzigingsbevoegdheid naar 1,5 ha. De 70%-regeling is niet van toepassing.
- II. Gebouwen: Ook hier geldt dat de afgelopen jaren niet bleek dat het vigerende beleid en drempel was voor ontwikkeling van agrarische bedrijven.

De commissie van overleg heeft in het kader van het artikel 10 BRO-overleg aangegeven goothoogte van 5 meter te hoog te vinden en pleit voor een hoogte van 3,5 meter, met een vrijstellingsmogelijkheid tot 5 meter. De nokhoogte van 12 meter lijkt, gezien ontwikkelingen in Friesland, voorlopig voldoende om ruimte te bieden voor ontwikkeling.

- III. Torensilo's: Zie voor beantwoording het gestelde onder I.
- IV. Mestvergiftiging: Zie hiervoor de beantwoording bij 10.
- V. Intensieve veehouderij: Nieuwe intensieve veehouderij kan inderdaad geregeld moeten worden in Milieubeleid en in mindere mate in het bestemmingsplan. De passage onder 6.6.8 zal worden aangepast. Wel blijft het nieuw vestiging van intensieve veehouderij uitgesloten. Bestaande bedrijven moeten worden aan milieuwetgeving, waarbij rekening wordt gehouden met de invloedsfeer van de stad. Er kunnen wel ruimtelijke voorwaarden worden opgenomen t.a.v. intensieve veehouderij.
- VI. Verbreding: Geen nadere beantwoording vereist.
- VII. Verplaatsing/nieuwvestiging: Geen nadere beantwoording vereist.
- VIII. Vrijkomende agrarische gebouwen/ruimte-voor-ruimte-regeling: Vrijkomende agrarische gebouwen/ruimte-voor-ruimte-regeling: Geen nadere beantwoording vereist. Wel moet worden opgemerkt dat de reactie van de commissie van overleg (zie punt 2.1 van deze reactienota) inhoudt dat aansluiting moet worden gezocht van de vereiste oppervlakte zoals deze zijn genoemd in het Streekplan.
- IX. Tweede agrarische bedrijfswoning: De voorwaarden waaraan moet worden voldaan staat expliciet genoemd onder de vrijstellingsregeling van de gebruiksvoorschriften (lid 6 c). Het betreft het treffen van voorzieningen om één bedrijfswoning te gebruiken voor meer dan één woning.
- X. Windmolens: Nieuwvestiging van solitaire molens is niet mogelijk. De samenwerking met andere gemeente(n) betekent plaatsing in die gemeenten en niet in de gemeente Bolsward.
- XI. Paardenhouderij en maneges: Geen nadere beantwoording vereist.
- XII. Archeologie: De gemeente Bolsward is voor wat betreft de uitvoering van het Verdrag van Malta gebonden zorgvuldig te werk gaan. Voorzover de provinciale kaart FAMKE hier toe aanleiding geeft, zal onderzoek noodzakelijk zijn.
- XIII. Structuurplan Bolsward: Benodigde verplaatsing van agrarische bedrijven is op grond van dit bestemmingsplan niet aan de orde.
- XIV. Milieu: Geen nadere beantwoording vereist.
- XV. Flora- en faunawet: De gemeente Bolsward is voor wat betreft de uitvoering van de Flora- en faunawet gebonden aan deze wet. Dit geldt eveneens voor archeologische aspecten, zoals eerder genoemd.

XVI. Genetisch gemanipuleerde gewassen: Dit aspect zal uit het bestemmingsplan worden geschrapt.

===